

Sadržaj

II. Nezakonodavni akti

UREDBE

- ★ **Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/2194 od 14. kolovoza 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu paketa naloga ⁽¹⁾** 1
- ★ **Uredba Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja ⁽¹⁾** 6
- ★ **Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava ⁽¹⁾** 54
- ★ **Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/2197 od 27. studenoga 2017. o nadoknadi odobrenih sredstava prenesenih iz financijske godine 2017. u skladu s člankom 26. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća** 86

ODLUKE

- ★ **Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/2198 od 27. studenoga 2017. o određenim privremenim zaštitnim mjerama povezanim s afričkom svinjskom kugom u Poljskoj (priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8039) ⁽¹⁾** 89
- ★ **Odluka (EU) 2017/2199 Europske središnje banke od 20. studenoga 2017. o izmjeni Odluke ESB/2014/40 o provedbi trećeg programa kupnje pokrivenih obveznica (ESB/2017/37)** 92

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2194

od 14. kolovoza 2017.

o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu paketa naloga

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) 648/2012 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 6.,

budući da:

- (1) Paketi naloga uobičajeni su u svim razredima imovine i mogu sadržavati različite elemente u istom razredu imovine ili u različitim razredima imovine. Paketi naloga stoga mogu sadržavati neograničen broj kombinacija elemenata. U skladu s tim, pri određivanju kvalitativnih kriterija primjereno je primijeniti sveobuhvatan pristup za utvrđivanje onih paketa naloga koji bi se trebali smatrati standardiziranima i kojima se često trguje te za koje stoga, u cjelini, postoji likvidno tržište. Kako bi se uzele u obzir značajke različitih vrsta paketa naloga, ti bi kvalitativni kriteriji trebali obuhvaćati opće kriterije koji se primjenjuju u svim razredima imovine te posebne kriterije koji se primjenjuju na različite razrede imovine koji sadržavaju paket naloga.
- (2) Kako bi vrste izvedenica podlijevale obvezi trgovanja na temelju Uredbe (EU) br. 600/2014, izvedenice u tim vrstama moraju biti standardizirane i dovoljno likvidne. Stoga je primjereno smatrati da za paket naloga u cjelini postoji likvidno tržište ako svi elementi tog paketa naloga pripadaju istom razredu imovine i podliježu obvezi trgovanja. Međutim, paketi naloga čiji svi elementi premašuju određenu veličinu ili koji sadržavaju velik broj elemenata ne smatraju se dovoljno standardiziranima ili likvidnima. Stoga je primjereno odrediti da bi trebalo smatrati da paketi naloga čiji svi elementi podliježu obvezi trgovanja imaju likvidno tržište ako paket naloga sadržava najviše četiri elementa ili ako svi elementi u paketu naloga veličinom ne prelaze uobičajenu veličinu tržišta.
- (3) Mogućnost trgovanja financijskim instrumentima na mjestu trgovanja pokazuje da su ti instrumenti standardizirani i relativno likvidni. Stoga je primjereno smatrati da paket naloga u cjelini potencijalno ima likvidno tržište ako su svi elementi paketa naloga dostupni za trgovanje na mjestu trgovanja. Paket naloga trebalo bi smatrati dostupnim za trgovanje ako ga mjesto trgovanja nudi svojim članovima, sudionicima ili klijentima.
- (4) Iako je moguće trgovati paketima naloga s mnogo različitih elemenata, likvidnost je koncentrirana u paketima koji se sastoje isključivo od elemenata iz istog razreda imovine, kao što su kamatne izvedenice, vlasničke izvedenice, kreditne izvedenice ili robne izvedenice. Stoga bi trebalo smatrati da paketi naloga koji se sastoje

⁽¹⁾ SL L 173, 12.6.2014., str. 84.

samo od izvedenica iz jednog od tih razreda imovine imaju likvidno tržište, a da paketi naloga koji se sastoje od izvedenih elemenata iz više od jednog od tih razreda imovine nemaju likvidno tržište jer se njima često ne trguje. Osim toga, paketi naloga koji sadržavaju elemente iz razreda imovine koji nisu kamatne izvedenice, vlasničke izvedenice, kreditne izvedenice ili robne izvedenice nisu dovoljno standardizirani i stoga se smatra da nemaju likvidno tržište.

- (5) Stoga je potrebno odrediti metodologiju za utvrđivanje postojanja likvidnog tržišta za paket naloga u cjelini, među ostalim i kada se smatra da jedan ili više elemenata paketa naloga nema likvidno tržište ili kada elementi prelaze uobičajenu veličinu tržišta. Međutim, paketi naloga čiji nijedan element nema likvidno tržište, u kojima svi elementi prelaze uobičajenu veličinu tržišta ili koji su kombinacija elemenata koji nemaju likvidno tržište i elemenata koji prelaze uobičajenu veličinu tržišta, ne smatraju se standardiziranim ili onima kojima se često trguje te bi stoga trebalo utvrditi da za takve pakete naloga u cjelini ne postoji likvidno tržište.
- (6) Transakcije paketima naloga koji se sastoje od kamatnih ugovora o razmjeni većinom su koncentrirane na pakete naloga čiji elementi imaju određene referentne rokove dospijea. Stoga je primjereno smatrati da su samo ti paketi naloga likvidni u cjelini. Kako bi se uzelo u obzir značajke različitih kamatnih ugovora o razmjeni, važno je razlikovati ugovore koji počinju odmah nakon izvršenja trgovine od ugovora koji počinju od unaprijed određenog datuma u budućnosti. Rok dospijea ugovora trebalo bi izračunati na temelju datuma na koji obveze u okviru ugovora stupaju na snagu, odnosno na datum stupanja na snagu. Međutim, kako bi se uzela u obzir likvidnosna struktura tih ugovora i kako bi se izbjeglo zaobilaženje pravila, te rokove dospijea ne bi trebalo tumačiti suviše strogo, nego kao ciljane intervale oko referentnog roka dospijea.
- (7) Mnogi sudionici na tržištu trguju paketima naloga koji sadržavaju dva ugovora s različitim datumima isteka. Konkretno, obnovljivi terminski ugovori (*roll forwards*) visoko su standardizirani i njima se često trguje. Ti paketi naloga upotrebljavaju se kao zamjena za poziciju u ugovoru koji je najbliži isteku pozicijom u ugovoru koji istječe na sljedeći datum dospijea, zahvaljujući čemu sudionici na tržištu mogu zadržati poziciju ulaganja nakon prvotnog isteka ugovora. Stoga je primjereno smatrati da za te pakete naloga u cjelini postoji likvidno tržište.
- (8) Radi dosljednosti i kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje financijskih tržišta, potrebno je da se odredbe ove Uredbe i odredbe utvrđene u Uredbi (EU) br. 600/2014 primjenjuju od istog datuma.
- (9) Ova se Uredba temelji na nacrtu regulatornih tehničkih standarda koji je Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) dostavilo Komisiji.
- (10) ESMA je provela otvorena javna savjetovanja o nacrtu regulatornih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analizirala je moguće povezane troškove i koristi te zatražila mišljenje Interesne skupine za vrijednosne papire i tržišta kapitala osnovane člankom 37. Uredbe (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Paketi naloga u cjelini za koje postoji likvidno tržište

Za paket naloga u cjelini postoji likvidno tržište ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) paket naloga sastoji se od najviše četiri elementa koji pripadaju vrstama izvedenica za koje je određeno da podliježu obvezi trgovanja za izvedenice u skladu s postupkom opisanim u članku 32. Uredbe (EU) br. 600/2014 osim ako se primjenjuje jedno od sljedećeg:
 - i. svi elementi paketa prelaze uobičajenu veličinu tržišta;

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

- ii. elementi paketa naloga ne pripadaju isključivo jednom od razreda imovine iz Priloga III. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/583 ⁽¹⁾;
- (b) paket naloga ispunjava sve sljedeće uvjete:
- i. svi elementi paketa naloga dostupni su za trgovanje na mjestu trgovanja;
 - ii. svi elementi paketa naloga podliježu obvezi poravnanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ ili obvezi poravnanja u skladu s člankom 29. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 600/2014;
 - iii. barem jedan element paketa naloga ima likvidno tržište ili ne prelazi uobičajenu veličinu tržišta;
 - iv. paket naloga ispunjava kriterije koji se primjenjuju na relevantni razred imovine i koji su utvrđeni u člancima 2., 3., 4. ili 5.

Članak 2.

Kriteriji povezani s razredom imovine za pakete naloga koji se sastoje isključivo od kamatnih izvedenica

Kriteriji povezani s razredom imovine iz članka 1. točke (b) podtočke iv. za pakete naloga koji se sastoje isključivo od kamatnih izvedenica kako je navedeno u odjeljku 5. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583 jesu sljedeći:

- (a) paket naloga ima najviše tri elementa;
- (b) svi elementi paketa naloga pripadaju istom podrazredu imovine kako je navedeno u odjeljku 5. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583;
- (c) svi elementi paketa naloga denominirani su u istoj valuti zamišljenog iznosa u EUR, USD ili GBP;
- (d) ako se paket naloga sastoji od kamatnih ugovora o razmjeni, elementi tog paketa naloga imaju rok dospijanja od 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20 ili 30 godina;
- (e) ako se paket naloga sastoji od elemenata budućnosnica koje se odnose na kamatne stope, ti su elementi su jedno od sljedećeg:
 - i. ugovori s dospeljem koje ne prelazi 6 mjeseci za budućnosnice koje se odnose na kamatne stope na temelju tromjesečne kamatne stope;
 - ii. ugovori s datumom isteka koji je najbliži trenutačnom datumu za budućnosnice koje se odnose na kamatne stope na temelju dvogodišnjih, petogodišnjih i desetogodišnjih kamatnih stopa;
- (f) ako se paket naloga sastoji od budućnosnica koje se odnose na obveznice, paketom naloga zamjenjuje se pozicija u ugovoru koji je najbliži isteku pozicijom u ugovoru s istim odnosnim istekom na sljedeći datum dospelja.

Za potrebe točke (d) smatra se da element paketa naloga ima rok dospelja od 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20 ili 30 godina ako je razdoblje između datuma stupanja na snagu ugovora i datuma prekida ugovora jednako jednom od razdoblja koja se navode u točki (d), plus ili minus pet dana.

Članak 3.

Kriteriji povezani s razredom imovine za pakete naloga koji se sastoje isključivo od vlasničkih izvedenica

Kriteriji povezani s razredom imovine iz članka 1. točke (b) podtočke iv. za pakete naloga koji se sastoje isključivo od vlasničkih izvedenica kako je navedeno u odjeljku 6. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583 jesu sljedeći:

- (a) paket naloga ima najviše dva elementa;
- (b) svi elementi paketa naloga pripadaju istom podrazredu imovine kako je navedeno u odjeljku 6. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583;

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/583 od 14. srpnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu regulatornih tehničkih standarda u vezi sa zahtjevima u pogledu transparentnosti za mjesta trgovanja i investicijska društva u odnosu na obveznice, strukturirane financijske proizvode, emisijske jedinice i izvedenice (SL L 87, 31.3.2017., str. 229.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

- (c) svi elementi paketa naloga denominirani su u istoj valuti zamišljenog iznosa u EUR, USD ili GBP;
- (d) svi elementi paketa naloga imaju isti odnosni indeks;
- (e) datum isteka svih elemenata paketa naloga ne premašuje 6 mjeseci;
- (f) ako paket sadržava opcije, sve opcije imaju isti datum isteka.

Članak 4.

Kriteriji povezani s razredom imovine za pakete naloga koji se sastoje isključivo od kreditnih izvedenica

Kriteriji povezani s razredom imovine iz članka 1. točke (b) podtočke iv. za pakete naloga koji se sastoje isključivo od kreditnih izvedenica kako je navedeno u odjeljku 9. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583 jesu sljedeći:

- (a) paket naloga ima najviše dva elementa;
- (b) svi su elementi paketa naloga indeksni ugovori o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza kako je navedeno u odjeljku 9. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583;
- (c) svi elementi paketa naloga denominirani su u istoj valuti zamišljenog iznosa u EUR ili USD;
- (d) svi elementi paketa naloga imaju isti odnosni indeks;
- (e) svi elementi paketa naloga imaju rok dospjeća od pet godina;
- (f) paketom naloga zamjenjuje se pozicija u verziji serije indeksa koja je najbliža najnovijoj (posljednji *off-the-run*) pozicijom u najnovijoj verziji (*on-the-run*).

Članak 5.

Kriteriji povezani s razredom imovine za pakete naloga koji se sastoje isključivo od robnih izvedenica

Kriteriji povezani s razredom imovine iz članka 1. točke (b) podtočke iv. za pakete naloga koji se sastoje isključivo od robnih izvedenica kako je navedeno u odjeljku 7. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583 jesu sljedeći:

- (a) paket naloga ima najviše dva elementa;
- (b) svi su elementi paketa naloga budućnosnice koje se odnose na robne izvedenice kako je navedeno u odjeljku 7. Priloga III. Delegiranoj uredbi (EU) 2017/583;
- (c) svi elementi paketa naloga imaju istu odnosnu robu najdetaljnije definiranu kako je navedeno u tablici 2. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2017/585 ⁽¹⁾;
- (d) svi elementi paketa naloga denominirani su u istoj valuti zamišljenog iznosa u EUR, USD ili GBP;
- (e) paketom naloga zamjenjuje se pozicija u ugovoru koji je najbliži isteku pozicijom u ugovoru koji istječe na sljedeći datum dospjeća.

Članak 6.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 3. siječnja 2018.

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/585 od 14. srpnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za standarde i formate podataka za referentne podatke o financijskom instrumentu i tehničke mjere u odnosu na aranžmane koje trebaju uvesti Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala i nadležna tijela (SL L 87, 31.3.2017., str. 368.).

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. kolovoza 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2195**od 23. studenoga 2017.****o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1228/2003 ⁽¹⁾, a posebno članak 18. stavak 3. točke (b) i (d) te članak 18. stavak 5.,

budući da:

- (1) Posve funkcionalno i međusobno povezano unutarnje tržište energije ključno je za održavanje sigurne opskrbe energijom, povećavanje konkurentnosti i osiguravanje da svi kupci mogu kupiti energiju po pristupačnim cijenama.
- (2) Unutarnje tržište električne energije koje dobro funkcionira trebalo bi proizvođače prikladno poticati na ulaganje u nove proizvodne kapacitete, što obuhvaća i električnu energiju iz obnovljivih izvora, posvećujući osobitu pozornost najizoliranijim državama članicama i regijama na energetskom tržištu Unije. Tržište koje dobro funkcionira trebalo bi također za kupce osigurati prikladne mjere za promicanje učinkovitije upotrebe energije, a preduvjet je za to sigurna opskrba energijom.
- (3) Uredbom (EZ) br. 714/2009 utvrđena su pravila za uvjete pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije koja nisu diskriminirajuća i, posebno, pravila za dodjelu kapaciteta za interkonekcije i prijenosne sustave koji utječu na prekogranične tokove električne energije. Radi približavanja doista integriranom tržištu električne energije i osiguravanja pogonske sigurnosti, trebalo bi izraditi djelotvorna pravila za uravnoteženje kojima bi se sudionici na tržištu potaknuli na sudjelovanje u rješavanju nestašica u sustavu za koje su odgovorni. Konkretno, potrebno je utvrditi pravila koja se odnose na tehničke i operativne aspekte uravnoteženja sustava te trgovanje energijom. Takvim bi pravilima trebalo obuhvatiti pravila za rezervu snage povezanu sa sustavom.
- (4) Uredbom Komisije (EU) 2017/1485 ⁽²⁾ utvrđuju se usklađena pravila o pogonu sustava primjenjiva na operatore prijenosnih sustava (OPS-ovi), regionalne koordinate sigurnosti, operatore distribucijskih sustava (ODS-ovi) i značajne korisnike mreže. U njoj su utvrđena različita ključna stanja (normalni pogon, ugroženi normalni pogon, poremećeni pogon, raspad sustava i stanje ponovne uspostave sustava). Usto, u njoj se navode zahtjevi i načela za održavanje pogonske sigurnosti unutar Unije te se njome nastoji poticati usklađivanje zahtjeva i načela za regulaciju frekvencije i snage razmjene te rezervi unutar Unije.
- (5) Ovom se Uredbom uspostavlja skup tehničkih, operativnih i tržišnih pravila na razini EU-a kojima se uređuje funkcioniranje tržišta električne energije uravnoteženja. Njome se utvrđuju pravila za nabavu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, aktivaciju energije uravnoteženja i financijski obračun subjekata odgovornih za odstupanje. Zahtijeva se, usto, izradu usklađenih metodologija za dodjelu prekozonskog prijenosnog kapaciteta prijenosa u svrhu uravnoteženja. Tim će se pravilima povećati likvidnosti kratkoročnih tržišta jer će se omogućiti više prekogranične trgovine i učinkovitije iskorištavanje postojeće mreže za potrebe energije uravnoteženja. Povoljno će se djelovati i na tržišno natjecanje jer će se nadmetanje ponudama energije uravnoteženja događati na platformama za uravnoteženje na razini EU-a.
- (6) Ovom se Uredbom želi osigurati optimalno upravljanje europskim sustavom za prijenos električne energije i njegov koordiniran rad te istodobno poduprijeti ostvarivanje ciljeva Unije u pogledu povećanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, a kupcima donijeti koristi. OPS-ovi bi, prema potrebi u suradnji s ODS-ovima, trebali biti odgovorni za organizaciju europskih tržišta energije uravnoteženja. Kako bi to postigli, trebali bi usko surađivati međusobno i s ODS-ovima, usklađujući pritom svoje aktivnosti u najvećoj mogućoj mjeri, kako bi elektroenergetski sustav djelovao optimalno u svim regijama i na svim razinama napona, a da se pritom ne dovode u pitanje propisi o tržišnom natjecanju.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 15.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (SL L 220, 25.8.2017., str. 1.).

- (7) OPS-ovi bi trebali moći delegirati trećoj strani bilo koju dužnost, u cjelini ili djelomično, na temelju ove Uredbe. OPS koji delegira trebao bi ostati odgovoran za osiguravanje usklađenosti s obvezama na temelju ove Uredbe. Slično tomu, i države članice trebale bi moći trećoj strani dodijeliti dužnosti i obveze na temelju ove Uredbe. Ta bi dodjela trebala biti ograničena na dužnosti i obveze koje se izvršavaju na nacionalnoj razini (poput obračuna odstupanja). Ograničenja dodjele ne bi trebala prouzročiti nepotrebne promjene u postojećim nacionalnim aranžmanima. OPS-ovi bi, međutim, trebali ostati odgovorni za dužnosti koje su im povjerene na temelju Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ u pogledu razvoja europskih metodologija te za uvođenje i rad europskih platforma za uravnoteženje. Ako je u određenoj državi članici treća strana stručna i iskusna u provedbi obračuna odstupanja, OPS te države članice može zahtijevati od drugih OPS-ova i ENTSO-E-a da toj trećoj strani omogući da pomaže u izradi prijedloga. Odgovornost za izradu prijedloga, međutim, ostaje na OPS-u države članice i svim drugim OPS-ovima te se ne može prenijeti na treću stranu.
- (8) Pravilima kojima se definira uloga pružatelja usluge uravnoteženja i uloga subjekata odgovornih za odstupanje osigurava se pravedan, transparentan i nediskriminirajući pristup. Usto, pravilima o uvjetima koji se odnose na uravnoteženje utvrđuju se načela i uloge na temelju kojih će se odvijati aktivnosti uravnoteženja uređene ovom Uredbom te osigurava odgovarajuće tržišno natjecanje koje se temelji na ravnopravnim uvjetima za sve sudionike na tržištu, uključujući agregatore i sredstva upravljanja potrošnjom i na distribucijskoj razini.
- (9) Svaki pružatelj usluga uravnoteženja koji želi pružiti energiju uravnoteženja ili rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava trebao bi uspješno proći kvalifikacijski postupak koji odrede OPS-ovi, prema potrebi u uskoj suradnji s ODS-ovima.
- (10) Integraciju tržišta energije uravnoteženja trebalo bi olakšati uspostavljanjem zajedničkih europskih platformi za vođenje procesa razmjene odstupanja i omogućivanje razmjene energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenskih rezervi. Suradnja OPS-ova trebala bi biti strogo ograničena na ono što je nužno da projektiranje, uvođenje i rad tih europskih platforma budu učinkoviti i sigurni.
- (11) Kako bi se osigurala troškovno učinkovita aktivacija ponuda, na platformama za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi trebalo bi primjenjivati model sa zajedničkim listama ekonomskog prvenstva. Platformu koja se temelji na drugom modelu OPS-ovi bi trebali moći uvesti i pustiti u rad samo ako analiza troškova i koristi koju provedu svi OPS-ovi pokaže da bi model za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi trebalo mijenjati.
- (12) Integracija tržišta energije uravnoteženja trebala bi olakšati učinkovito funkcioniranje unutardnevnog tržišta kako bi sudionici na tržištu dobili mogućnost da se uravnotežuju što je moguće bliže stvarnom vremenu. OPS-ovi bi na tržištima uravnoteženja trebali bi uravnoteživati samo odstupanja preostala nakon kraja unutardnevnog tržišta. Usklađivanje razdoblja obračuna odstupanja u Europi na 15 minuta trebalo bi poduprijeti unutardnevno trgovanje i potaknuti razvoj niza proizvoda za trgovanje s istim rokovima isporuke.
- (13) Kako bi se omogućili razmjena usluga uravnoteženja, stvaranje zajedničkih lista ekonomskog prvenstva i odgovarajuća likvidnost na tržištu uravnoteženja, potrebno je regulirati standardizaciju proizvoda za uravnoteženje. U ovoj se Uredbi navodi minimalni skup standardnih karakteristika i dodatne karakteristike koje određuju standardne proizvode.
- (14) Metodom određivanja cijene standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja trebali bi se stvarati pozitivni poticaji za sudionike na tržištu da održavaju ili pomažu ponovno uspostaviti ravnotežu sustava na svojem području definiranja cijene odstupanja te smanjiti odstupanja u sustavu i troškovi za društvo. Takav bi pristup određivanju cijena trebao težiti ekonomičnoj upotrebi upravljanja potrošnjom i drugih sredstava za uravnoteženje u okviru graničnih vrijednosti pogonskih veličina. Metoda određivanja cijena u nabavi rezervnog kapaciteta za uravnoteženje sustava trebala bi težiti ekonomičnoj upotrebi upravljanja potrošnjom i drugih sredstava za uravnoteženje u okviru graničnih vrijednosti pogonskih veličina.
- (15) Kako bi se OPS-ovima omogućilo da rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava nabavljaju i upotrebljavaju na učinkovit, ekonomičan i tržišno utemeljen način, potrebno je poticati integraciju tržišta. U tom pogledu ovom se Uredbom utvrđuju tri metode kojima OPS-ovi mogu dodjeljivati prekozonski kapacitet za razmjenu kapaciteta za

⁽¹⁾ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

uravnoteženje i dijeljenje rezervi ako je to opravdano na temelju analize troškova i koristi: proces suoptimiranja, tržišno utemeljeni postupak dodjele i dodjela na temelju analize ekonomske učinkovitosti. Suoptimirani postupak dodjele trebalo bi provoditi prema načelu dan unaprijed, tržišno utemeljeni postupak dodjele mogao bi se provoditi kad se ugovor sklapa najviše jedan tjedan prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, a dodjela na temelju analize ekonomske učinkovitosti mogla bi se upotrebljavati kad se ugovor sklapa više od jednog tjedna prije nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava pod uvjetom da su količine koje se dodjeljuju ograničene i da se svake godine provede ocjenjivanje.

- (16) Nakon što mjerodavna regulatorna tijela odobre metodologiju za postupak dodjele prekozonskog najmanje dva OPS-a mogla bi je pokusno uvesti kako bi stekli iskustvo i omogućili da je u budućnosti više OPS-ova primjenjuje bez poteškoća. Ipak, radi poticanja integracije tržišta primjenu takve metodologije, kad postoji, trebali bi uskladiti svi OPS-ovi.
- (17) Opći je cilj obračuna odstupanja osigurati da subjekti odgovorni za odstupanje učinkovito podupiru ravnotežu sustava i poticati sudionike na tržištu da održavaju ili pomažu ponovno uspostaviti ravnotežu sustava. Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za obračun odstupanja kojima se osigurava da se on provodi nediskriminatorno, pravedno, objektivno i transparentno. Kako bi tržišta uravnoteženja i cjelokupni energetski sustav bili prikladni za integraciju sve većih udjela energije iz nestalnih obnovljivih izvora, cijene odstupanja trebale bi održavati vrijednost energije u stvarnom vremenu.
- (18) U ovoj bi Uredbi trebalo utvrditi postupak kojim će se omogućiti privremeno odstupanje OPS-ova od primjene određenih pravila kako bi se u obzir mogle uzeti iznimne okolnosti u kojima bi, primjerice, poštovanje tih pravila moglo prouzročiti rizike za pogonsku sigurnost ili preuranjenu zamjenu pametne mrežne infrastrukture.
- (19) U skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ Agencija za suradnju energetskih regulatora („Agencija”) trebala bi donijeti odluku ako mjerodavna regulatorna tijela ne mogu postići dogovor o zajedničkim uvjetima ili metodologijama.
- (20) Ova je Uredba pripremljena u uskoj suradnji s Agencijom, ENTSO-om za električnu energiju (ENTSO-E) i dionicima u cilju transparentnog i participativnog donošenja djelotvornih, uravnoteženih i razmjernih pravila. U skladu s člankom 18. stavkom 3. Uredbe (EZ) 714/2009, prije predlaganja bilo kakve izmjene ove Uredbe Komisija će se savjetovati s Agencijom, ENTSO-E-om i drugim relevantnim dionicima.
- (21) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora iz članka 23. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 714/2009,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju detaljne smjernice za uravnoteženje električne energije, uključujući uspostavljanje zajedničkih načela za nabavu i obračun rezervi za održavanje frekvencije, rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenskih rezervi te zajedničke metodologije za aktivaciju rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenskih rezervi.
2. Ova se Uredba primjenjuje na operatore prijenosnog sustava (OPS-ovi), operatore distribucijskog sustava (ODS-ovi) i zatvorenog distribucijskog sustava, regulatorna tijela, Agenciju za suradnju energetskih regulatora (dalje u tekstu: Agencija), Europsku mrežu operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E), treće strane s delegiranim ili dodijeljenim ovlastima i druge sudionike na tržištu.
3. Ova se Uredba primjenjuje na sve prijenosne sustave i interkonekcije u Uniji, osim na otočne prijenosne sustave koji s drugim prijenosnim sustavima nisu povezani interkonekcijama.
4. Ako u državi članici postoji više OPS-ova, ova se Uredba primjenjuje na sve OPS-ove u državi članici. Ako neki OPS nema funkciju relevantnu za neku od obveza na temelju ove Uredbe, države članice mogu propisati mogućnost da se odgovornost za ispunjavanje tih obveza prenese na jednog ili više specifičnih OPS-ova.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetskih regulatora (SL L 211, 14.8.2009., str. 1.).

5. Ako regulacijsko područje frekvencije i snage razmjene (dalje u tekstu: LFC područje) čine barem dva OPS-a, svi OPS-ovi tog LFC područja mogu odlučiti, ovisno o odobrenju mjerodavnih regulatornih tijela, da obveze na temelju ove Uredbe ispunjavaju koordinirano za sva područja planiranja razmjene konkretnog LFC područja.
6. Europske platforme za razmjenu standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja mogu se otvoriti OPS-ovima koji posluju u Švicarskoj pod uvjetom da se u švicarsko nacionalno pravo uvedu glavne odredbe zakonodavstva Unije o tržištu električne energije i da postoji međuvladin sporazum o suradnji na području električne energije između Unije i Švicarske ili ako isključenje Švicarske može prouzročiti neplanirane fizičke protoke energije kroz Švicarsku koji ugrožavaju sigurnost sustava u toj regiji.
7. Ovisno o uvjetima iz stavka 6. Komisija, na temelju mišljenja Agencije i svih OPS-ova, u skladu s postupcima iz članka 4. stavka 3., odlučuju o sudjelovanju Švicarske na europskim platformama za razmjenu standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja. Prava i obveze švicarskih OPS-ova moraju biti u skladu s pravima i obvezama OPS-ova koji posluju u Uniji jer se time omogućuje nesmetano funkcioniranje tržišta uravnoteženja na razini Unije i osiguravaju ravnopravni uvjeti za sve dionike.
8. Ova se Uredba primjenjuje na sva stanja sustava definirana u članku 18. Uredbe Komisije (EU) 2017/1485.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz članka 2. Direktive 2009/72/EZ, članka 2. Uredbe (EZ) br. 714/2009, članka 2. Uredbe Komisije (EU) br. 543/2013 ⁽¹⁾, članka 2. Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 ⁽²⁾, članka 2. Uredbe Komisije (EU) 2016/631 ⁽³⁾, članka 2. Uredbe Komisije (EU) 2016/1388 ⁽⁴⁾, članka 2. Uredbe (EU) 2016/1447 ⁽⁵⁾, članka 2. Uredbe (EU) 2016/1719 ⁽⁶⁾, članka 3. Uredbe (EU) 2017/1485 i članka 3. Uredbe Komisije (EU) 2017/2196 ⁽⁷⁾.

Primjenjuju se i sljedeće definicije:

- (1) „uravnoteženje” znači sve aktivnosti i svi postupci u svim vremenskim planovima kojima OPS-ovi kontinuirano osiguravaju održavanje frekvencije sustava unutar unaprijed definiranog raspona stabilnosti, kako je navedeno u članku 127. Uredbe Komisije (EU) 2017/1485, i usklađenost s količinama rezervi koje su potrebne s obzirom na traženu kvalitetu, kako je utvrđeno u dijelu IV. glave V. te glavama VII. i VII. Uredbe Komisije (EU) 2017/1485;
- (2) „tržište uravnoteženja” znači svi institucionalni, komercijalni i operativni aranžmani kojima se uspostavlja tržišno utemeljeno upravljanje uravnoteženjem;
- (3) „usluge uravnoteženja” znači energija za uravnoteženje ili rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava;
- (4) „energija uravnoteženja” znači energija kojom OPS-ovi izvode uravnoteženje i koju osigurava pružatelj usluge uravnoteženja;
- (5) „rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava” znači količina kapaciteta rezerve koju je pružatelj usluge uravnoteženja pristao čuvati i za koju je pristao OPS-u podnositi ponude za odgovarajuću količinu energije uravnoteženja za vrijeme trajanja ugovora;

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 543/2013 od 14. lipnja 2013. o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 163, 15.6.2013., str. 1).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (SL L 197, 25.7.2015., str. 24.).

⁽³⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu (SL L 112, 27.4.2016., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca (SL L 223, 18.8.2016., str. 10.).

⁽⁵⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka (SL L 241, 8.9.2016., str. 1.).

⁽⁶⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (SL L 259, 27.9.2016., str. 42.).

⁽⁷⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava (vidjeti str. 54. ovog Službenog lista).

- (6) „pružatelj usluge uravnoteženja” (PUU) znači sudionik na tržištu s jedinicama ili grupama za pružanje rezerve koji OPS-ovima može pružati usluge uravnoteženja;
- (7) „subjekt odgovoran za odstupanje” znači sudionik tržišta, ili njegov izabrani predstavnik, odgovoran za svoja odstupanja;
- (8) „odstupanje” znači količina energije izračunana za subjekta odgovornog za odstupanje koja je razlika između dodijeljene količine pripisane tom subjektu i završne pozicije tog subjekta, uključujući svaku korekciju odstupanja primijenjenu na tog subjekta, unutar određenog razdoblja za obračun odstupanja;
- (9) „obračun odstupanja” znači mehanizam financijskog obračuna kojim se subjektima odgovornima za odstupanje naplaćuju ili plaćaju njihova odstupanja;
- (10) „razdoblje obračuna odstupanja” znači vremenska jedinica za obračun odstupanja subjekata odgovornih za odstupanje;
- (11) „područje odstupanja” znači područje za koje se izračunava odstupanje;
- (12) „cijena odstupanja” znači cijena, koja može biti pozitivna, jednaka nuli ili negativna, u svakom razdoblju obračuna odstupanja za odstupanje u bilo kojem smjeru;
- (13) „područje definiranja cijene odstupanja” znači područje za izračun cijene odstupanja;
- (14) „korekcija odstupanja” znači količina energije koja predstavlja energiju uravnoteženja dobivenu od pružatelja usluge uravnoteženja i koju je priključni OPS tijekom određenog razdoblja obračuna odstupanja upotrijebio za uravnoteženje predmetnih subjekata odgovornih za odstupanja, a služi za izračun odstupanja tih subjekata;
- (15) „dodijeljena količina” znači količina energije fizički uvedena u sustav ili povučena iz njega i pripisana subjektu odgovornom za odstupanje, a služi za izračun odstupanja tog subjekta;
- (16) „pozicija” znači deklarirana količina energije subjekta odgovornog za odstupanje upotrijebljena za izračun njegova odstupanja;
- (17) „samostalni dispečerski model” znači model planiranja i dispečiranja po kojem planove proizvodnje i potrošnje te dispečiranje elektrana i postrojenja kupca određuju zastupnici za dostavu planova iz tih postrojenja;
- (18) „središnji dispečerski model” znači model planiranja i dispečiranja po kojem planove proizvodnje i potrošnje te dispečiranje elektrana i postrojenja kupca, koja se mogu dispečirati, određuje OPS u okviru integriranog sustava planiranja;
- (19) „integrirani sustav planiranja” znači iterativan proces u kojem se upotrebljavaju barem ponude unutar integriranog sustava planiranja koje sadržavaju komercijalne podatke i složene tehničke podatke o pojedinačnim elektranama ili postrojenjima kupca te u kojem su eksplicitno obuhvaćeni početne karakteristike, najnovija analiza adekvatnosti regulacijskog područja i granične vrijednosti pogonskih veličina kao ulazne vrijednosti procesa;
- (20) „rok za ponude unutar integriranog sustava planiranja” znači trenutak kad unutar integriranog sustava planiranja više nije dopušteno davati ili ažurirati ponude za dane iteracije tog procesa;
- (21) „model OPS-OPS” znači model za razmjenu usluga uravnoteženja po kojem pružatelj usluge uravnoteženja pruža usluge uravnoteženja svojem priključnom OPS-u koji zatim te usluge pruža OPS-u tražitelju;
- (22) „priključni OPS” znači OPS koji upravlja područjem planiranja razmjene u kojem pružatelji usluge uravnoteženja i subjekti odgovorni za odstupanje moraju poštovati uvjete i odredbe što se odnose na uravnoteženje;
- (23) „razmjena usluga uravnoteženja” znači razmjena energije uravnoteženja ili razmjena rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava;
- (24) „razmjena energije uravnoteženja” znači aktivacija ponuda energije uravnoteženja za isporuku te energije OPS-u koji se ne nalazi u području planiranja razmjene u kojem je priključen aktivirani pružatelj usluge uravnoteženja;

- (25) „razmjena rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava” znači pružanje rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava OPS-u koji se ne nalazi u području planiranja razmjene u kojem je priključen aktivirani pružatelj usluge uravnoteženja;
- (26) „prijenos prava na rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava” znači prijenos prava na rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava s prvobitno ugovorenog pružatelja usluge uravnoteženja na drugog pružatelja usluge uravnoteženja;
- (27) „rok za ponude energije uravnoteženja” znači trenutak od kojeg za standardni proizvod na zajedničkoj listi ekonomskog prvenstva više nije dopušteno davati ili ažurirati ponude energije uravnoteženja;
- (28) „standardni proizvod” znači usklađeni proizvod za uravnoteženje koji su dogovorili svi OPS-ovi u svrhu razmjenu usluga uravnoteženja;
- (29) „priprema vrijeme” znači razdoblje od trenutka kad priključni OPS, ako je riječ o modelu OPS-OPS, ili OPS ugovaratelj, ako je riječ o modelu OPS-PUU, podnese zahtjev za aktivaciju do početka razdoblja promjene snage;
- (30) „vrijeme do pune aktivacije” znači razdoblje od trenutka kad priključni OPS, ako je riječ o modelu OPS-OPS, ili OPS ugovaratelj, ako je riječ o modelu OPS-PUU, podnese zahtjev za aktivaciju do odgovarajuće pune isporuke proizvoda;
- (31) „vrijeme deaktivacije” znači razdoblje postupnog prijelaza od isporuke pune vrijednosti proizvoda do postavne vrijednosti ili od punog povlačenja do postavne vrijednosti;
- (32) „vrijeme isporuke” znači razdoblje isporuke tijekom kojeg pružatelj usluge uravnoteženja isporučuje punu traženu promjenu injektiranja snage u sustav ili punu traženu promjenu povlačenja energije iz sustava;
- (33) „razdoblje valjanosti” znači razdoblje u kojem se može aktivirati ponuda energije uravnoteženja koju je dao pružatelj usluge uravnoteženja i u kojem se poštuju sve karakteristike proizvoda. Razdoblje valjanosti određeno je vremenom početka i vremenom kraja;
- (34) „način aktivacije” znači način aktivacije ponuda energije uravnoteženja, a može biti ručni ili automatski ovisno o tome pokreće li energiju za uravnoteženje operater ručno ili se pokretanje izvodi automatski kao zatvorena petlja;
- (35) „djeljivost usluge uravnoteženja” znači mogućnost da OPS iskoristi samo dio ponuda energije uravnoteženja ili ponuda rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava koje ponudi pružatelj usluge uravnoteženja, bilo u pogledu aktivacije snage bilo u pogledu trajanja;
- (36) „posebni proizvod” znači proizvod koji se razlikuje od standardnog proizvoda;
- (37) „zajednička lista ekonomskog prvenstva” znači popis ponuda energije uravnoteženja poredanih po cijeni koji služi za aktivaciju tih ponuda;
- (38) „rok OPS-u za prosljeđivanje ponuda energije uravnoteženja” znači trenutak do kojeg priključni OPS može prosljeđivati ponude energije uravnoteženja dobivene od pružatelja usluge uravnoteženja u optimizacijsku funkciju za aktivaciju;
- (39) „optimizacijska funkcija za aktivaciju” znači funkcija izvođenja algoritma kojim se optimira aktivacija ponuda energije uravnoteženja;
- (40) „funkcija procesa razmjene odstupanja” znači funkcija izvođenja algoritma koji se primjenjuje za izvođenje procesa razmjene odstupanja;
- (41) „funkcija obračuna OPS-OPS” znači funkcija obračunavanja kooperativnih procesa među OPS-ovima;
- (42) „optimizacijska funkcija za nabavu kapaciteta” znači funkcija izvođenja algoritma kojim se optimira nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava za OPS-ove koji razmjenjuju taj kapacitet;
- (43) „model OPS-PUU” znači model za razmjenu usluga uravnoteženja po kojem pružatelj usluge uravnoteženja pruža usluge uravnoteženja izravno ugovornom OPS-u koji zatim te usluge pruža OPS-u podnositelju zahtjeva;
- (44) „OPS ugovaratelj” znači OPS koji ima ugovorne aranžmane za usluge uravnoteženja s pružateljem usluge uravnoteženja u drugom području planiranja razmjene;
- (45) „OPS tražitelj” znači OPS koji zahtijeva isporuku energije uravnoteženja.

*Članak 3.***Ciljevi i regulatorni aspekti**

1. Ovom se Uredbom nastoji:
 - (a) potaknuti stvarna konkurencija, nediskriminacija i transparentnost na tržištima uravnoteženja;
 - (b) unaprijediti efikasnost uravnoteženja te efikasnost europskih i nacionalnih tržišta uravnoteženja;
 - (c) integrirati tržišta uravnoteženja i promicati mogućnosti razmjene usluga uravnoteženja uz istodobno povećavanje pogonske sigurnosti;
 - (d) doprinijeti učinkovitom dugoročnom pogonu i razvoju elektroenergetskog prienosnog sustava te elektroenergetskom sektoru u Uniji i istodobno olakšati djelotvorno i pouzdano funkcioniranje tržišta dan unaprijed, unutardnevnog tržišta i tržišta uravnoteženja;
 - (e) osigurati poštena, objektivna, transparentna i tržišno utemeljena nabava usluga uravnoteženja u okviru koje se izbjegavaju suvišne prepreke novim sudionicima, potiče likvidnost tržišta uravnoteženja i ujedno sprečavaju suvišni poremećaji na unutarnjem tržištu električne energije;
 - (f) olakšati sudjelovanje upravljanja potrošnjom, uključujući skupove postrojenja kupca i pohranu energije uz istodobno osiguravanje da svi oni ravnopravno konkuriraju drugim uslugama uravnoteženja i, prema potrebi, djeluju neovisno kad služe samo jednom postrojenju kupca;
 - (g) olakšati sudjelovanje obnovljivih izvora energije i poduprijeti ostvarenje ciljeva Europske unije za povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.
2. Kad primjenjuju ovu Uredbu, države članice, mjerodavna regulatorna tijela i operatori sustava:
 - (a) primjenjuju načela proporcionalnosti i nediskriminacije;
 - (b) osiguravaju transparentnost;
 - (c) primjenjuju načelo optimiranja na odnos najveće ukupne učinkovitosti i najmanjih ukupnih troškova za sve uključene strane;
 - (d) osiguravaju da OPS-ovi upotrebljavaju tržišno utemeljene mehanizme u najvećoj mogućoj mjeri kako bi se osigurala sigurnost i stabilnost mreže;
 - (e) osiguravaju da se ne ugrozi razvoj terminskog tržišta, tržišta dan unaprijed i unutardnevnih tržišta;
 - (f) poštuju odgovornost dodijelenu nadležnom OPS-u radi održavanja sigurnosti sustava, uključujući zahtjeve propisane nacionalnim zakonodavstvom;
 - (g) savjetuju se s nadležnim ODS-ovima i uzimaju u obzir moguće utjecaje na svoj sustav;
 - (h) uzimaju u obzir dogovorene europske standarde i tehničke specifikacije.

*Članak 4.***Odredbe i uvjeti ili metodologije OPS-ova**

1. OPS-ovi moraju izraditi odredbe i uvjete ili metodologije koji se zahtijevaju ovom Uredbom te ih dostaviti na odobrenje mjerodavnim regulatornim tijelima u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ u rokovima utvrđenima ovom Uredbom.
2. Ako prijedlog odredaba i uvjeta ili metodologija na temelju ove Uredbe treba izraditi i dogovoriti više OPS-ova, uključeni OPS-ovi moraju blisko surađivati. OPS-ovi, uz pomoć ENTSO-E-a, redovito obavješćuju mjerodavna regulatorna tijela i Agenciju o napretku izrade tih odredaba i uvjeta ili metodologija.

3. Ako nisu mogli postići konsenzus, OPS-ovi koji odlučuju o prijedlozima odredaba i uvjeta ili metodologija u skladu s člankom 5. stavkom 2. donose odluku kvalificiranom većinom. Za kvalificiranu većinu za prijedloge u skladu s člankom 5. stavkom 2. potrebna je većina:

- (a) OPS-ova koji predstavljaju najmanje 55 % država članica; i
- (b) OPS-ova koji predstavljaju države članice koje obuhvaćaju najmanje 65 % stanovništva Unije.

Blokirajuća manjina za odluke u skladu s člankom 5. stavkom 2. mora uključivati OPS-ove koji predstavljaju barem četiri države članice, a ako se ta manjina ne postigne, smatra se da je postignuta kvalificirana većina.

4. Ako nisu mogli postići konsenzus, a predmetna regija obuhvaća više od pet država članica, OPS-ovi koji odlučuju o prijedlozima odredaba i uvjeta ili metodologija u skladu s člankom 5. stavkom 3. donose odluku kvalificiranom većinom. Za kvalificiranu većinu za prijedloge u skladu s člankom 5. stavkom 3. potrebna je većina:

- (a) OPS-ova koji predstavljaju najmanje 72 % tih država članica; i
- (b) OPS-ova koji predstavljaju države članice koje obuhvaćaju najmanje 65 % stanovništva predmetnog područja.

Blokirajuća manjina za odluke u skladu s člankom 5. stavkom 3. mora uključivati barem minimalni broj OPS-ova koji predstavljaju više od 35 % stanovništva uključenih država članica, uz OPS-ove koji predstavljaju barem jednu dodatnu predmetnu državu članicu, a ako se ta manjina ne postigne, smatra se da je postignuta kvalificirana većina.

5. OPS-ovi koji odlučuju o prijedlozima odredaba i uvjeta ili metodologija u skladu s člankom 5. stavkom 3. koje se odnose na regije koje obuhvaćaju najviše pet država članica odlučuju na temelju jednoglasne suglasnosti.

6. Za odluke OPS-ova na temelju stavaka 3. i 4. dodjeljuje se jedan glas po državi članici. Ako na državnom području države članice postoji više OPS-ova, država članica raspodjeljuje glasačke ovlasti među OPS-ovima.

7. Ako OPS-ovi ne podnesu prijedlog odredaba i uvjeta ili metodologija mjerodavnim regulatornim tijelima u rokovima određenima u ovoj Uredbi, mjerodavnim regulatornim tijelima i Agenciji moraju dostaviti relevantne nacрте odredaba i uvjeta ili metodologija te im objasniti zašto dogovor nije postignut. Agencija mora obavijestiti Komisiju te, na zahtjev Komisije, u suradnji s mjerodavnim regulatornim tijelima istražiti razloge za nepodnošenje te o njima obavješćuje Komisiju. Komisija mora poduzeti odgovarajuće korake kako bi omogućila donošenje potrebnih odredaba i uvjeta ili metodologija u roku od četiri mjeseca od primitka informacija od Agencije.

Članak 5.

Odobravanje odredaba i uvjeta ili metodologija OPS-ova

1. U skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ svako mjerodavno regulatorno tijelo odobrava odredbe i uvjete ili metodologije koje izrade OPS-ovi na temelju stavaka 2., 3. i 4.

2. Prijedlozi sljedećih odredaba i uvjeta ili metodologija podliježu odobrenju svih regulatornih tijela:

- (a) okviri za uspostavljanje europskih platformi u skladu s člankom 20. stavkom 1., člankom 21. stavkom 1. i člankom 22. stavkom 1.;
- (b) izmjene okvirâ za uspostavljanje europskih platformi u skladu s člankom 20. stavkom 5. i člankom 21. stavkom 5.;
- (c) standardni proizvodi za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava u skladu s člankom 25. stavkom 2.;
- (d) metodologija razvrstavanja u svrhu aktivacije ponuda energije uravnoteženja u skladu s člankom 29. stavkom 3.;
- (e) procjena mogućeg povećanja minimalne količine u ponudama energije uravnoteženja koje se šalju na europske platforme u skladu s člankom 29. stavkom 11.;
- (f) metodologije za određivanje cijene energije uravnoteženja i prekozonskog kapaciteta koji se upotrebljava za razmjenu energije uravnoteženja ili provođenje postupka razmjene odstupanja u skladu s člankom 30. stavcima 1. i 5.;
- (g) usklađivanje metodologije za postupak dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u skladu s člankom 38. stavkom 3.;

- (h) metodologija suoptimiranog postupka dodjele prekozonskog kapaciteta u skladu s člankom 40. stavkom 1.;
- (i) pravila obračuna OPS-OPS za planiranu razmjenu energije u skladu s člankom 50. stavkom 1.;
- (j) usklađivanje glavnih obilježja obračuna odstupanja u skladu s člankom 52. stavkom 2.,

a država članica o prijedlozima može dostaviti svoje mišljenje odgovarajućem regulatornom tijelu.

3. Prijedlozi sljedećih odredaba i uvjeta ili metodologija podliježu odobrenju svih regulatornih tijela predmetne regije:

- (a) okvir za uspostavljanje europske platforme za zamjenske rezerve u skladu s člankom 19. stavkom 1. za zemljopisno područje koje obuhvaća sve OPS-ove koji provode proces ponovnog osiguravanja rezerve u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485;
- (b) uspostavljanje zajedničkih i usklađenih pravila i procesa za razmjenu i nabavu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava u skladu s člankom 33. stavkom 1. za zemljopisno područje koje obuhvaća najmanje dva OPS-a koji razmjenjuju ili zajednički žele razmjenjivati taj kapacitet;
- (c) metodologija izračunavanja vjerojatnosti raspoloživog prekozonskog kapaciteta nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona u skladu s člankom 33. stavkom 6. za zemljopisno područje koje obuhvaća OPS-ove koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava;
- (d) izuzeće kojim se omogućuje da se pružateljima usluge uravnoteženja ne dopusti prenošenje obveza pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava u skladu s člankom 34. stavkom 1. za zemljopisno područje na kojem je provedena nabava tog kapaciteta;
- (e) primjena modela OPS-PUU u skladu s člankom 35. stavkom 1. u zemljopisnom području koje obuhvaća najmanje dva OPS-a;
- (f) metodologija proračuna prekozonskog kapaciteta za svaku regiju za proračun kapaciteta u skladu s člankom 37. stavkom 3.;
- (g) primjena postupka dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u skladu s člankom 38. stavkom 1. u zemljopisnom području koje obuhvaća najmanje dva OPS-a;
- (h) metodologija tržišno utemeljenog postupka dodjele prekozonskog kapaciteta u skladu s člankom 41. stavkom 1. za svaku regiju za proračun kapaciteta;
- (i) metodologija za postupak dodjele prekozonskog kapaciteta na temelju analize ekonomske učinkovitosti i popis svih pojedinačnih dodjela prekozonskog kapaciteta na temelju analize ekonomske učinkovitosti u skladu s člankom 42. stavcima 1. i 5. za svaku regiju za proračun kapaciteta;
- (j) pravila obračuna OPS-OPS za planiranu razmjenu energije u skladu s člankom 50. stavkom 3. za zemljopisno područje koje obuhvaća sve OPS-ove koji planirano razmjenjuju energiju unutar sinkronog područja;
- (k) pravila obračuna OPS-OPS za planiranu razmjenu energije u skladu s člankom 50. stavkom 4. za zemljopisno područje koje obuhvaća sve asinkrono priključene OPS-ove koji planirano razmjenjuju energiju;
- (l) pravila obračuna OPS-OPS za neplaniranu razmjenu energije u skladu s člankom 51. stavkom 1. za svako sinkrono područje;
- (m) pravila obračuna OPS-OPS za neplaniranu razmjenu energije u skladu s člankom 51. stavkom 2. za zemljopisno područje koje obuhvaća sve asinkrono priključene OPS-ove;
- (n) izuzeće na razini sinkronog područja od usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja u skladu s člankom 53. stavkom 2.;
- (o) načela za algoritme za uravnoteženje u skladu s člankom 58. stavkom 3. za zemljopisno područje koje obuhvaća najmanje dva OPS-a koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava,

a država članica o prijedlozima može dostaviti svoje mišljenje odgovarajućem regulatornom tijelu.

4. Prijedlozi sljedećih odredaba i uvjeta ili metodologija podliježu odobrenju svakog regulatornog tijela svake predmetne države članice na pojedinačnoj osnovi:

- (a) izuzeće od obveze objavljivanja informacija o ponuđenim cijenama energije uravnoteženja ili ponuda rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje zbog sumnji u zloupotrebu tržišta u skladu s člankom 12. stavkom 4.;
- (b) prema potrebi, metodologija za raspodjelu troškova nastalih zbog mjera koje su poduzeli OPS-ovi u skladu s člankom 15 stavkom 3.;
- (c) uvjeti i odredbe što se odnose na uravnoteženje u skladu s člankom 18;

- (d) definicija i upotreba posebnih proizvoda u skladu s člankom 26. stavkom 1.;
- (e) ograničenje količine u ponudama koja se šalje na europske platforme u skladu s člankom 29. stavkom 10.;
- (f) izuzeće od obveze odvojene nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava regulacijom prema gore i regulacijom prema dolje u skladu s člankom 32. stavkom 3.;
- (g) prema potrebi, u skladu s člankom 44. stavkom 3., dodatni mehanizam obračuna za subjekte odgovorne za odstupanje, odvojen od obračuna odstupanja, koji služi za obračun troškova nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje, administrativnih troškova i drugih troškova povezanih s uravnoteženjem;
- (h) odstupanja od odredaba ove Uredbe u skladu s člankom 62. stavkom 2.;
- (i) troškovi povezani s obvezama koje su operatorima sustava ili imenovanim trećim subjektima nametnute u skladu s ovom Uredbom na temelju članka 8. stavka 1.,

a država članica o prijedlozima može dostaviti svoje mišljenje odgovarajućem regulatornom tijelu.

5. Prijedlozi odredaba i uvjeta ili metodologija moraju sadržavati predložene rokove za njihovu primjenu i opis njihova očekivanog utjecaja na ciljeve ove Uredbe. Rokovi za provedbu smiju biti najviše dvanaest mjeseci od odobrenja mjerodavnih regulatornih tijela, osim ako sva mjerodavna regulatorna tijela dogovore produljenje roka ili ako su u ovoj Uredbi određeni drukčiji rokovi. Prijedlozi odredaba i uvjeta ili metodologija koji podliježu odobrenju nekoliko ili svih regulatornih tijela podnose se Agenciji istodobno kad i regulatornim tijelima. Na zahtjev mjerodavnih regulatornih tijela Agencija u roku od tri mjeseca mora izdati mišljenje o prijedlozima odredaba i uvjeta ili metodologija.

6. Ako je za odobrenje odredaba i uvjeta ili metodologija potrebna odluka više od jednog regulatornog tijela, mjerodavna regulatorna tijela usko surađuju, razmjenjuju mišljenja i usklađeno djeluju kako bi postigla dogovor. Ako Agencija izda mišljenje, mjerodavna regulatorna tijela moraju to mišljenje uzeti u obzir. Regulatorna tijela moraju odlučiti o dostavljenim odredbama i uvjetima ili metodologijama dostavljenima u skladu sa stavcima 2. i 3. u roku od šest mjeseci nakon što mjerodavno regulatorno tijelo ili, ako je to primjenjivo, zadnje od mjerodavnih regulatornih tijela zaprimi odredbe i uvjete ili metodologije.

7. Ako mjerodavna regulatorna tijela ne postignu dogovor u roku iz stavka 6. ili na njihov zajednički zahtjev, Agencija mora donijeti odluku o podnesenim prijedlozima odredaba i uvjeta ili metodologija u roku od šest mjeseci od dana upućivanja u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.

8. Svaka strana može podnijeti pritužbu na nadležnog operatora sustava ili OPS-a u vezi s obvezama ili odlukama tog mjerodavnog operatora sustava ili OPS-a na temelju ove Uredbe i može je uputiti mjerodavnom regulatornom tijelu koje, djelujući u svojstvu tijela za rješavanje sporova, mora donijeti odluku u roku od dva mjeseca od primitka pritužbe. To se razdoblje može produljiti za još dva mjeseca ako mjerodavno regulatorno tijelo zatraži dodatne informacije. Taj se produljeni rok može dodatno produljiti uz suglasnost podnositelja pritužbe. Sve dok se ne ukine zbog žalbe odluka je mjerodavnog regulatornog tijela obvezujuća.

Članak 6.

Izmjene odredaba i uvjeta ili metodologija OPS-ova

1. Ako regulatorno tijelo ili nekoliko regulatornih tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ zahtijeva izmjenu radi poboljšanja odredaba i uvjeta ili metodologija podnesenih u skladu s člankom 5. stavcima 2., 3. i 4., mjerodavni OPS-ovi moraju podnijeti prijedlog izmijenjenih odredaba i uvjeta ili metodologija na odobrenje u roku od dva mjeseca nakon zahtjeva mjerodavnih regulatornih tijela. Mjerodavna regulatorna tijela odlučuju o izmijenjenim odredbama i uvjetima ili metodologijama u roku od dva mjeseca nakon njihova podnošenja.

2. Ako mjerodavna regulatorna tijela ne postignu dogovor o odredbama i uvjetima ili metodologijama u roku od dva mjeseca, ili na njihov zajednički zahtjev, Agencija mora donijeti odluku o izmijenjenim odredbama i uvjetima ili metodologijama u roku od šest mjeseci u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009. Ako nadležni OPS-ovi ne podnesu prijedlog izmijenjenih odredaba i uvjeta ili metodologija, primjenjuje se postupak iz članka 4.

3. OPS-ovi odgovorni za izradu prijedloga odredaba i uvjeta ili metodologija ili regulatorna tijela odgovorna za njihovo donošenje u skladu s člankom 5. stavcima 2., 3. i 4. mogu zatražiti izmjenu tih odredaba i uvjeta ili metodologija. Prijedlozi za izmjenu odredaba i uvjeta ili metodologija podnose se na javno savjetovanje u skladu s postupkom iz članka 10. i odobravaju u skladu s postupkom iz članaka 4. i 5.

*Članak 7.***Objava odredaba i uvjeta ili metodologija na internetu**

OPS-ovi odgovorni za utvrđivanje odredaba i uvjeta ili metodologija u skladu s ovom Uredbom objavljuju ih na internetu nakon odobrenja mjerodavnih regulatornih tijela ili, ako takvo odobrenje nije potrebno, nakon njihova utvrđivanja, osim ako se te informacije smatraju povjerljivima u skladu s člankom 11.

*Članak 8.***Naknada troškova**

1. Troškove povezani s obvezama nametnutima operatorima sustava ili trećim subjektima u skladu s ovom Uredbom procjenjuju mjerodavna regulatorna tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.
2. Troškovi koje mjerodavno regulatorno tijelo smatra razumnima, učinkovitima i razmjernima nadoknađuju se mrežnim tarifama ili drugim odgovarajućim mehanizmima, kako odrede mjerodavna regulatorna tijela.
3. Ako to zahtijevaju mjerodavna regulatorna tijela, operatori sustava ili imenovani subjekti moraju u roku od tri mjeseca od zahtjeva dostaviti informacije potrebne da se olakša procjena nastalih troškova.
4. Sve troškove sudionika na tržištu nastale pri ispunjavanju zahtjeva ove Uredbe snose ti sudionici na tržištu.

*Članak 9.***Sudjelovanje dionika**

Agencija, u uskoj suradnji s ENTSO-E-om, organizira sudjelovanje dionika u pogledu tržišta uravnoteženja i drugih aspekata provedbe ove Uredbe. To sudjelovanje obuhvaća redovite sastanke s dionicima radi identificiranja problema i predlaganja poboljšanja u vezi sa integracijom tržišta uravnoteženja.

*Članak 10.***Javno savjetovanje**

1. OPS-ovi odgovorni za podnošenje prijedloga odredaba i uvjeta ili metodologija ili njihovih izmjena u skladu s ovom Uredbom savjetuju se najmanje jedan mjesec s dionicima, uključujući relevantna tijela svake države članice, o nacrtu prijedloga odredaba i uvjeta ili metodologija te drugih provedbenih mjera.
2. Savjetovanje mora trajati najmanje mjesec dana, osim ako je riječ o nacrtima prijedloga u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkama od (a) do (h) i (j), u kom slučaju savjetovanje mora trajati najmanje dva mjeseca.
3. Javno savjetovanje na europskoj razini mora se provesti barem za prijedloge u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkama od (a) do (h) i (j).
4. Javno savjetovanje na predmetnoj regionalnoj razini mora se provesti barem za prijedloge u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkama od (a) do (i), (n) i (o).
5. Javno savjetovanje u svakoj predmetnoj državi članici mora se provesti barem za prijedloge u skladu s člankom 5. stavkom 4. točkama od (a) do (g) i (i).
6. OPS-ovi odgovorni za prijedloge odredaba i uvjeta ili metodologija moraju razmotriti stajališta dionika proizišla iz savjetovanja provedenih u skladu sa stavcima od 2. do 5. prije nego što te prijedloge podnesu na regulatorno odobrenje. U svim se slučajevima zajedno s podneskom prijedloga daje utemeljeno obrazloženje za uvrštavanje ili neuvrštavanje stajališta proizišlih iz savjetovanja koje se pravodobno objavljuje, prije objave prijedloga odredaba i uvjeta ili metodologija ili istodobno s njom.

*Članak 11.***Obveze u pogledu povjerljivosti**

1. Sve povjerljive informacije koje su primljene, razmijenjene ili prosljeđene u skladu s ovom Uredbom podliježu uvjetima čuvanja profesionalne tajne koji su navedeni u stavcima 2., 3. i 4.

2. Obveza čuvanja poslovne tajne primjenjuje se na sve osobe na koje se primjenjuju odredbe ove Uredbe.
3. Povjerljive informacije koje osobe ili regulatorna tijela iz stavka 2. prime tijekom obavljanja svojih dužnosti ne smiju se otkriti ni jednoj drugoj osobi ni tijelu, ne dovodeći pritom u pitanje slučajeve obuhvaćene nacionalnim pravom, ostalim odredbama ove Uredbe ili drugim relevantnim zakonodavstvom Unije.
4. Ne dovodeći u pitanje slučajeve obuhvaćene nacionalnim pravom ili pravom Unije, regulatorna tijela, tijela ili osobe koji primaju povjerljive informacije u skladu s ovom Uredbom mogu se njima koristiti samo za potrebe obavljanja svojih dužnosti u skladu s ovom Uredbom, osim ako postoji pisano dopuštenje izvornog vlasnika podataka.

Članak 12.

Objavljivanje informacija

1. Svi subjekti iz članka 1. stavka 2. moraju dostavljati OPS-u sve relevantne informacije kako bi ispunili svoje obveze utvrđene u stavcima od 3. do 5.
2. Svi subjekti iz članka 1. stavka 2. osiguravaju da se informacije iz stavaka od 3. do 5. objavljuju pravovremeno i u obliku koji neće stvarno ili potencijalno povećati ili narušiti konkurentnost ni jednog pojedinca ili poduzeća.
3. Svaki OPS mora objaviti sljedeće informacije čim one postanu dostupne:
 - (a) informacije o trenutačnoj ravnoteži sustava na svojim područjima planiranja razmjene mora objaviti što prije, a najkasnije 30 minuta nakon stvarnog vremena;
 - (b) informacije o svim ponudama energije uravnoteženja iz svojih područja planiranja razmjene, prema potrebi anonimne, najkasnije 30 minuta nakon završetka relevantne tržišne vremenske jedinice. Informacije moraju obuhvaćati sljedeće:
 - i. vrstu proizvoda;
 - ii. razdoblje valjanosti;
 - iii. ponuđene količine;
 - iv. ponuđene cijene;
 - v. informacije o tome je li ponuda proglašena neraspoloživom;
 - (c) informacije o tome je li ponuda energije uravnoteženja pretvorena iz posebnog proizvoda ili iz integriranog sustava planiranja najkasnije 30 minuta nakon kraja relevantne tržišne vremenske jedinice;
 - (d) informacije o tome kako su ponude energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda ili integriranog procesa planiranja pretvorene u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda najkasnije 30 minuta nakon kraja relevantne tržišne vremenske jedinice;
 - (e) zbirne informacije o ponudama energije uravnoteženja najkasnije 30 minuta nakon kraja relevantne tržišne vremenske jedinice, a koje moraju obuhvaćati:
 - i. ukupnu količinu iz ponuđenih ponuda energije uravnoteženja;
 - ii. ukupnu količinu iz ponuđenih ponuda energije uravnoteženja raščlanjenu po vrstama rezervi;
 - iii. ukupnu količinu iz ponuđenih i aktiviranih ponuda energije uravnoteženja raščlanjenu po standardnim i posebnim proizvodima;
 - iv. količinu neraspoloživih ponuda raščlanjenu po vrstama rezervi;
 - (f) informacije, prema potrebi anonimne, o ponuđenim količinama i ponuđenim cijenama nabavljenog rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava najkasnije jedan sat nakon objavljivanja rezultata nabave ponuđačima;
 - (g) početne odredbe i uvjete što se odnose na uravnoteženje iz članka 18. najkasnije jedan mjesec prije primjene, a sve izmjene odredaba i uvjeta odmah nakon što ih odobri mjerodavno regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ;

- (h) sljedeće informacije o dodjeli prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u skladu s člankom 38. najkasnije 24 sata nakon dodjele i 6 sati prije upotrebe dodijeljenog prekozonskog kapaciteta:
 - i. datum i vrijeme odluke o dodjeli;
 - ii. razdoblje na koje je dodijeljen;
 - iii. dodijeljene količine;
 - iv. tržišne vrijednosti na kojima se temeljio postupak dodjele u skladu s člankom 39.;
- (i) sljedeće informacije o upotrebi dodijeljenog prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u skladu s člankom 38. najkasnije jedan tjedan nakon upotrebe dodijeljenog prekozonskog kapaciteta:
 - i. količinu dodijeljenog i iskorištenog prekozonskog kapaciteta po tržišnoj vremenskoj jedinici;
 - ii. količinu oslobođenog prekozonskog kapaciteta za iduća razdoblja po tržišnoj vremenskoj jedinici;
 - iii. procijenjene ostvarene troškove i koristi postupka dodjele;
- (j) odobrene metodologije iz članaka 40., 41. i 42. najkasnije jedan mjesec prije njihove primjene;
- (k) opis zahtjeva za sve načinjene algoritme i njihove izmjene iz članka 58. najkasnije jedan mjesec prije njihove primjene;
- (l) zajedničko godišnje izvješće iz članka 59.

4. Ovisno o odobrenju u skladu s člankom 18. OPS može uskratiti objavu informacija o ponuđenim cijenama i količinama rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili ponudama energije uravnoteženja ako je to opravdano zbog sumnji u zloupotrebu tržišta i ne remeti djelotvorno funkcioniranje tržišta električne energije. OPS o uskraćenim objavama obavješćuje mjerodavno regulatorno tijelo najmanje jedanput na godinu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.

5. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe svaki OPS mora objaviti informacije u skladu sa stavkom 3. u zajednički dogovorenom usklađenom obliku barem na platformi za transparentnost informacija uspostavljenoj u skladu s člankom 3. Uredbe Komisije (EU) br. 543/2013. U roku od četiri mjeseca od stupanja na snagu ove Uredbe ENTSO-E mora ažurirati upute za postupke iz članka 5. Uredbe Komisije (EU) br. 543/2013 i dostaviti ih Agenciji kako bi dala mišljenje, koje je dužna dati u roku od dva mjeseca.

Članak 13.

Delegiranje i dodjeljivanje dužnosti

1. OPS može delegirati bilo koju dužnost, u cjelini ili djelomično, koja mu je povjerena na temelju ove Uredbe najmanje jednoj trećoj strani ako treća strana može obavljati tu funkciju barem jednako učinkovito kao taj OPS. OPS koji delegira ostaje odgovoran za osiguravanje usklađenosti s obvezama na temelju ove Uredbe, uključujući osiguravanje pristupa informacijama koje su nužne za nadzor koji provodi mjerodavno regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.
2. Prije delegiranja predmetna treća strana mora OPS-u koji delegira dokazati da može obavljati dužnosti koje se delegiraju.
3. Ako se trećoj strani delegira u cijelosti ili djelomično bilo koja dužnost iz ove Uredbe, OPS koji delegira mora se prije delegiranja pobrinuti da su sklopljeni odgovarajući sporazumi o povjerljivosti u skladu s obvezama u pogledu povjerljivosti. Nakon što trećoj strani delegira u cijelosti ili djelomično bilo koju dužnost OPS koji delegira o toj odluci mora obavijestiti mjerodavno regulatorno tijelo i mora je objaviti na internetu.
4. Ne dovodeći u pitanje dužnosti povjerene OPS-ovima na temelju Direktive 2009/72/EZ, država članica ili, ako je primjenjivo, mjerodavno regulatorno tijelo može trećim stranama dodijeliti dužnosti ili obveze povjerene OPS-ovima na temelju ove Uredbe. Ta država članica ili, ako je primjenjivo, to regulatorno tijelo smije dodijeliti samo one dužnosti i obveze OPS-a koje ne zahtijevaju izravnu suradnju, zajedničko odlučivanje ili stupanje u ugovorne odnose s OPS-ovima iz drugih država članica. Predmetna treća strana mora prije dodjele dokazati državi članici ili, prema potrebi, mjerodavnom regulatornom tijelu da može obavljati dužnost koja bi joj trebala biti dodijeljena.
5. Ako država članica ili regulatorno tijelo trećoj strani dodijeli dužnosti i obveze, upućivanja na OPS-ove u ovoj Uredbi smatraju se upućivanjima na subjekt kojem su dodijeljene. Mjerodavno regulatorno tijelo mora osigurati nadzor nad tim subjektom s obzirom na dodijeljene dužnosti i obveze.

GLAVA II.

TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE URAVNOTEŽENJA

POGLAVLJE 1.

Uloge i odgovornosti

Članak 14.

Uloga OPS-ova

1. Svaki je OPS odgovoran za nabavu usluga uravnoteženja od pružatelja usluge uravnoteženja radi osiguravanja pogonske sigurnosti.
2. Svaki OPS primjenjuje samostalni dispečerski model za utvrđivanje rasporeda proizvodnje i potrošnje. OPS-ovi koji primjenjuju središnji dispečerski model u trenutku stupanja na snagu ove Uredbe moraju to u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ prijaviti mjerodavnom regulatornom tijelu kako bi nastavili primjenjivati središnji dispečerski model za utvrđivanje rasporeda proizvodnje i potrošnje. Mjerodavno regulatorno tijelo provjerava jesu li dužnosti i odgovornosti OPS-a u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 18.

Članak 15.

Suradnja s ODS-ovima

1. ODS-ovi, OPS-ovi, pružatelji usluge uravnoteženja i subjekti odgovorni za odstupanje surađuju kako bi se osiguralo učinkovite i djelotvorno uravnoteženje.
2. Svaki ODS mora pravodobno dostaviti priključnom OPS-u sve informacije potrebne za obračun odstupanja u skladu s uvjetima i odredbama za uravnoteženje iz članka 18.
3. Svaki OPS može zajednički s ODS-ovima s priključenim pružateljem rezerve na regulacijskom području OPS-a razraditi metodologiju za raspodjelu troškova nastalih zbog radnji ODS-ova u skladu s člankom 182. stavcima 4. i 5. Uredbe Komisije (EU) 2017/1485. Metodologijom se mora osigurati pravedna raspodjela troškova uzimajući u obzir odgovornosti uključenih strana.
4. ODS-ovi moraju obavijestiti priključne OPS-ove o svim ograničenjima određenima u skladu s člankom 182. stavcima 4. i 5. Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 koja mogu utjecati na zahtjeve utvrđene u ovoj Uredbi.

Članak 16.

Uloga pružatelja usluge uravnoteženja

1. Pružatelj usluge uravnoteženja mora se kvalificirati za davanje ponuda energije uravnoteženja ili ponuda rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava koje aktivira ili nabavlja priključni OPS ili, u modelu OPS-PUU, OPS ugovaratelj. Uspješan završetak pretkvalifikacijskog postupka, koji je odgovornost priključnog OPS-a i koji se izvodi u skladu s člancima 159. i 162. Uredbe (EU) 2017/1485, smatra se preduvjetom uspješnog prolaska kvalifikacijskog procesa za pružatelja usluge uravnoteženja u skladu s ovom Uredbom.
2. Svaki pružatelj usluge uravnoteženja mora dostaviti priključnom OPS-u svoje ponude rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava koje utječu na najmanje jednog subjekta odgovornog za odstupanje.
3. Svaki pružatelj usluge uravnoteženja koji sudjeluje u nabavi rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava podnosi i ima pravo ažurirati svoje ponude tog kapaciteta prije vremena zatvaranja procesa nabave.
4. Svaki pružatelj usluge uravnoteženja s ugovorom za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava dostavlja svojem priključnom OPS-u ponude energije uravnoteženja ili ponude unutar integriranog sustava planiranja koje odgovaraju količini, proizvodima i drugim zahtjevima utvrđenima u ugovoru o rezerviranom kapacitetu za uravnoteženje sustava.
5. Svaki pružatelj usluge uravnoteženja ima pravo dostavljati svojem priključnom OPS-u ponude energije uravnoteženja iz standardnih ili posebnih proizvoda ili ponude unutar integriranog sustava planiranja za koje je prošao pretkvalifikacijski postupak u skladu s člancima 159. i 162. Uredbe (EU) 2017/1485.

6. Cijena ponuda energije uravnoteženja ili ponuda unutar integriranog sustava planiranja iz standardnih i posebnih proizvoda u skladu sa stavkom 4. ne smije biti unaprijed određena u ugovoru o rezerviranom kapacitetu za uravnoteženje sustava. OPS može predložiti izuzeće od tog pravila u prijedlogu uvjeta i odredaba u pogledu organizacije uravnoteženja u skladu s člankom 18. Takvo se izuzeće primjenjuje samo na posebne proizvode u skladu s člankom 26. stavkom 3. točkom (b) i prilaže mu se obrazloženje kojim se dokazuje njegova veća ekonomičnost.
7. Ponude energije uravnoteženja ili ponude unutar integriranog sustava planiranja dostavljene u skladu s člankom 4. ne smiju se diskriminirati u odnosu na ponude energije uravnoteženja ili ponude unutar integriranog sustava planiranja dostavljene u skladu s člankom 5. niti obrnuto.
8. Jedinica ili grupa za pružanje rezerve, postrojenje kupca ili treća strana i povezani subjekti odgovorni za odstupanje u skladu s člankom 18. stavkom 4. točkom (d) moraju pripadati istom području planiranja razmjene za bilo koji proizvod za uravnoteženje energije ili rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava.

Članak 17.

Uloga subjekata odgovornih za odstupanje

1. Svaki subjekt odgovoran za odstupanje nastoji u stvarnom vremenu održavati ravnotežu ili pomagati da elektroenergetski sustav bude uravnotežen. Podrobni zahtjevi koji se odnose na tu obvezu definiraju se u prijedlozima uvjeta i odredaba u pogledu organizacije uravnoteženja u skladu s člankom 18.
2. Svaki subjekt odgovoran za odstupanje financijski je odgovoran za odstupanja za koja se provodi obračun s priključnim OPS-om.
3. Svaki subjekt odgovoran za odstupanje može prije vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona mijenjati rasporede potrebne za izračunavanje svoje pozicije u skladu s člankom 54. OPS-ovi koji primjenjuju središnji dispečerski model mogu utvrditi posebne uvjete i posebna pravila za mijenjanje rasporeda subjekta odgovornog za odstupanje u uvjetima i odredbama u pogledu organizacije uravnoteženja u skladu s člankom 18.
4. Nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona svaki subjekt odgovoran za odstupanje može u skladu s pravilima utvrđenima u uvjetima i odredbama u pogledu organizacije uravnoteženja u skladu s člankom 18. mijenjati unutarnje komercijalne rasporede potrebne za izračunavanje svoje pozicije u skladu s člankom 54.

Članak 18.

Uvjeti i odredbe za uravnoteženje

1. U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe i za sva područja planiranja razmjene pojedine države članice OPS-ovi te države članice moraju sastaviti prijedlog:
 - (a) uvjeta i odredaba za pružatelje usluge uravnoteženja;
 - (b) uvjeta i odredaba za subjekte odgovorne za odstupanje.Ako LFC područje čini više od jednog OPS-a, svi OPS-ovi tog LFC područja smiju sastaviti zajednički prijedlog koji podliježe odobrenju mjerodavnih regulatornih tijela.
2. Uvjetima i odredbama u skladu sa stavkom 1. moraju se obuhvatiti i pravila za suspenziju i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti u skladu s člankom 36. Uredbe Komisije (EU) 2017/2196 te pravila obračuna u slučaju suspenzije tržišta u skladu s člankom 39. Uredbe Komisije (EU) 2017/2196 nakon odobrenja u skladu s člankom 4. Uredbe Komisije (EU) 2017/2196.
3. Pri izradi prijedloga uvjeta i odredaba za pružatelje usluge uravnoteženja i subjekte odgovorne za odstupanje svaki OPS mora:
 - (a) koordinirati se s OPS-ovima i ODS-ovima koji mogu biti zahvaćeni tim uvjetima i odredbama;
 - (b) poštovati okvire za uspostavu europskih platforma za razmjenu energije uravnoteženja i proces razmjene odstupanja u skladu s člancima od 19. do 22.;
 - (c) uključivati druge ODS-ove i dionike u cijeli proces izrade prijedloga i uzimati u obzir njihova stajališta ne dovodeći u pitanje javno savjetovanje u skladu s člankom 10.

4. Uvjetima i odredbama za pružatelje usluge uravnoteženja mora se:
 - (a) definirati razumne i opravdane zahtjeve za pružatelje usluga uravnoteženja;
 - (b) omogućiti agregiranje postrojenja kupca, postrojenja za pohranu energije i elektrana u području planiranja razmjene radi nuđenja usluga uravnoteženja u skladu s uvjetima iz stavka 5. točke (c);
 - (c) omogućiti vlasnicima postrojenja kupca, trećim stranama i vlasnicima elektrana s konvencionalnim ili obnovljivim izvorima energije te vlasnicima jedinica za pohranu energije da postanu pružatelji usluge uravnoteženja;
 - (d) zahtijevati da se svaka ponuda energije uravnoteženja od pružatelja usluge uravnoteženja dodijeli najmanje jednom subjektu odgovornom za odstupanje kako bi se omogućio izračun korekcije odstupanja u skladu s člankom 49.
5. Uvjeti i odredbe za pružatelje usluge uravnoteženja moraju sadržavati:
 - (a) pravila za kvalifikacijski postupak na temelju kojeg se postaje pružatelj usluge uravnoteženja u skladu s člankom 16.;
 - (b) pravila, zahtjeve i rokove za nabavu i prijenos rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava u skladu s člancima od 32. do 34.;
 - (c) pravila i uvjete u skladu s kojima skupovi postrojenja kupca, postrojenja za pohranu energije i elektrana u području planiranja razmjene mogu postati pružatelji usluge uravnoteženja;
 - (d) zahtjeve za podatke i informacije što se moraju dostavljati priključnom OPS-u i, prema potrebi, ODS-u s priključenim pružateljem rezervi tijekom pretkvalifikacijskog postupka i rada tržišta uravnoteženja;
 - (e) pravila i uvjete dodjele svake ponude energije uravnoteženja od pružatelja usluge uravnoteženja subjektima odgovornima za odstupanje u skladu sa stavkom 4. točkom (d);
 - (f) zahtjeve za podatke i informacije što se moraju dostavljati priključnom OPS-u i, prema potrebi, ODS-u s priključenim pružateljem rezervi radi evaluacije pružanja usluga uravnoteženja u skladu s člankom 154. stavcima 1. i 8., stavkom 158. člankom 1. točkom (e), stavkom 158. člankom 4. točkom (b), stavkom 161. člankom 1. točkom (f), stavkom 161. člankom 4. točkom (b) Uredbe (EU) 2017/1485;
 - (g) definiciju lokacije za svaki standardni i posebni proizvod uzimajući u obzir stavak 5. točku (c);
 - (h) pravila za određivanje količine energije uravnoteženja za koju se provodi obračun s pružateljem usluge uravnoteženja u skladu s člankom 45.;
 - (i) pravila za obračun pružatelja usluge uravnoteženja definirana u skladu s poglavljima 2. i 5. glave V.;
 - (j) najdulje razdoblje za finalizaciju obračuna energije uravnoteženja s pružateljem usluge uravnoteženja u skladu s člankom 45. za bilo koje razdoblje obračuna odstupanja;
 - (k) posljedice u slučaju nepoštovanja uvjeta i odredaba koje se primjenjuju na pružatelje usluge uravnoteženja.
6. Uvjeti i odredbe za subjekte odgovorne za odstupanje moraju sadržavati:
 - (a) definiciju odgovornosti za uravnoteženje za svaki priključak koja ne smije imati nikakva preklapanja ili rupe u odgovornosti koju za uravnoteženje imaju različiti sudionici na tržištu koji pružaju usluge tom priključku;
 - (b) zahtjeve koje treba ispuniti da bi se postalo subjekt odgovoran za odstupanje;
 - (c) zahtjev da svi subjekti odgovorni za odstupanje moraju biti financijski odgovorni za svoja odstupanja i da se za ta odstupanja provodi obračun s priključnim OPS-om;
 - (d) zahtjeve za podatke i informacije što se dostavljaju priključnom OPS-u radi izračunavanja odstupanja;
 - (e) pravila u skladu s kojima subjekti odgovorni za odstupanje mogu mijenjati svoje rasporede prije i nakon vremena zatvaranja trgovanja energijom na unutardnevnom tržištu u skladu s člankom 17. stavcima 3. i 4.;

- (f) pravila za obračun subjekata usluge uravnoteženja definirana u skladu s poglavljem 4. glave V.;
- (g) razgraničenje područja odstupanja u skladu s člankom 54. stavkom 2. i područja definiranja cijene odstupanja;
- (h) najdulje razdoblje za finalizaciju obračuna odstupanja sa subjektima odgovornima za odstupanje za bilo koje razdoblje obračuna odstupanja u skladu s člankom 54.;
- (i) posljedice u slučaju nepoštovanja uvjeta i odredaba koje se primjenjuju na subjekte odgovorne za odstupanje;
- (j) obvezu subjekata odgovornih za odstupanje da priključnom OPS-u jave svaku promjenu pozicije;
- (k) pravila za obračun u skladu s člancima od 52. do 55.;
- (l) ako postoje, odredbe o isključivanju odstupanja iz obračuna odstupanja ako su povezana s uvođenjem ograničenja promjena snage za ublažavanje determinističkih odstupanja frekvencije u skladu s člankom 137. stavkom 4. Uredbe (EU) 2017/1485.

7. Svaki priključni OPS može u prijedloge uvjeta i odredaba za pružatelje usluge uravnoteženja ili u prijedloge uvjeta i odredaba za subjekte odgovorne za odstupanje uvrstiti sljedeće elemente:

- (a) zahtjev pružateljima usluge uravnoteženja da dostavljaju informacije o neiskorištenom proizvodnom kapacitetu i drugim svojim resursima za uravnoteženje nakon vremena zatvaranja tržišta dan unaprijed i nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona;
- (b) ako je opravdano, zahtjev pružateljima usluge uravnoteženja da nude neiskorišteni proizvodni kapacitet ili druge resurse za uravnoteženje putem ponuda energije uravnoteženja ili ponuda unutar integriranog sustava planiranja na tržištima uravnoteženja nakon vremena zatvaranja tržišta dan unaprijed, ne dovodeći pritom u pitanje mogućnost da pružatelji usluge uravnoteženja mijenjaju ponude energije uravnoteženja prije roka za ponude energije uravnoteženja ili roka za ponude unutar integriranog sustava planiranja zbog trgovanja na unutardnevnom tržištu;
- (c) ako je opravdano, zahtjev pružateljima usluge uravnoteženja da nude neiskorišteni proizvodni kapacitet ili druge resurse za uravnoteženje putem ponuda energije uravnoteženja ili ponuda unutar integriranog sustava planiranja na tržištima uravnoteženja nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona;
- (d) specifične zahtjeve s obzirom na poziciju subjekata odgovornih za odstupanje dostavljenu nakon razdoblja tržišta dan unaprijed kako bi se osiguralo da je zbroj njihovih prekograničnih i internih tržišnih planova jednak zbroju planova fizičke proizvodnje i potrošnje, uzimajući, prema potrebi, u obzir kompenzaciju električnih gubitaka;
- (e) izuzeće od obveze objavljivanja informacija o ponuđenim cijenama energije uravnoteženja ili ponuda rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje zbog sumnji u zloupotrebu tržišta u skladu s člankom 12. stavkom 4.;
- (f) izuzeće za posebne proizvode definirane u članku 26. stavku 3. točki (b) od primjene članka 16. stavka 6. kako bi se unaprijed odredila cijena ponuda energije uravnoteženja u ugovoru o rezerviranom kapacitetu za uravnoteženje sustava;
- (g) primjenu sustava dvostrukih cijena za sva odstupanja na temelju uvjeta utvrđenih u skladu s člankom 52. stavkom 2. točkom (d) podtočkom i. te metodologiju za primjenu sustava dvostrukih cijena u skladu s člankom 52. stavkom 2. točkom (d) podtočkom ii.

8. OPS-ovi koji primjenjuju središnji dispečerski model u uvjete i odredbe za uravnoteženje moraju uvrstiti i sljedeće elemente:

- (a) rok za ponude unutar integriranog sustava planiranja u skladu s člankom 24. stavkom 5.;
- (b) pravila za ažuriranje ponuda unutar integriranog sustava planiranja nakon svakog roka za ponude unutar integriranog sustava planiranja u skladu s člankom 24. stavkom 6.;
- (c) pravila upotrebe ponuda unutar integriranog sustava planiranja prije roka za ponude energije uravnoteženja u skladu s člankom 24. stavkom 7.;
- (d) pravila za pretvaranje ponuda unutar integriranog sustava planiranja u skladu s člankom 27.

9. Svaki OPS mora unutar svojih područja planiranja razmjene pratiti ispunjavaju li sve strane zahtjeve utvrđene u uvjetima i odredbama za uravnoteženje.

POGLAVLJE 2.

Europske platforme za razmjenu energije uravnoteženja

Članak 19.

Europska platforma za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi

1. U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi koji provode proces ponovnog osiguravanja rezerve u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485 moraju izraditi prijedlog provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi.
2. Europska platforma za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi, koju vode OPS-ovi ili subjekt koji OPS-ovi osnuju, temelji se na načelima i poslovnim procesima zajedničkog upravljanja, a čine je barem optimizacijska funkcija za aktivaciju i funkcija obračuna OPS-OPS. Na toj se europskoj platformi mora primjenjivati multilateralni model OPS-OPS sa zajedničkim listama ekonomskog prvenstva u svrhu razmjene svih ponuda energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za zamjenske rezerve, osim neraspoloživih ponuda u skladu s člankom 29. stavkom 14.
3. Prijedlogom iz stavka 1. moraju se obuhvatiti barem:
 - (a) opći projekt europske platforme;
 - (b) plan i rokove za uvođenje europske platforme;
 - (c) definiciju funkcija potrebnih za rad europske platforme;
 - (d) predložena pravila o vođenju i radu europske platforme, koja se temelje na načelu nediskriminacije i kojima se osigurava ravnopravno postupanje prema svim OPS-ovima koji su članovi te se onemogućuje da se bilo koji OPS okoristi neopravdanim ekonomskim prednostima zbog sudjelovanja u funkcijama europske platforme;
 - (e) predložena imenovanja subjekata za obavljanje funkcija definirane u prijedlogu. Ako OPS-ovi predlože imenovanje više od jednog subjekta, prijedlogom se mora dokazati i osigurati:
 - i. dosljedno dodjeljivanje funkcija subjektima koji vode europsku platformu. U prijedlogu se mora uzeti u obzir potreba za koordiniranjem različitih funkcija dodijeljenih subjektima koji vode europsku platformu;
 - ii. da se predloženim ustrojem europske platforme i raspodjelom funkcija osiguravaju učinkovito i djelotvorno upravljanje, rad i regulatorni nadzor europske platforme te podupiru ciljevi ove Uredbe;
 - iii. da postoje procesi koordinacije i odlučivanja koji omogućuju uspješno pomirenje bilo kakvih suprotstavljenih stajališta među tijelima koja vode europsku platformu;
 - (f) okvir za usklađivanje uvjeta i odredaba za uravnoteženje u skladu s člankom 18;
 - (g) detaljna načela dijeljenja zajedničkih troškova, uključujući detaljnu kategorizaciju zajedničkih troškova, u skladu s člankom 23.;
 - (h) rok za ponude energije uravnoteženja za sve standardne proizvode za zamjenske rezerve u skladu s člankom 24.;
 - (i) definicija standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja iz zamjenskih rezervi u skladu s člankom 25.;
 - (j) rok OPS-u za prosljeđivanje ponuda energije uravnoteženja u skladu s člankom 29. stavkom 13.;
 - (k) zajedničke liste ekonomskog prvenstva koje treba organizirati zajedničkom optimizacijskom funkcijom za aktivaciju u skladu s člankom 31.;
 - (l) opis algoritma za rad optimizacijske funkcije za aktivaciju za ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za zamjenske rezerve u skladu s člankom 58.
4. U roku od šest mjeseci nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi svi OPS-ovi koji provode proces ponovnog osiguravanja rezerve u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485 moraju imenovati predložena tijela kojima je povjereno vođenje europske platforme u skladu sa stavkom 3. točkom (e).

5. U roku od jedne godine nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi svi OPS-ovi koji provode proces ponovnog osiguravanja rezerve u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485 i povezani su s najmanje jednim susjednim OPS-om koji provodi taj proces moraju uvesti i pustiti u rad europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi. Oni putem europske platforme moraju:

- (a) davati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za zamjenske rezerve;
- (b) razmjenjivati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za zamjenske rezerve, osim neraspoloživih ponuda u skladu s člankom 29. stavkom 14.;
- (c) nastojati ispunjavati sve svoje potrebe za energijom uravnoteženja iz zamjenskih rezervi.

Članak 20.

Europska platforma za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom

1. U roku od jedne godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom.

2. Europska platforma za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom, koju vode OPS-ovi ili subjekt koji OPS-ovi osnuju, temelji se na načelima i poslovnim procesima zajedničkog upravljanja, a čine je barem optimizacijska funkcija za aktivaciju i funkcija obračuna OPS-OPS. Na toj se europskoj platformi mora primjenjivati multilateralni model OPS-OPS sa zajedničkim listama ekonomskog prvenstva u svrhu razmjene svih ponuda energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom, osim neraspoloživih ponuda u skladu s člankom 29. stavkom 14.

3. Prijedlogom iz stavka 1. moraju se obuhvatiti barem:

- (a) opći projekt europske platforme;
- (b) plan i rokovi za uvođenje europske platforme;
- (c) definicija funkcija potrebnih za rad europske platforme;
- (d) predložena pravila o vođenju i radu europske platforme koja se temelje na načelu nediskriminacije i kojima se osigurava ravnopravno postupanje prema svim OPS-ovima koji su članovi te se onemogućuje da bilo koji OPS iskoristi neopravdane ekonomske prednosti zbog sudjelovanja u funkcijama europske platforme;
- (e) predložena imenovanja subjekata za obavljanje funkcija definirane u prijedlogu. Ako OPS-ovi predlože imenovanje više od jednog subjekta, prijedlogom se mora dokazati i osigurati:
 - i. dosljedno dodjeljivanje funkcija subjektima koji vode europsku platformu; U prijedlogu se mora uzeti u obzir potreba za koordiniranjem različitih funkcija dodijeljenih subjektima koji vode europsku platformu;
 - ii. da se predloženim ustrojem europske platforme i raspodjelom funkcija osiguravaju učinkovito i djelotvorno upravljanje, rad i regulatorni nadzor europske platforme te podupiru ciljevi ove Uredbe;
 - iii. da postoje procesi koordinacije i odlučivanja koji omogućuju uspješno pomirenje bilo kakvih suprotstavljenih stajališta među tijelima koja vode europsku platformu;
- (f) okvir za usklađivanje uvjeta i odredaba za uravnoteženje u skladu s člankom 18.;
- (g) detaljna načela dijeljenja zajedničkih troškova, uključujući detaljnu kategorizaciju zajedničkih troškova, u skladu s člankom 23.;
- (h) rok za ponude energije uravnoteženja za sve standardne proizvode za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom u skladu s člankom 24.;
- (i) definicija standardnih proizvoda energiju uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom u skladu s člankom 25.;

- (j) rok OPS-u za prosljeđivanje ponuda energije uravnoteženja u skladu s člankom 29. stavkom 13.;
- (k) zajedničke liste ekonomskog prvenstva koje treba organizirati zajedničkom optimizacijskom funkcijom za aktivaciju u skladu s člankom 31.
- (l) opis algoritma za rad optimizacijske funkcije za aktivaciju za ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom u skladu s člankom 58.

4. U roku od šest mjeseci nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom svi OPS-ovi moraju imenovati predložena tijela kojima je povjereno vođenje europske platforme u skladu sa stavkom 3. točkom (e).

5. U roku od 18 mjeseci nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom svi OPS-ovi mogu izraditi prijedlog izmjene europske platforme za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom u skladu sa stavkom 1. Predloženim izmjenama prilaže se analiza troškova i koristi koju su proveli svi OPS-ovi u skladu s člankom 61. Prijedlog se mora prijaviti Komisiji.

6. U roku od 30 mjeseci od odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom ili ako svi OPS-ovi podnesu prijedlog za izmjenu europske platforme u skladu sa stavkom 5., u roku od 12 mjeseci od odobrenja tog prijedloga, svi OPS-ovi moraju uvesti i pustiti u rad europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom te putem nje:

- (a) davati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom;
- (b) razmjenjivati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom, osim neraspoloživih ponuda u skladu s člankom 29. stavkom 14.;
- (c) nastojati ispunjavati sve svoje potrebe za energijom uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom.

Članak 21.

Europska platforma za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom

1. U roku od jedne godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom.

2. Europska platforma za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom, koju vode OPS-ovi ili subjekt koji OPS-ovi osnuju, temelji se na načelima i poslovnim procesima zajedničkog upravljanja, a čine je barem optimizacijska funkcija za aktivaciju i funkcija obračuna OPS-OPS. Na toj se europskoj platformi mora primjenjivati multilateralni model OPS-OPS sa zajedničkim listama ekonomskog prvenstva u svrhu razmjene svih ponuda energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom, osim neraspoloživih ponuda u skladu s člankom 29. stavkom 14.

3. Prijedlogom iz stavka 1. moraju se obuhvatiti barem:

- (a) opći projekt europske platforme;
- (b) plan i rokovi za uvođenje europske platforme;
- (c) definicija funkcija potrebnih za rad europske platforme;
- (d) predložena pravila o vođenju i radu europske platforme koja se temelje na načelu nediskriminacije i kojima se osigurava ravnopravno postupanje prema svim OPS-ovima koji su članovi te se onemogućuje da bilo koji OPS iskoristi neopravdane ekonomske prednosti zbog sudjelovanja u funkcijama europske platforme;

- (e) predložena imenovanja subjekata za obavljanje funkcija definirane u prijedlogu. Ako OPS-ovi predlože imenovanje više od jednog subjekta, prijedlogom se mora dokazati i osigurati:
 - i. dosljedno dodjeljivanje funkcija subjektima koji vode europsku platformu; U prijedlogu se mora uzeti u obzir potreba za koordiniranjem različitih funkcija dodijeljenih subjektima koji vode europsku platformu;
 - ii. da se predloženim ustrojem europske platforme i raspodjelom funkcija osiguravaju učinkovito i djelotvorno upravljanje, rad i regulatorni nadzor europske platforme te podupiru ciljevi ove Uredbe;
 - iii. da postoje procesi koordinacije i odlučivanja koji omogućuju uspješno pomirenje bilo kakvih suprotstavljenih stajališta među tijelima koja vode europsku platformu;
- (f) okvir za usklađivanje uvjeta i odredaba za uravnoteženje u skladu s člankom 18;
- (g) detaljna načela dijeljenja zajedničkih troškova, uključujući detaljnu kategorizaciju zajedničkih troškova, u skladu s člankom 23.;
- (h) rok za ponude energije uravnoteženja za sve standardne proizvode za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom u skladu s člankom 24.;
- (i) definicija standardnih proizvoda energiju uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom u skladu s člankom 25.;
- (j) rok OPS-u za prosljeđivanje ponuda energije uravnoteženja u skladu s člankom 29. stavkom 13.;
- (k) zajedničke liste ekonomskog prvenstva koje treba organizirati zajedničkom optimizacijskom funkcijom za aktivaciju u skladu s člankom 31.;
- (l) opis algoritma za rad optimizacijske funkcije za aktivaciju za ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom u skladu s člankom 58.

4. U roku od šest mjeseci nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom svi OPS-ovi moraju imenovati predložena tijela kojima je povjereno vođenje europske platforme u skladu sa stavkom 3. točkom (e).

5. U roku od 18 mjeseci nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom svi OPS-ovi mogu izraditi prijedlog izmjene europske platforme za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom u skladu sa stavkom 1. i na temelju stavka 2. Predloženim izmjenama mora se priložiti analiza troškova i koristi koju su proveli svi OPS-ovi u skladu s člankom 61. Prijedlog se mora prijaviti Komisiji.

6. U roku od 30 mjeseci od odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom ili ako svi OPS-ovi podnesu prijedlog za izmjenu europske platforme u skladu sa stavkom 5., u roku od 12 mjeseci od odobrenja tog prijedloga, svi OPS-ovi koji provode automatski proces ponovne uspostave nazivne frekvencije u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485 moraju uvesti i pustiti u rad europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom te putem nje:

- (a) davati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom;
- (b) razmjenjivati sve ponude energije uravnoteženja iz svih standardnih proizvoda za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom, osim neraspoloživih ponuda u skladu s člankom 29. stavkom 14.;
- (c) nastojati ispunjavati sve svoje potrebe za energijom uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom.

Članak 22.

Europska platforma za proces razmjene odstupanja

1. U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog provedbenog okvira za europsku platformu za proces razmjene odstupanja.

2. Europska platforma za proces razmjene odstupanja, koju vode OPS-ovi ili subjekt koji OPS-ovi osnuju, temelji se na načelima i poslovnim procesima zajedničkog upravljanja, a čine je barem funkcija procesa razmjene odstupanja i funkcija obračuna OPS-OPS. Na toj se europskoj platformi mora primjenjivati multilateralni model OPS-OPS za izvođenje procesa razmjene odstupanja.

3. Prijedlogom iz stavka 1. moraju se obuhvatiti barem:

(a) opći projekt europske platforme;

(b) plan i rokovi za uvođenje europske platforme;

(c) definicija funkcija potrebnih za rad europske platforme;

(d) predložena pravila o vođenju i radu europske platforme koja se temelje na načelu nediskriminacije i kojima se osigurava ravnopravno postupanje prema svim OPS-ovima koji su članovi te se onemogućuje da bilo koji OPS iskoristi neopravdane ekonomske prednosti zbog sudjelovanja u funkcijama europske platforme;

(e) predložena imenovanja subjekata za obavljanje funkcija definirane u prijedlogu. Ako OPS-ovi predlože imenovanje više od jednog subjekta, prijedlogom se mora dokazati i osigurati:

i. dosljedno dodjeljivanje funkcija subjektima koji vode europsku platformu; U prijedlogu se mora uzeti u obzir potreba za koordiniranjem različitih funkcija dodijeljenih subjektima koji vode europsku platformu;

ii. da se predloženim ustrojem europske platforme i raspodjelom funkcija osiguravaju učinkovito i djelotvorno upravljanje, rad i regulatorni nadzor europske platforme te podupiru ciljevi ove Uredbe;

iii. da postoje procesi koordinacije i odlučivanja koji omogućuju uspješno pomirenje bilo kakvih suprotstavljenih stajališta među tijelima koja vode europsku platformu;

(f) okvir za usklađivanje uvjeta i odredaba za uravnoteženje u skladu s člankom 18;

(g) detaljna načela dijeljenja zajedničkih troškova, uključujući detaljnu kategorizaciju zajedničkih troškova, u skladu s člankom 23.;

(h) opis algoritma za rad funkcije procesa razmjene odstupanja u skladu s člankom 58.

4. U roku od šest mjeseci nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za proces razmjene odstupanja svi OPS-ovi moraju imenovati predložena tijela kojima je povjereno vođenje europske platforme u skladu sa stavkom 3. točkom (e).

5. U roku od jedne godine nakon odobrenja prijedloga provedbenog okvira za europsku platformu za proces razmjene odstupanja svi OPS-ovi koji provode proces ponovne uspostave nazivne frekvencije u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485 moraju uvesti i pustiti u rad europsku platformu za proces razmjene odstupanja. Oni tu europsku platformu moraju upotrebljavati za izvođenje procesa razmjene odstupanja, barem za sinkrono područje kontinentalne Europe.

Članak 23.

Raspodjela troškova među OPS-ovima u različitim državama članicama

1. Svi OPS-ovi dostavljaju godišnje izvješće mjerodavnim regulatornim tijelima u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ u kojem su detaljno objašnjeni troškovi uspostave, promjena i vođenja europskih platforma u skladu s člancima od 19. do 22. Agencija objavljuje to izvješće i pritom uzima u obzir osjetljive poslovne informacije.

2. Troškovi iz stavka 1. moraju se raščlaniti na:

(a) zajedničke troškove proizišle iz koordiniranih aktivnosti svih OPS-ova koji sudjeluju na pojedinim platformama;

(b) regionalne troškove proizišle iz aktivnosti nekoliko, no ne svih, OPS-ova koji sudjeluju na pojedinim platformama;

(c) nacionalne troškove proizišle iz aktivnosti OPS-ova u određenoj državi članici koji sudjeluju na pojedinim platformama;

3. Zajedničke troškove iz stavka 2. točke (a) dijele OPS-ovi u državama članicama i trećim zemljama što sudjeluju na europskim platformama. Iznos koji trebaju platiti OPS-ovi u svakoj državi članici i, ako je primjenjivo, trećoj zemlji izračunava se tako da se jedna osmina zajedničkog troška podijeli jednako među svim državama članicama i trećim zemljama, pet osmina podijeli se među svim državama članicama i trećim zemljama proporcionalno njihovoj potrošnji, a dvije osmine podijele se jednako među OPS-ovima koji sudjeluju na platformama u skladu sa stavkom 2. točkom (a). Udio države članice u troškovima snose OPS-ovi koji posluje na državnom području te države članice. Ako u državi članici posluje nekoliko OPS-ova, udio države članice u troškovima raspodjeljuje se na te OPS-ove proporcionalno potrošnji u njihovim regulacijskim područjima.
4. Kako bi se uzele u obzir promjene zajedničkih troškova ili promjene u pogledu OPS-ova koji sudjeluju na platformama, proračun zajedničkih troškova redovito se prilagođava.
5. OPS-ovi koji surađuju u određenoj regiji zajednički se dogovaraju o prijedlogu raspodjele regionalnih troškova u skladu sa stavkom 2. točkom (b). Prijedlog zatim pojedinačno odobravaju mjerodavna regulatorna tijela svih država članica i, ako je primjenjivo, trećih zemalja u regiji. Alternativno, OPS-ovi koji surađuju u određenoj regiji mogu primjenjivati aranžmane raspodjele troškova utvrđene u stavku 3.
6. Načela raspodjele troškova primjenjuju se na troškove uspostavljanja, mijenjanja i vođenja europskih platformi od odobrenja prijedloga odgovarajućih provedbenih okvira u skladu s člankom 19. stavkom 1., člankom 20. stavkom 1., člankom 21. stavkom 1. te člankom 22. stavkom 1. Ako se u provedbenim okvirima predloži da postojeći projekti prerastu u europsku platformu, svi OPS-ovi koji sudjeluju u postojećim projektima mogu predložiti da se udio troškova koji su nastali prije odobrenja prijedloga provedbenih okvira, a izravno su povezani s razvojem i uvođenjem tog projekta te ocijenjeni razumnima, učinkovitima i razmjernima, smatra dijelom zajedničkih troškova u skladu sa stavkom 2. točkom (a).

Članak 24.

Rok za ponude energije uravnoteženja

1. U okviru prijedloga u skladu s člancima od 19. do 21. svi OPS-ovi moraju uskladiti rok za ponude energije uravnoteženja za standardne usluge na razini Unije i to barem za sljedeće procese:
 - (a) zamjenske rezerve;
 - (b) rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom;
 - (c) rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom;
2. Rokovi za ponude energije uravnoteženja:
 - (a) moraju biti što bliži stvarnom vremenu;
 - (b) ne smiju istjecati prije vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona;
 - (c) osigurati dovoljno vremena za potrebne procese uravnoteženja.
3. Nakon isteka roka za ponude energije uravnoteženja pružatelji usluge uravnoteženja ne smiju davati ili ažurirati ponude energije uravnoteženja.
4. Nakon isteka roka za ponude energije uravnoteženja pružatelji usluge uravnoteženja bez nepotrebnog odgađanja izvješćuju priključnog OPS-a o svakoj količini iz neraspoloživih ponuda energije za uravnoteženje u skladu s člankom 158. stavkom 4. točkom (b) i člankom 161. stavkom 4. točkom (b). Uredbe (EU) 2017/1485. Ako pružatelj usluge uravnoteženja ima mjesto priključenja na ODS-a i ako to zahtijeva ODS, on bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje i ODS-a o svim neraspoloživim količinama ponuđene energije uravnoteženja.
5. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe svaki OPS koji primjenjuje središnji dispčerski model mora odrediti barem jedan rok za ponude unutar integriranog sustava planiranja koji:
 - (a) mora pružateljima usluge uravnoteženja omogućiti da ažuriraju ponude unutar integriranog sustava planiranja što je moguće bliže stvarnom vremenu;
 - (b) smije biti najviše osam sati prije stvarnog vremena;
 - (c) mora biti prije roka OPS-u za prosljeđivanje ponuda energije uravnoteženja.

6. Nakon isteka svakog roka za ponude unutar integriranog sustava planiranja te se ponude smiju mijenjati samo u skladu s pravilima koja odredi priključni OPS u uvjetima i odredbama za pružatelje usluge uravnoteženja utvrđenima u skladu s člankom 18. Ta se pravila moraju uvesti prije nego što se priključni OPS uključi u bilo kakve procese za razmjenu energije uravnoteženja i njima se pružateljima usluge uravnoteženja mora omogućiti da, u mjeri u kojoj je to moguće, ažuriraju ponude unutar integriranog sustava planiranja do vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona, a da se pritom osigurava:

- (a) ekonomska učinkovitost integriranog sustava planiranja;
- (b) pogonska sigurnost;
- (c) dosljednost u svim iteracijama integriranog sustava planiranja;
- (d) pošteno i jednako postupanje prema svim pružateljima usluge uravnoteženja u području planiranja razmjene;
- (e) da nema nikakvog nepovoljnog učinka na integrirani sustav planiranja.

7. Svaki OPS koji primjenjuje središnji dispečerski model utvrđuje pravila za upotrebu ponuda unutar integriranog sustava planiranja prije roka za ponude energije uravnoteženja u skladu s člankom 18. stavkom 8. točkom (c) kako bi se:

- (a) osiguralo da OPS ispunjava svoje zahtjeve u pogledu kapaciteta rezerve u stvarnom vremenu;
- (b) osigurali dovoljni resursi za uklanjanje unutarnjih zagušenja;
- (c) osigurala mogućnost izvedivog dispečiranja elektrana i postrojenja kupca u stvarnom vremenu.

Članak 25.

Zahtjevi za standardne proizvode

1. Standardni proizvodi za energiju uravnoteženja razvijaju se u okviru prijedloga za provedbene okvire za europske platforme u skladu s člancima od 19. do 21. Nakon odobrenja pojedinog provedbenog okvira, a najkasnije od trenutka kad se počne koristiti europskom platformom o kojoj je riječ, OPS mora upotrebljavati samo standardne i, ako je to opravdano, posebne proizvode energije uravnoteženja radi održavanja ravnoteže sustava u skladu s člancima 127., 157. i 160. Uredbe (EU) 2017/1485.

2. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog popisa standardnih proizvoda za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenske rezerve.

3. Najmanje svake dvije godine svi OPS-ovi preispituju popis standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja i rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava. Pri preispitivanju standardnih proizvoda u obzir se uzimaju:

- (a) ciljevi iz članka 3. stavka 1.;
- (b) ako je primjenjivo, predložene promjene popisa standardnih proizvoda i broj zajedničkih lista ekonomskog prvenstva u skladu s člankom 31. stavkom 2.;
- (c) indikatori uspješnosti iz članka 59. stavka 4.

4. U popisu standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja i rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava mogu se utvrditi, među ostalim, sljedeće karakteristike ponude standardnog proizvoda:

- (a) vrijeme pripreme;
- (b) razdoblje promjene snage;
- (c) vrijeme do pune aktivacije;
- (d) minimalna i maksimalna količina;
- (e) vrijeme deaktivacije;
- (f) najkraće i najdulje trajanje vremena isporuke;
- (g) razdoblje valjanosti;
- (h) način aktivacije.

5. U popisu standardnih proizvoda za energiju uravnoteženja i rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava moraju se utvrditi barem sljedeće promjenjive karakteristike koje određuju pružatelji usluge uravnoteženja tijekom pretkvalifikacije ili pri davanju ponude standardnog proizvoda:

- (a) cijena ponude;
- (b) djeljivost;
- (c) lokacija;
- (d) najkraće vrijeme između kraja vremena deaktivacije i sljedeće aktivacije.

6. Standardnim proizvodima za energiju uravnoteženja i rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava mora se:

- (a) osiguravati učinkovita standardizacija, poticati prekogranična konkurencija i likvidnost te izbjegavati nepotrebno cjepljanje tržišta;
- (b) vlasnicima postrojenja kupca, trećim stranama i vlasnicima elektrana s obnovljivim izvorima energije te vlasnicima jedinica za pohranu energije olakšati sudjelovanje u svojstvu pružatelja usluge uravnoteženja.

Članak 26.

Zahtjevi za posebne proizvode

1. Nakon odobrenja provedbenog okvira za europske platforme u skladu s člancima od 19. do 21. svaki OPS može izraditi prijedlog za definiranje i upotrebu posebnih proizvoda za energiju uravnoteženja i rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava. Tim se prijedlogom obuhvaćaju najmanje:

- (a) definicija posebnih proizvoda i razdoblje u kojem će se koristiti;
- (b) dokaz da standardni proizvodi nisu dovoljni da se osigura pogonska sigurnost i učinkovito održi ravnoteža sustava ili dokaz da određeni resursi za uravnoteženje ne mogu sudjelovati na tržištu uravnoteženja u okviru standardnih proizvoda;
- (c) opis mjera predloženih za minimiranje upotrebe posebnih proizvoda ovisno o ekonomskoj učinkovitosti;
- (d) ako je primjenjivo, pravila za pretvaranje ponude energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda;
- (e) ako je primjenjivo, informacije o postupku pretvaranja ponuda energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda i informacije na kojoj će se zajedničkoj listi ekonomskog prvenstva pretvorba dogoditi;
- (f) dokaz da posebni proizvodi ne prouzrokuju znatne neučinkovitosti i poremećaje na tržištu uravnoteženja unutar i izvan područja planiranja razmjene.

2. Svaki OPS koji upotrebljava posebne proizvode najmanje jedanput svake dvije godine preispituje nužnost upotrebe posebnih proizvoda u skladu s kriterijima utvrđenima u stavku 1.

3. Posebni se proizvode uvode se usporedno s uvođenjem standardnih proizvoda. Nakon upotrebe posebnih proizvoda priključni OPS alternativno može:

- (a) pretvoriti ponude energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda;
- (b) lokalno aktivirati ponude energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda, a da ih ne razmjenjuje.

4. Pravila za pretvaranje ponuda energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda u skladu sa stavkom 1. točkom (d):

- (a) moraju biti pravedna, transparentna i nediskriminatorna;
- (b) ne smiju stvarati prepreke razmjeni usluga uravnoteženja;
- (c) moraju osiguravati financijsku neutralnost OPS-ova.

Članak 27.

Pretvaranje ponuda u središnjem dispečerskom modelu

1. Svaki OPS koji primjenjuje središnji dispečerski model mora upotrebljavati ponude unutar integriranog sustava planiranja za razmjenu usluga uravnoteženja ili za dijeljenje rezervi.

2. Svaki OPS koji primjenjuje središnji dispečerski model upotrebljava ponude unutar integriranog sustava planiranja koje su raspoložive za upravljanje sustavom u stvarnom vremenu za pružanje usluga uravnoteženja drugim OPS-ovima, poštujući pritom ograničenja pogonske sigurnosti.
3. Svaki OPS koji primjenjuje središnji dispečerski model pretvara što je više moguće ponuda unutar integriranog sustava planiranja u skladu sa stavkom 2. u standardne proizvode, uzimajući pritom u obzir pogonsku sigurnost. Pravila za pretvaranje ponuda unutar integriranog sustava planiranja u standardne proizvode:
 - (a) moraju biti pravedna, transparentna i nediskriminatorna;
 - (b) ne smiju stvarati prepreke razmjeni usluga uravnoteženja;
 - (c) moraju osiguravati financijsku neutralnost OPS-ova.

Članak 28.

Rezervni postupci

1. Svaki se OPS mora pobrinuti da postoje rezervni postupci u slučaju neuspješno provedenih postupaka iz stavaka 2. i 3.
2. U slučaju neuspješne nabave usluga uravnoteženja priključni OPS ponavlja postupak nabave. OPS mora u najkraćem mogućem roku obavijestiti sudionike na tržištu o primjeni rezervnih postupaka.
3. U slučaju neuspješne koordinirane aktivacije energije uravnoteženja svaki OPS može odstupiti od zajedničke liste ekonomskog prvenstva i o tome što je prije moguće obavijestiti sudionike na tržištu.

GLAVA III.

NABAVA USLUGA URAVNOTEŽENJA

POGLAVLJE 1.

Energija uravnoteženja

Članak 29.

Aktivacija ponuda energije uravnoteženja sa zajedničke liste ekonomskog prvenstva

1. Radi održavanja ravnoteže sustava u skladu s člancima 127., 157. i 160. Uredbe (EU) 2017/1485, svaki OPS mora upotrebljavati troškovno učinkovite ponude energije uravnoteženja koje su dostupne za isporuku u njegovu regulatornom području na temelju zajedničkih lista ekonomskog prvenstva ili drugog modela utvrđenog u prijedlogu svih OPS-ova na temelju članka 21. stavka 5.
2. OPS-ovi ne smiju aktivirati ponude energije uravnoteženja prije odgovarajućeg roka za ponude energije uravnoteženja, osim u ugroženom normalnom pogonu ili poremećenom pogonu kad takve aktivacije pomažu ublažiti težinu tih stanja sustava i osim ako namjena ponuda nije uravnoteženje u skladu sa stavkom 3.
3. U roku od jedne godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog metodologije za klasifikaciju namjena aktivacije ponuda energije uravnoteženja. U toj se metodologiji moraju:
 - (a) opisati sve moguće namjene aktivacije ponuda energije uravnoteženja;
 - (b) definirati klasifikacijske kriterije za svaku moguću namjenu aktivacije.
4. Za svaku ponudu energije uravnoteženja sa zajedničke liste ekonomskog prvenstva koju aktivira OPS mora odrediti namjenu njezine aktivacije na temelju metodologije u skladu sa stavkom 3. Namjena aktivacije mora se javiti i mora biti vidljiva svim OPS-ovima putem optimizacijske funkcije za aktivaciju.
5. Ako aktivacija ponuda energije uravnoteženja odstupa od rezultata optimizacijske funkcije za aktivaciju, OPS mora pravodobno objaviti informacije o razlozima pojave tog odstupanja.
6. Zahtjev optimizacijske funkcije za aktivaciju da se aktivira ponuda energije uravnoteženja obvezuje OPS-a tražitelja i priključnog OPS-a da prihvate razmjenu energije uravnoteženja kao obvezujuću. Svaki priključni OPS mora se pobrinuti da se aktivira ponuda energije uravnoteženja koju izabere optimizacijska funkcija za aktivaciju. Energija uravnoteženja obračunava se u skladu s člankom 50., a između priključnog OPS-a i pružatelja usluge uravnoteženja u skladu s poglavljem 2. glave V.

7. Aktivacija ponuda energije uravnoteženja temelji se na modelu OPS-OPS sa zajedničkom listom ekonomskog prvenstva.

8. Svaki OPS dostavlja sve potrebne podatke za rad algoritma iz članka 58. stavaka 1. i 2. optimizacijskoj funkciji za aktivaciju u skladu s pravilima utvrđenima u skladu s člankom 31. stavkom 1.

9. Svaki priključni OPS dostavlja optimizacijskoj funkciji za aktivaciju sve ponude energije uravnoteženja dobivene od pružatelja usluge uravnoteženja prije roka OPS-u za prosljeđivanje ponuda energije uravnoteženja, uzimajući u obzir zahtjeve iz članaka 26. i 27. Priključni OPS ne smije mijenjati niti uskraćivati ponude energije uravnoteženja osim:

(a) ponuda energije uravnoteženja povezanih s člancima 26. i 27.;

(b) ponuda energije uravnoteženja koje su očito pogrešne i sadržavaju količinu čija isporuka nije izvediva;

(c) ponuda energije uravnoteženja koje nisu poslone na europske platforme u skladu sa stavkom 10.

10. Svaki OPS koji primjenjuje samostalni dispečerski model i posluje na području planiranja razmjene kojem je lokalno vrijeme zatvaranja unutardnevnog tržišta nakon roka za ponude energije uravnoteženja u skladu s člankom 24. mogu sastaviti prijedlog za ograničenje količine u ponudama koja se šalje na europske platforme u skladu s člancima od 19. do 21. Ponude poslone na europsku platformu uvijek moraju biti najjeftinije ponude. Taj prijedlog mora obuhvatiti:

(a) definiciju minimalne količine koja se mora poslati na europske platforme. Minimalna količina ponuda koju dostavi OPS ne smije biti manja od zbroja zahtijevanog rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava za njegov LFC blok u skladu s člancima 157. i 160. Uredbe (EU) 2017/1485 i obveza koje proizlaze iz razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi;

(b) pravila za oslobađanje ponuda koje se ne dostave na europske platforme i definiciju vremena kad zahvaćeni subjekti odgovorni za odstupanje moraju dobiti obavijest o oslobađanju njihovih ponuda.

11. Svi OPS-ovi moraju procijeniti utjecaj ograničavanja količine ponuda koje se šalju na europske platforme i funkcioniranje unutardnevnog tržišta najmanje jedanput svake dvije godine nakon što mjerodavno regulatorno tijelo odobri prijedlog iz stavka 10. Ta procjena mora sadržavati:

(a) evaluaciju minimalne količine u ponudama koja se mora proslijediti na europske platforme u skladu sa stavkom 10. točkom (a), a koju su učinili nadležni OPS-ovi;

(b) preporuku za nadležne OPS-ove koji ograničavaju ponude energije uravnoteženja.

Na temelju te procjene svi OPS-ovi moraju sastaviti prijedlog za sva regulatorna tijela o preispitivanju minimalne količine u ponudama energije uravnoteženja koja se mora proslijediti na europske platforme u skladu sa stavkom 10. točkom (a).

12. Svaki OPS tražitelj može zatražiti aktivaciju ponuda energije uravnoteženja sa zajedničke liste ekonomskog prvenstva do ukupne količine energije uravnoteženja. Ukupna količina energije uravnoteženja koju može aktivirati OPS tražitelj iz ponuda energije uravnoteženja sa zajedničke liste ekonomskog prvenstva izračunava se kao zbroj količina:

(a) ponuda energije uravnoteženja koje je dao OPS tražitelj i koje nisu rezultat dijeljenja rezervi ili razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava;

(b) ponuda energije uravnoteženja koje su dali drugi OPS-ovi kao rezultat rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava nabavljenog u ime OPS-a tražitelja;

(c) ponuda energije uravnoteženja koje su rezultat dijeljenja rezerva pod uvjetom da drugi OPS-ovi koji sudjeluju u dijeljenju rezervi nisu već zatražili aktivaciju tih dijeljenih količina.

13. Svi OPS-ovi mogu u prijedlozima provedbenih okvira za europske platforme u skladu s člancima od 19. do 21. utvrditi uvjete ili situacije u kojima se ograničenja utvrđena u stavku 12. ne primjenjuju. Ako OPS traži ponude energije uravnoteženja izvan granične vrijednosti utvrđene u stavku 12., svi drugi OPS-ovi moraju o tome biti obaviješteni.

14. Svaki OPS može ponude energije uravnoteženja koje su prosljeđene optimizacijskoj funkciji za aktivaciju proglasiti neraspoloživima za aktivaciju drugim OPS-ovima zbog toga što su ograničene zbog unutarnjeg zagušenja ili ograničenja pogonske sigurnosti unutar područja planiranje razmjene priključnog OPS-a.

Članak 30.

Određivanje cijene energije uravnoteženja i prekozonskog kapaciteta koji se upotrebljava za razmjenu energije uravnoteženja ili provođenje postupka razmjene odstupanja

1. U roku od jedne godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog metodologije za određivanje cijena energije uravnoteženja proizišle iz aktivacije ponuda energije uravnoteženja, i to u skladu s člancima 143. i 147. Uredbe (EU) 2017/1485 za proces ponovne uspostavne nazivne frekvencije, odnosno u skladu s člancima 144. i 148. Uredbe (EU) 2017/1485 za proces ponovnog osiguravanja rezerve. Za tu metodologiju vrijedi sljedeće:

- (a) mora se temeljiti na načelu granične cijene (plaćanje postignute cijene);
- (b) njome se definira kako aktivacija ponuda energije uravnoteženja aktiviranih za namjene koje nisu uravnoteženje utječe na cijenu energije uravnoteženja uz osiguravanje da se barem ponudama energije uravnoteženja aktivirane radi upravljanja unutarnjim zagušenjem ne određuje granična cijena energije uravnoteženja;
- (c) njome se utvrđuje najmanje jedna cijena energije uravnoteženja za svako razdoblje obračuna odstupanja;
- (d) njome se sudionicima na tržištu daju točni cjenovni signali i poticaji;
- (e) njome se uzima u obzir metoda određivanja cijena za razdoblje dan unaprijed i unutarodnevno razdoblje.

2. Ako OPS-ovi utvrde da su za učinkovito funkcioniranje tržišta potrebna tehnička ograničenja cijene, mogu zajednički izraditi, u okviru prijedloga u skladu sa stavkom 1., prijedlog usklađenih minimalnih i maksimalnih cijena energije uravnoteženja, uključujući ponudene i postignute cijene, koje treba primjenjivati u svim područjima planiranja razmjene. U tom se slučaju u usklađenim najnižim i najvišim cijenama energije uravnoteženja uzimaju u obzir najviša i najniža postignuta cijena za razdoblje dan unaprijed i unutarodnevno razdoblje u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222.

3. U prijedlogu u skladu sa stavkom 1. definira se i metodologija određivanja cijena prekozonskog kapaciteta koji se upotrebljava za razmjenu energije uravnoteženja ili za provedbu procesa razmjene odstupanja. Ta metodologija mora biti u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Uredbi (EU) 2015/1222 i:

- (a) odražavati zagušenje tržišta;
- (b) temeljiti se na cijenama energije uravnoteženja iz aktiviranih ponuda energije uravnoteženja, određenima u skladu s metodom određivanja cijena u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ili, ako je primjenjivo, metodom određivanja cijena u skladu sa stavkom 5.
- (c) njome se na smiju naplaćivati nikakve dodatne naknade za razmjenu energije uravnoteženja ili provođenje procesa razmjene odstupanja, osim naknade za nadoknadu gubitaka ako je ona uzeta u obzir i za druga razdoblja.

4. Usklađena metoda određivanja cijena definirana u stavku 1. primjenjuje se na energiju uravnoteženja iz svih standardnih i posebnih proizvoda u skladu s člankom 26. stavkom 3. točkom (a). Za posebne proizvode u skladu s člankom 26. stavkom 3. točkom (b) odgovarajući OPS može predložiti drukčiju metodu određivanja cijena u prijedlogu za posebne proizvode u skladu s člankom 26.

5. Ako svi OPS-ovi otkriju nedostatke u primjeni metodologije koja je predložena u skladu sa stavkom 1. točkom (a), oni mogu zatražiti izmjenu i umjesto metode iz stavka 1. točke (a) predložiti alternativnu metodu određivanja cijena. U tom slučaju svi OPS-ovi moraju provesti detaljnu analizu kojom se dokazuje veća učinkovitost alternativne metode određivanja cijena.

Članak 31.

Optimizacijska funkcija za aktivaciju

1. Svi OPS-ovi uspostavljaju optimizacijsku funkciju za aktivaciju u skladu s člankom 29. i ovim člankom radi optimiranja aktivacije ponuda energije uravnoteženja s različitih zajedničkih lista ekonomskog prvenstva. U toj se funkciji u obzir moraju uzeti barem:

- (a) aktivacijski postupci i tehnička ograničenja koja proizlaze iz različitih proizvoda za energiju uravnoteženja;
- (b) pogonska sigurnost;
- (c) sve ponude energije uravnoteženja uvrštene na kompatibilne zajedničke liste ekonomskog prvenstva;

- (d) mogućnost netiranja suprotnih zahtjeva za aktivaciju od OPS-ova;
 - (e) podneseni zahtjevi za aktivaciju svih OPS-ova;
 - (f) raspoloživi prekozonski kapacitet.
2. Zajedničke liste ekonomskog prvenstva sastoje se od ponuda energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda. Svi OPS-ovi sastoje se od zajedničkih lista ekonomskog prvenstva za standardne proizvode. Ponude energije uravnoteženja regulacijom prema gore i regulacijom prema dolje moraju biti odvojene na različitim zajedničkim listama ekonomskog prvenstva.
 3. Svaka optimizacijska funkcija za aktivaciju upotrebljava najmanje jednu zajedničku listu ekonomskog prvenstva za ponude energije uravnoteženja regulacijom prema gore i jednu listu ekonomskog prvenstva za ponude energije uravnoteženja regulacijom prema dolje.
 4. OPS-ovi se moraju pobrinuti da su ponude energije uravnoteženja na zajedničkim listama ekonomskog prvenstva izražene u eurima i da im je označena tržišna vremenska jedinica.
 5. Ovisno o zahtjevu za standardne proizvode za energiju uravnoteženja, OPS-ovi mogu sastaviti više zajedničkih lista ekonomskog prvenstva.
 6. Svaki OPS podnosi svoje zahtjeve za aktivaciju ponuda energije uravnoteženja funkciji optimiranja aktivacije.
 7. Optimizacijska funkcija za aktivaciju odabire ponude energije uravnoteženja i traži aktivaciju odabranih ponuda energije uravnoteženja od priključnih OPS-ova na koje je priključen pružatelj usluga uravnoteženja povezan s odabranom ponudom energije uravnoteženja.
 8. Optimizacijska funkcija za aktivaciju dostavlja potvrdu o aktiviranim ponudama energije uravnoteženja OPS-u koji traži aktivaciju ponuda energije uravnoteženja. Pružatelji aktivirane usluge uravnoteženja odgovorni su za isporuku tražene količine do kraja vremena isporuke.
 9. Svi OPS-ovi koji provode proces ponovne uspostave nazivne frekvencije i proces ponovnog osiguravanja rezerve radi uravnoteženja svojeg LFC područja nastoje iskoristiti sve ponude energije uravnoteženja s relevantnih zajedničkih lista ekonomskog prvenstva kako bi najučinkovitije uravnotežili sustav, uzimajući pritom u obzir pogonsku sigurnost.
 10. OPS-ovi koji ne provode proces ponovnog osiguravanja rezerve radi uravnoteženja svojeg LFC područja nastoje iskoristiti sve ponude energije uravnoteženja s relevantnih zajedničkih lista ekonomskog prvenstva za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije kako bi najučinkovitije uravnotežili sustav, uzimajući pritom u obzir pogonsku sigurnost.
 11. Osim u normalnom pogonu, OPS-ovi mogu odlučiti uravnoteživati sustav samo pomoću ponuda energije uravnoteženja od pružatelja usluge uravnoteženja iz svojeg regulacijskog područja ako se tom odlukom ublažava težina trenutačnog stanja sustava. OPS mora objaviti opravdanje za takvu odluku bez nepotrebnog odlaganja.

POGLAVLJE 2.

Rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava

Članak 32.

Pravila nabave

1. Svi OPS-ovi iz LFC bloka moraju redovito, najmanje jedanput na godinu, u skladu s pravilima za dimenzioniranje iz članaka 127., 157. i 160 Uredbe (EU) 2017/1485, preispitivati i definirati zahtjeve za LFC blok ili područja planiranja razmjene LFC bloka koji se odnose na rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava. Svaki OPS provodi analizu o optimalnom pružanju kapaciteta rezerve s ciljem minimiranja troškova povezanih s pružanjem kapaciteta rezerve. U toj se analizi u obzir moraju uzeti sljedeće mogućnosti za pružanje kapaciteta rezerve:
 - (a) nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava unutar regulacijskog područja i, ako je primjenjivo, razmjena tog kapaciteta sa susjednim OPS-ovima;
 - (b) dijeljenje rezervi, ako je primjenjivo;
 - (c) količina neugovorenih ponuda energije uravnoteženja za koju se očekuje, uzimajući u obzir raspoloživi prekozonski kapacitet, da će biti raspoloživa unutar njegova regulacijskog područja i na europskim platformama.

2. Svaki OPS koji nabavlja rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava određuje pravila nabave tog kapaciteta u prijedlogu uvjeta i odredaba za pružatelje usluge uravnoteženja izrađenog u skladu s člankom 18. Pravila nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava moraju biti u skladu sa sljedećim načelima:

- (a) metoda nabave mora biti tržišno utemeljena barem za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenske rezerve;
- (b) postupak nabave provodi se na kratkoročnoj osnovi u mjeri u kojoj je to moguće i kad je to ekonomski učinkovito;
- (c) ugovorena količina može se raspodijeliti na nekoliko ugovornih razdoblja.

3. Nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava regulacijom prema gore i regulacijom prema dolje provodi se zasebno barem za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenske rezerve. Svaki OPS može podnijeti prijedlog mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ kojim traži izuzeće od tog zahtjeva. Prijedlog izuzeća mora sadržavati:

- (a) specifikaciju razdoblja tijekom kojeg bi se to izuzeće primjenjivalo;
- (b) specifikaciju količine rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava na koju bi se to izuzeće primjenjivalo;
- (c) analizu utjecaja takvog izuzeća na sudjelovanje resursa za uravnoteženje u skladu s člankom 25. stavkom 6. točkom (b);
- (d) obrazloženje izuzeća kojim se dokazuje da će se izuzećem postići veća ekonomska učinkovitost.

Članak 33.

Razmjena rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava

1. OPS-ovi koji međusobno razmjenjuju ili zajednički žele razmjenjivati rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava moraju sastaviti prijedlog za utvrđivanje zajedničkih usklađenih pravila i procesa za razmjenu i nabavu tog kapaciteta uz poštovanje zahtjeva utvrđenih u članku 32.

2. Osim u slučajevima kad se primjenjuje model OPS-PUU u skladu s člankom 35., razmjena rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava uvijek se provodi prema modelu OPS-OPS, u kojem najmanje dva OPS-a utvrđuju metodu zajedničke nabave tog kapaciteta uzimajući u obzir raspoloživi prekozonski kapacitet i pogonska ograničenja definirana u poglavljima 1. i 2. dijela IV. glave V. Uredbe (EU) 2017/1485.

3. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava prosljeđuju sve ponude rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava iz standardnih proizvoda optimizacijskoj funkciji za nabavu kapaciteta. OPS-ovi ne smiju mijenjati niti uskraćivati ponude rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i moraju ih uključiti u proces nabave, osim pod uvjetima iz članka 26. i 27.

4. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava moraju se pobrinuti za raspoloživost prekozonskog kapaciteta i poštovanje zahtjeva u pogledu pogonske sigurnosti iz Uredbe (EU) 2017/1485 primjenom:

- (a) metodologije za proračun vjerojatnosti raspoloživog prekozonskog kapaciteta nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona u skladu sa stavkom 6.;
- (b) metodologije za dodjelu prekozonskog kapaciteta u vremenski okvir za uravnoteženje u skladu s poglavljem 2. glave IV.

5. Svaki OPS koji upotrebljava metodologiju za proračun vjerojatnosti raspoloživog prekozonskog kapaciteta nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona obavješćuje druge OPS-ove u svojem LFC bloku o riziku od neraspoloživosti kapaciteta rezerve u područjima planiranja razmjene na svojem regulacijskom području koja može utjecati na ispunjavanje zahtjeva u skladu s člankom 157. stavkom 2. točkom (b) Uredbe (EU) 2017/1485.

6. OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenske rezerve mogu sastaviti prijedlog metodologije za izračunavanje vjerojatnosti raspoloživoga prekozonskog kapaciteta nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona. U metodologiji moraju opisati najmanje:

- (a) postupke obavješćivanja drugih OPS-ova u LFC bloku;
- (b) postupak procjene za odgovarajuće razdoblje za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava;

- (c) metodu procjene rizika od neraspoloživosti prekozonskog kapaciteta zbog planiranih i neplaniranih isključenja te zagušenja;
- (d) metodu procjene rizika od nedovoljnog kapaciteta rezerve zbog neraspoloživosti prekozonskog kapaciteta;
- (e) zahtjeve za rezervno rješenje u slučaju neraspoloživosti prekozonskog kapaciteta ili nedovoljnog kapaciteta rezerve;
- (f) zahtjeve za *ex post* preispitivanje i praćenje rizika;
- (g) pravila kojima se osigurava obračun u skladu s glavom V.

7. OPS-ovi ne smiju povećavati granicu pouzdanosti izračunanu u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222 zbog razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije i zamjenske rezerve.

Članak 34.

Prijenos rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava

1. OPS-ovi omogućuju pružateljima usluge uravnoteženja da prenose obveze pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava na zemljopisnom području na kojem je provedena nabava tog kapaciteta. Predmetni OPS-ovi mogu zatražiti izuzeće ako ugovorna razdoblja za taj kapacitet u skladu s člankom 32. stavkom 2. točkom (b) ni u kojem slučaju nisu dulja od jednog tjedna.
2. Prijenos rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava dopušten je do najmanje jedan sat prije početka dana isporuke.
3. Prijenos rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava dopušten je ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) pružatelj usluga uravnoteženja koji prima obvezu morao je uspješno proći kvalifikacijski postupak za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava za koji se obavlja prijenos;
 - (b) ne očekuje se da će se prijenosom ugroziti pogonska sigurnost;
 - (c) prijenosom se ne krše pogonska ograničenja utvrđena u poglavljima 1. i 2. dijela IV. glave VIII. Uredbe (EU) 2017/1485.
4. Ako je za prijenos rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje potrebna upotreba prekozonskog kapaciteta, takav je prijenos dopušten samo ako je:
 - (a) prekozonski kapacitet potreban za prijenos već raspoloživ iz prethodnih postupaka dodjele u skladu s poglavljem 2. glave IV.;
 - (b) prekozonski kapacitet raspoloživ na temelju metodologije izračunavanja vjerojatnosti raspoloživog prekozonskog kapaciteta nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona u skladu s člankom 33. stavkom 6.
5. Ako OPS ne dopusti prijenos rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, dužan je obrazložiti odbijanje uključenim pružateljima usluge uravnoteženja.

POGLAVLJE 3.

Model OPS-PUU

Članak 35.

Razmjena usluga uravnoteženja

1. Dva OPS-a ili više njih mogu, na svoju inicijativu ili na zahtjev mjerodavnih regulatornih tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ, izraditi prijedlog primjene modela OPS-PUU.
2. Prijedlog primjene modela OPS-PUU mora sadržavati:
 - (a) analizu troškova i koristi provedenu u skladu s člankom 61. kojom se utvrđuju pozitivni učinci primjene tog modela barem za područja planiranja razmjene OPS-ova sudionika;
 - (b) traženo razdoblje primjene;
 - (c) opis metodologije kojom se osigurava dovoljni prekozonski kapacitet u skladu s člankom 33. stavkom 6.

3. Ako se primjenjuje model OPS-PUU, OPS-ovi i pružatelji usluge uravnoteženja koji u njemu sudjeluju mogu biti izuzeti od primjene zahtjeva iz članka 16. stavaka 2., 4. i 5. te članka 29. stavka 9. za odgovarajuće postupke.
4. Ako se primjenjuje model OPS-PUU, OPS-ovi sudionici dogovaraju se o tehničkim i ugovornim zahtjevima te o razmjeni informacija za aktivaciju ponuda energije uravnoteženja. OPS ugovaratelj i pružatelj usluge uravnoteženja sklapaju ugovorne aranžmane na temelju modela OPS-PUU.
5. Model OPS-PUU za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije može se primijeniti samo ako se taj model primjenjuje i za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije.
6. Model OPS-PUU za razmjenu energije uravnoteženja iz zamjenskih rezervi može se primijeniti ako se taj model primjenjuje za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava za zamjenske rezerve ili ako jedan od dvaju OPS-ova sudionika ne provodi proces ponovnog osiguravanja rezerve u okviru strukture regulacije frekvencije i snage razmjene u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485.
7. U roku od četiri godine od stupanja na snagu ove Uredbe sve se razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava moraju temeljiti na modelu OPS-OPS. Taj se zahtjev ne primjenjuje na model OPS-PUU za zamjenske rezerve ako jedan od dvaju OPS-ova sudionika ne provodi proces ponovnog osiguravanja rezerve u okviru strukture regulacije frekvencije i snage razmjene u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485.

GLAVA IV.

PREKOZONSKI KAPACITET ZA USLUGE URAVNOTEŽENJA

POGLAVLJE 1.

Razmjena energije uravnoteženja ili proces razmjene odstupanja

Članak 36.

Upotreba prekozonskog kapaciteta

1. Nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona svi OPS-ovi moraju za razmjenu energije uravnoteženja ili provođenje procesa razmjene odstupanja upotrebljavati raspoloživi prekozonski kapacitet izračunan u skladu s člankom 37. stavcima 2. i 3.
2. OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava mogu upotrebljavati prekozonski kapacitet za razmjenu energije uravnoteženja kad je prekozonski kapacitet:
 - (a) raspoloživ u skladu s člankom 33. stavkom 6.;
 - (b) oslobođen u skladu s člankom 38. stavcima 8. i 9.;
 - (c) dodijeljen u skladu s člancima 40., 41. i 42.

Članak 37.

Proračun prekozonskog kapaciteta

1. Nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona OPS-ovi nastavljaju kontinuirano ažurirati raspoloživost prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije uravnoteženja ili za provođenje procesa razmjene odstupanja. Prekozonski kapacitet ažurira se svaki put kad se iskoristi dio tog kapaciteta ili kad ga se ponovno proračuna.
2. Prije primjene metodologije proračuna prekozonskog kapaciteta u skladu sa stavkom 3. OPS-ovi moraju iskoristiti prekozonski kapacitet koji je preostao nakon vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona.
3. U roku od pet godina od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi određene regije za proračun kapaciteta moraju izraditi metodologiju za proračun prekozonskog kapaciteta unutar vremenskog okvira za uravnoteženje za razmjenu energije uravnoteženja ili za provođenje procesa razmjene odstupanja. Ta metodologija mora biti dosljedna metodologiji za proračun prekozonskog kapaciteta koja se primjenjuje za unutardnevno razdoblje utvrđenoj na temelju Uredbe (EU) 2015/1222 i njome se mora izbjegavati narušavanje tržišta.

POGLAVLJE 2.

Razmjena rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi

Članak 38.

Opći zahtjevi

1. Dva OPS-a ili više njih mogu, na svoju inicijativu ili na zahtjev mjerodavnih regulatornih tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ, izraditi prijedlog primjene jednog od sljedećih postupaka:

- (a) suoptimiranog postupka dodjele u skladu s člankom 40.;
- (b) tržišno utemeljenog postupka dodjele u skladu s člankom 41.;
- (c) postupka dodjele na temelju analize ekonomske učinkovitosti u skladu s člankom 42.

Prekozonksi kapacitet dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi prijete stupanja na snagu ove Uredbe može se nastaviti upotrebljavati u tu svrhu do isteka ugovornog razdoblja.

2. Prijedlog primjene postupka dodjele mora sadržavati:

- (a) granice zone trgovanja, tržišno razdoblje, trajanje primjene i metodologiju koju treba primijeniti;
- (b) ako je riječ o postupku dodjele na temelju analize ekonomske učinkovitosti, količinu dodijeljenog prekozonskog kapaciteta i aktualnu analizu ekonomske učinkovitosti koja opravdava učinkovitost te dodjele.

3. U roku od pet godina od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju sastaviti prijedlog usklađivanja metodologije za postupak dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi po vremenskom okviru u skladu s člankom 40. i, prema potrebi, člancima 41. i 42.

4. Prekozonksi kapacitet dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi upotrebljava se isključivo za rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom, rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom i zamjenske rezerve. Za upravljanje rezervama za održavanje frekvencije i njihovu razmjenu upotrebljava se granica pouzdanosti izračunana u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222, osim na istosmjernim interkonekcijskim vodovima za koje se prekozonksi kapacitet za upravljanje rezervama za održavanje frekvencije i njihovu razmjenu može dodijeliti i u skladu sa stavkom 1.

5. OPS-ovi mogu dodijeliti prekozonksi kapacitet za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi samo ako je izračunan u skladu s metodologijama proračuna kapaciteta izrađenima u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2015/1222 i Uredbom (EU) 2016/1719.

6. U proračunima prekozonskog kapaciteta OPS-ovi smatraju prekozonksi kapacitet dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi već dodijeljenim prekozonskim kapacitetom.

7. Ako nositelji prava na fizički prijenos upotrebljavaju prekozonksi kapacitet za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, kapacitet se smatra nominiranim isključivo u svrhu njegova izuzimanja iz primjene načela „upotrijebi ili prodaj”.

8. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava ili dijele rezerve redovito procjenjuju je li prekozonksi kapacitet koji je dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi i dalje potreban u tu svrhu. Kad se primjenjuje postupak dodjele na temelju analize ekonomske učinkovitosti, ta se procjena mora učiniti najmanje jedanput svake godine. Ako više nije potreban, mora ga se osloboditi što prije i vratiti u iduće vremenske okvire dodjele kapaciteta. Takav se prekozonksi kapacitet u proračunima prekozonskog kapaciteta više ne računa kao već dodijeljeni prekozonksi kapacitet.

9. Ako prekozonksi kapacitet dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi nije upotrijebljen za povezanu razmjenu energije uravnoteženja, mora ga se osloboditi za razmjenu energije uravnoteženja s kraćim vremenima aktivacije ili provođenje postupka razmjene odstupanja.

Članak 39.

Izračunavanje tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta

1. Tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije i za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi koja se upotrebljava u suoptimiranom ili tržišno utemeljenom postupku dodjele temelji se na stvarnim ili predviđenim tržišnim vrijednostima prekozonskog kapaciteta.
2. Stvarna tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije izračunava se na temelju ponuda sudionika na tržištima dan unaprijed i pritom se, prema potrebi i kad je to moguće, u obzir uzimaju ponude sudionika na unutardnevnim tržištima.
3. Stvarna tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava koja se upotrebljava u suoptimiranom ili tržišno utemeljenom postupku dodjele izračunava se na temelju ponuda rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava dostavljenih optimizacijskoj funkciji za nabavu kapaciteta u skladu s člankom 33. stavkom 3.
4. Stvarna tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta za dijeljenje rezervi koja se upotrebljava u suoptimiranom ili tržišno utemeljenom postupku dodjele izračunava se na temelju izbjegnutih troškova nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava.
5. Predviđena tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta alternativno se temelji se na jednom od sljedećih načela:
 - (a) upotrebi transparentnih tržišnih indikatora iz kojih se vidjeti tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta; ili
 - (b) upotrebi prognostičke metodologije koja omogućuje točnu i pouzdanu procjenu tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta.

Predviđena tržišna vrijednost prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije između zona trgovanja izračunava se na temelju očekivanih razlika u tržišnim cijenama na tržištima dan unaprijed i, prema potrebi i kad je to moguće, unutardnevnim tržištima između zona trgovanja. Pri izračunavanju predviđene tržišne vrijednosti u obzir se moraju uzeti dodatni relevantni faktori koji utječu na uzorke potrošnje i proizvodnje u različitim zonama trgovanja.

6. Mjerodavna regulatorna tijela mogu preispitivati djelotvornost prognostičke metodologije u skladu sa stavkom 5. točkom (b), uključujući usporedbu predviđenih i stvarnih tržišnih vrijednosti prekozonskog kapaciteta. Ako se ugovor sklapa najviše dva dana prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, mjerodavna regulatorna tijela mogu, na temelju te revizije, odrediti ograničenje koje se razlikuje od onog iz stavka 41. točke 2.

Članak 40.

Suoptimirani postupak dodjele

1. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju sastaviti prijedlog metodologije za suoptimirani postupak dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi. Ta se metodologija mora primjenjivati za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi ako ugovorno razdoblje nije dulje od jednoga dana i ako se ugovor sklapa najviše jedan dan prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava. Ta metodologija mora sadržavati:
 - (a) postupak obavješćivanja o upotrebi suoptimiranog postupka dodjele
 - (b) detaljan opis kako se prekozonski kapacitet dodjeljuje ponudama za razmjenu energije i ponudama za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u jedinstvenom procesu optimiranja koji se provodi za implicitne i eksplicitne dražbe;
 - (c) detaljan opis metode određivanja cijena, jamstvenog mehanizma i raspodjele prihoda od zagašenja za prekozonski kapacitet koji je ponudama za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi dodijeljen suoptimiranim postupkom dodjele;
 - (d) proces određivanja maksimalne količine dodijeljenog prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi.

2. Metodologija se mora temeljiti na usporedbi stvarne tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi sa stvarnom tržišnom vrijednošću prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije.
3. Metodom određivanja cijena, jamstvenim mehanizmom i raspodjelom prihoda od zagušenja za prekozonski kapacitet koji je suoptimiranim postupkom dodijeljen ponudama za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi mora se osigurati ravnopravno postupanje s prekozonskim kapacitetom dodijeljenim ponudama za razmjenu energije.
4. Prekozonski kapacitet koji je ponudama za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi dodijeljen suoptimiranim postupkom dodjele mora se upotrebljavati samo za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi te povezane razmjene energije uravnoteženja.

Članak 41.

Tržišno utemeljeni postupak dodjele

1. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi određene regije za proračun kapaciteta mogu sastaviti prijedlog metodologije za tržišno utemeljeni postupak dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi. Ta se metodologija mora primjenjivati za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi ako ugovorno razdoblje nije dulje od jednoga dana i ako se ugovor sklapa najviše jedan tjedan prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava. Ta metodologija mora sadržavati:
 - (a) postupak obavješćivanja o upotrebi tržišno utemeljenog postupka dodjele;
 - (b) detaljan opis načina određivanja stvarne tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi, predviđene tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije i, ako je primjenjivo, stvarne tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije i predviđene tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi;
 - (c) detaljan opis metode određivanja cijena, jamstvenog mehanizma i raspodjele prihoda od zagušenja za prekozonski kapacitet koji je ponudama za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi dodijeljen tržišno utemeljenim postupkom dodjele;
 - (d) proces određivanja maksimalne količine dodijeljenog prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u skladu sa stavkom 2.
2. Prekozonski kapacitet dodijeljen tržišno utemeljenim postupkom mora biti ograničen na 10 % raspoloživog kapaciteta za razmjenu energije u prethodnoj relevantnoj kalendarskoj godini među zonama trgovanja ili, kad su posrijedi novi interkonekcijski vodovi, na 10 % ukupnog instaliranog tehničkog kapaciteta tih novih interkonekcijskih vodova.

To se ograničenje količine ne mora primijeniti kad se ugovor sklapa najviše dva dana prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za granice zone trgovanja koje su povezane istosmjernim interkonekcijskim vodovima dok se suoptimirani postupak dodjele ne uskladi na razini Unije u skladu s člankom 38. stavkom 3.
3. Metodologija se mora temeljiti na usporedbi stvarne tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi s predviđenom tržišnom vrijednošću prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije ili na usporedbi predviđene tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi sa stvarnom tržišnom vrijednošću prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije.
4. Metodom određivanja cijena, jamstvenim mehanizmom i raspodjelom prihoda od zagušenja za prekozonski kapacitet koji je tržišno utemeljenim postupkom dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi mora se osigurati ravnopravno postupanje s prekozonskim kapacitetom dodijeljenim za razmjenu energije.
5. Prekozonski kapacitet koji je ponudama za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi dodijeljen tržišno utemeljenim postupkom dodjele mora se upotrebljavati samo za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi te povezane razmjene energije uravnoteženja.

Članak 42.

Postupak dodjele na temelju analize ekonomske učinkovitosti

1. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi određene regije za proračun kapaciteta mogu sastaviti prijedlog metodologije dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava na temelju analize ekonomske učinkovitosti. Ta se metodologija mora primjenjivati za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi ako je ugovorno razdoblje dulje od jednoga dana i ako se ugovor sklapa više od jednog tjedna prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava. Ta metodologija mora sadržavati:

- (a) pravila i načela za dodjelu prekozonskog kapaciteta na temelju analize ekonomske učinkovitosti;
- (b) detaljan opis načina određivanja predviđene tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi i procjenu tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije;
- (c) detaljan opis metode određivanja cijena, jamstvenog mehanizma i raspodjele prihoda od zagušenja za prekozonski kapacitet dodijeljen na temelju analize ekonomske učinkovitosti;
- (d) maksimalnu količinu dodijeljenog prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi u skladu sa stavkom 2.

2. Prekozonski kapacitet koji se dodjeljuje na temelju analize ekonomske analize mora biti ograničen na 5 % raspoloživog kapaciteta za razmjenu energije u prethodnoj relevantnoj kalendarskoj godini među zonama trgovanja ili, kad su posrijedi novi interkonekcijski vodovi, na 10 % ukupnog instaliranog tehničkog kapaciteta tih novih interkonekcijskih vodova. To se ograničenje količine ne primjenjuje za granice zone trgovanja koje su povezane istosmjernim interkonekcijskim vodovima dok se suoptimirani postupak dodjele ne uskladi na razini Unije u skladu s člankom 38. stavkom 3.

3. Metodologija za dodjelu prekozonskog kapaciteta na temelju analize ekonomske učinkovitosti mora se temeljiti na usporedbi predviđene tržišne vrijednosti prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi s predviđenom tržišnom vrijednošću prekozonskog kapaciteta za razmjenu energije.

4. Metodom određivanja cijena, jamstvenim mehanizmom i raspodjelom prihoda od zagušenja za prekozonski kapacitet koji je dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi na temelju analize ekonomske učinkovitosti mora se osigurati ravnopravno postupanje s prekozonskim kapacitetom dodijeljenim za razmjenu energije.

5. OPS-ovi iz stavka 1. sastavljaju prijedlog popisa svake pojedinačne dodjele prekozonskog kapaciteta na temelju analize ekonomske učinkovitosti. Taj popis sadržava:

- (a) specifikaciju granice zone trgovanja;
- (b) količinu dodijeljenog prekozonskog kapaciteta;
- (c) razdoblje tijekom kojeg će prekozonski kapacitet biti dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi;
- (d) ekonomsku analizu kojom se opravdava učinkovitost takve dodjele.

6. OPS-ovi iz stavka 1. ponovno procjenjuju vrijednost dodijeljenog prekozonskog kapaciteta u postupku nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i oslobađaju dodijeljeni prekozonski kapacitet koji više nije koristan za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi.

Članak 43.

Pružatelji usluge uravnoteženja i upotreba prekozonskog kapaciteta

1. Pružatelji usluge uravnoteženja koji s OPS-om imaju ugovor o rezerviranom kapacitetu za uravnoteženje sustava na temelju modela OPS-PUU u skladu s člankom 35. imaju pravo upotrebljavati prekozonski kapacitet za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ako su nositelji prava na fizički prijenos.

2. Pružatelji usluge uravnoteženja koji upotrebljavaju prekozonski kapacitet za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava na temelju modela OPS-PUU u skladu s člankom 35. nominiraju svoja prava fizičkog prijenosa za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava predmetnom OPS-u. Takva prava na fizički prijenos daju njihovim nositeljima pravo da nominiraju razmjenu energiju uravnoteženja predmetnom OPS-u i stoga budu izuzeti iz primjene načela „upotrijebi ili prodaj“.

3. Prekozonski kapacitet dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava u skladu sa stavkom 2. računa se u proračunima prekozonskog kapaciteta kao već dodijeljeni prekozonski kapacitet.

GLAVA V.

OBRAČUN

POGLAVLJE 1.

Načela obračuna

Članak 44.

Opća načela

1. Postupcima obračuna:

- (a) utvrđuju se odgovarajući ekonomski signali koji odražavaju stanje odstupanja;
- (b) osigurava se da se odstupanja obračunavaju po cijeni koja odražava stvarnu vremensku vrijednost energije;
- (c) potiče se subjekte odgovorne za odstupanje na održavanje ravnoteže ili na pomaganje pri ponovnoj uspostavi ravnoteže sustava;
- (d) olakšava se usklađivanje mehanizama za obračun odstupanja;
- (e) potiče se OPS-ove na ispunjavanje obveza u skladu s člancima 127., 153., 157. i 160. Uredbe (EU) 2017/1485;
- (f) izbjegavaju se narušavajući poticaji subjektima odgovornima za odstupanje, pružateljima usluge uravnoteženja i OPS-ovima;
- (g) podupire se konkurencija među sudionicima na tržištu;
- (h) potiče se pružatelje usluge uravnoteženja na nuđenje i pružanje usluge uravnoteženja priključnim OPS-ovima;
- (i) osigurava se financijska neutralnost svih OPS-ova.

2. Svako mjerodavno regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ osigurava da svi OPS-ovi u njegovoj nadležnosti nemaju, u regulatornom razdoblju koje je odredilo, ekonomskih koristi ni gubitaka na temelju financijskog ishoda obračuna u skladu s poglavljima 2., 3. i 4. ove glave te da se svaki pozitivni ili negativni financijski ishod obračuna u skladu s poglavljima 2., 3. i 4. ove glave prenese na korisnike mreže u skladu s primjenjivim nacionalnim propisima.

3. Svaki OPS može izraditi prijedlog dodatnog mehanizma obračuna, koji je odvojen od obračuna odstupanja, za obračun troškova nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava u skladu s poglavljem 5 ove glave, administrativnih troškova i drugih troškova povezanih s uravnoteženjem. Dodatni se mehanizam obračuna primjenjuje na subjekte odgovorne za odstupanje. Poželjno je to postići uvođenjem funkcije određivanja cijena manjka. Ako se OPS-ovi odluče za drugi mehanizam, to bi trebali obrazložiti u prijedlogu. Prijedlog podliježe odobrenju mjerodavnog regulatornog tijela.

4. Svako injektiranje u područje planiranja razmjene određenog OPS-a ili povlačenje iz tog područja obračunava se u skladu s poglavljem 3. ili poglavljem 4. glave V.

POGLAVLJE 2.

Obračun energije uravnoteženja

Članak 45.

Izračun energije uravnoteženja

1. Kad je riječ o obračunu energije uravnoteženja barem za proces ponovne uspostave nazivne frekvencije i proces ponovnog osiguravanja rezerve svaki OPS mora uspostaviti postupak za:

- (a) izračun aktivirane količine energije uravnoteženja na temelju zatražene ili izmjerene aktivacije;
- (b) zahtjev za ponovni izračun aktivirane količine energije uravnoteženja.

2. Svaki OPS izračunava aktiviranu količinu energije uravnoteženja u skladu s postupcima iz stavka 1. točke (a) najmanje za:
- svako razdoblje obračuna odstupanja;
 - svoja područja odstupanja;
 - svaki smjer, pri čemu negativni predznak označava relativno povlačenje koje čini pružatelj usluge uravnoteženja, a pozitivni predznak označava relativno injektiranje koje čini pružatelj usluge uravnoteženja.
3. Svaki priključni OPS obračunava sve aktivirane količine energije uravnoteženja izračunane u skladu sa stavkom 2. s predmetnim pružateljima usluge uravnoteženja.

Članak 46.

Energija uravnoteženja za proces održavanja frekvencije

- Svaki priključni OPS može izračunati i obračunati aktiviranu količinu energije uravnoteženja za proces održavanja frekvencije s pružateljima usluge uravnoteženja u skladu s člankom 45. stavcima 1. i 2.
- Cijena aktivirane količine energije uravnoteženja, koja može biti pozitivna, jednaka nuli ili negativna, za proces održavanja frekvencije određuju se za svaki smjer kako je definirano u tablici 1.:

Tablica 1.

Plaćanje za energiju uravnoteženja

	Pozitivna cijena energije uravnoteženja	Negativna cijena energije uravnoteženja
Pozitivna energija uravnoteženja	Plaćanje OPS-a PUU-u	Plaćanje PUU-a OPS-u
Negativna energija uravnoteženja	Plaćanje PUU-a OPS-u	Plaćanje OPS-a PUU-u

Članak 47.

Energija uravnoteženja za proces ponovne uspostave nazivne frekvencije

- Svaki priključni OPS izračunava i obračunava aktiviranu količinu energije uravnoteženja za proces ponovne uspostave nazivne frekvencije s pružateljima usluge uravnoteženja u skladu s člankom 45. stavcima 1. i 2.
- Cijena, koja može biti pozitivna, jednaka nuli ili negativna, aktivirane količine energije uravnoteženja za proces ponovne uspostave nazivne frekvencije određuju se za svaki smjer u skladu s člankom 30. kako je definirano u tablici 1.

Članak 48.

Energija uravnoteženja za proces ponovnog osiguravanja rezerve

- Svaki priključni OPS izračunava i obračunava aktiviranu količinu energije uravnoteženja za proces ponovnog osiguravanja rezerve s pružateljima usluge uravnoteženja u skladu s člankom 45. stavcima 1. i 2.
- Cijena aktivirane količine energije uravnoteženja, koja može biti pozitivna, jednaka nuli ili negativna, za proces ponovnog osiguravanja rezerve određuju se za svaki smjer u skladu s člankom 30. kako je definirano u tablici 1.

Članak 49.

Korekcija odstupanja za subjekta odgovornog za odstupanje

- Svaki OPS za svaku aktiviranu ponudu energije uravnoteženja izračunava korekciju odstupanja koja se primjenjuje na predmetne subjekte odgovorne za odstupanje.
- Za područja odstupanja za koja se u skladu s člankom 54. stavkom 3. izračuna nekoliko završnih pozicija za jednog subjekta odgovornog za odstupanje može se izračunati korekcija odstupanja za svaku poziciju.
- Za svaku korekciju odstupanja svaki OPS utvrđuje aktiviranu količinu energije uravnoteženja izračunanu u skladu s člankom 45. i svaku količinu aktiviranu u svrhe koje nisu uravnoteženje.

POGLAVLJE 3.

Obračun razmjena energije među OPS-ovima

Članak 50.

Planirane razmjene energije

1. U roku od jedne godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog zajedničkih pravila obračuna primjenjivih na sve planirane razmjene energije zbog najmanje jednog od sljedećih procesa u skladu s člancima od 146. do 148. Uredbe (EU) 2017/1485, i to za svaki od njih:
 - (a) procesa ponovnog osiguravanja rezerve;
 - (b) procesa ponovne uspostave frekvencije s ručnom aktivacijom;
 - (c) procesa ponovne uspostave frekvencije s automatskom aktivacijom;
 - (d) procesa razmjene odstupanja.
2. Svaka funkcija obračuna OPS-OPS izvodi obračun u skladu s pravilima na temelju stavka 1.
3. U roku od 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi koji planirano razmjenjuju energiju unutar određenog sinkronog područja moraju izraditi prijedlog zajedničkih pravila obračuna primjenjivih na sve planirane razmjene energije zbog najmanje jednog od sljedećeg:
 - (a) procesa održavanja frekvencije u skladu s člankom 142. Uredbe (EU) 2017/1485;
 - (b) razdoblja promjene snage u skladu s člankom 136. Uredbe (EU) 2017/1485.
4. U roku od 18 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe svi asinkrono priključeni OPS-ovi koji planirano razmjenjuju energiju između sinkronih područja moraju izraditi prijedlog zajedničkih pravila obračuna primjenjivih na sve planirane razmjene energije zbog najmanje jednog od sljedećeg:
 - (a) procesa održavanja frekvencije za izlaznu djelatnu snagu na razini sinkronog područja u skladu s člancima 172. i 173. Uredbe (EU) 2017/1485;
 - (b) ograničenja promjena snage za izlaznu djelatnu snagu na razini sinkronog područja u skladu s člankom 137. Uredbe (EU) 2017/1485.
5. Zajednička pravila obračuna u skladu sa stavkom 1. sadržavaju barem odredbe o tome da se planirana razmjena energije izračunava na temelju sljedećih kriterija:
 - (a) tijekom razdoblja koja dogovore nadležni OPS-ovi;
 - (b) po smjeru;
 - (c) kao integral izračunane razmjene snage u razdobljima u skladu sa stavkom 5. točkom (a).
6. Zajedničkim pravilima obračuna planiranih razmjena energije u skladu sa stavkom 1. točkama od (a) do (c) u obzir se moraju uzeti:
 - (a) sve cijene energije uravnoteženja određene u skladu s člankom 30. stavkom 1.;
 - (b) metodologija za određivanje cijene prekozonskog kapaciteta koji se upotrebljava za razmjenu energije uravnoteženja u skladu s člankom 30. stavkom 3.
7. Zajedničkim pravilima obračuna planiranih razmjena energije u skladu sa stavkom 1. točkom (d) mora su uzeti u obzir metodologija za određivanje cijene prekozonskog kapaciteta koji se upotrebljava za proces razmjene odstupanja u skladu s člankom 30. stavkom 3.
8. Svi OPS-ovi uspostavljaju usklađeni mehanizam za prilagodbe obračuna između svih OPS-ova.

Članak 51.

Neplanirane razmjene energije

1. U roku od 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi na određenom sinkronom području moraju izraditi prijedlog zajedničkih pravila obračuna primjenjivih na sve neplanirane razmjene energije. Prijedlogom se obuhvaćaju sljedeći zahtjevi:
 - (a) cijena neplaniranih razmjena energije povučene iz sinkronog područja mora biti odraz cijena aktivirane energije uravnoteženja regulacijom prema gore za proces ponovne uspostave nazivne frekvencije i proces ponovnog osiguravanja rezerve za to sinkrono područje;

- (b) cijena neplaniranih razmjena energije injektirane u sinkrono područje mora biti odraz cijena aktivirane energije uravnoteženja regulacijom prema dolje za proces ponovne uspostave nazivne frekvencije i proces ponovnog osiguravanja rezerve za to sinkrono područje;
2. U roku od 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe svi asinkrono priključeni OPS-ovi na određenom sinkronom području moraju izraditi prijedlog zajedničkih pravila obračuna primjenjivih na sve neplanirane razmjene energije među asinkrono priključenim OPS-ovima.
3. Prijedlozima zajedničkih pravila obračuna neplaniranih razmjena energije među OPS-ovima osigurava se pravedna i ravnomjerna raspodjela troškova i koristi među njima.
4. Svi OPS-ovi uspostavljaju usklađeni mehanizam za prilagodbe međusobnih obračuna.

POGLAVLJE 4.

Obračun odstupanja

Članak 52.

Obračun odstupanja

1. Svaki OPS ili, ako je primjenjivo, treća strana obračunava sva izračunana odstupanja u skladu s člancima 49. i 54. prema odgovarajućoj cijeni odstupanja izračunanoj u skladu s člankom 55. unutar svojih područja planiranja razmjene i, prema potrebi, sa svakim subjektom odgovornim za odstupanje za svako razdoblje obračuna odstupanja u skladu s člankom 53.
2. U roku od jedne godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju izraditi prijedlog za dodatno specificiranje i usklađivanje barem:
- (a) izračuna korekcije odstupanja u skladu s člankom 49. i izračuna pozicije, odstupanja i dodijeljene količine na temelju jednog od pristupa u skladu s člankom 54. stavkom 3.;
- (b) glavnih komponenata za izračun cijene odstupanja za sva odstupanja u skladu s člankom 55. uključujući, prema potrebi, definiciju vrijednosti neizvedene aktivacije energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi;
- (c) primjene sustava jedinstvene cijene odstupanja za sva odstupanja u skladu s člankom 55. kojim se definira jedinstvena cijena za pozitivna i negativna odstupanja svako područje definiranja cijene odstupanja unutar određenog razdoblja obračuna odstupanja; i
- (d) definicije uvjeta i metodologije za primjenu sustava dvostrukih cijena odstupanja za sva odstupanja u skladu s člankom 55. kojima se za svako područje definiranja cijene odstupanja unutar razdoblja obračuna odstupanja određuje jedna cijena za pozitivna odstupanja a druga cijena za negativna odstupanja, koja obuhvaća:
- i. uvjete kad OPS može predložiti mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ primjenu sustava dvostrukih cijena i koje se obrazloženje mora dostaviti;
- ii. metodologiju za primjenu sustava dvostrukih cijena.
3. U prijedlogu u skladu sa stavkom 2. mogu se razlikovati samostalni i središnji dispečerski modeli.
4. U prijedlogu u skladu sa stavkom 2. navodi se datum provedbe koji je najkasnije 18 mjeseci nakon odobrenja svih mjerodavnih regulatornih tijela u skladu s člankom 5. stavkom 2.

Članak 53.

Razdoblje obračuna odstupanja

1. U roku od tri godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju primjenjivati razdoblja obračuna odstupanja od 15 minuta u svim područjima planiranja razmjene i pritom osiguravaju da se sve granice tržišne vremenske jedinice poklapaju s granicama razdoblja obračuna odstupanja.
2. OPS-ovi s određenog sinkronog područja mogu zajednički zatražiti izuzeće od zahtjeva iz stavka 1.
3. Ako mjerodavna regulatorna tijela sinkronog područja odobre izuzeće od zahtjeva iz stavka 1. na zajednički zahtjev OPS-ova s tog sinkronog područja ili na vlastitu inicijativu, ona, u suradnji s Agencijom i najmanje svake tri godine, provode analizu troškova i koristi usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja unutar sinkronih područja i među njima.

Članak 54.

Izračun odstupanja

1. Svaki OPS izračunava u svojim područjima planiranja razmjene, prema potrebi, završnu poziciju, dodijeljenu količinu, korekciju odstupanja i odstupanje:
 - (a) za svakog subjekata odgovornog za odstupanje;
 - (b) za svako razdoblje obračuna odstupanja;
 - (c) u svakom području odstupanja.
2. Područje odstupanja jednako je području planiranja razmjene, osim u slučaju središnjeg dispečerskog modela kad područje odstupanja može činiti dio područja planiranja razmjene.
3. Do provedbe prijedloga u skladu s člankom 52. stavkom 2. svaki OPS mora izračunavati završnu poziciju subjekta odgovornog za odstupanje jednim od sljedećih pristupa:
 - (a) subjekt odgovoran za odstupanje ima jednu završnu poziciju koja je jednaka zbroju njegovih prekograničnih i internih tržišnih planova trgovanja;
 - (b) subjekt odgovoran za odstupanje ima dvije završne pozicije: prva je jednaka zbroju njegovih prekograničnih i internih tržišnih planova iz proizvodnje, a druga zbroju njegovih prekograničnih i internih tržišnih planova iz potrošnje;
 - (c) u središnjem dispečerskom modelu subjekt odgovoran za odstupanje može imati nekoliko završnih pozicija po području odstupanja koje su jednake planovima proizvodnje elektrana ili planovima potrošnje postrojenja kupca.
4. Svaki OPS utvrđuje pravila za:
 - (a) izračun završne pozicije;
 - (b) utvrđivanje dodijeljene količine;
 - (c) utvrđivanje korekcije odstupanja u skladu s člankom 49.;
 - (d) izračun odstupanja;
 - (e) način kako subjekt odgovoran za odstupanje traži ponovni izračun odstupanja.
5. Dodijeljena količina ne izračunava se za subjekta odgovornog za odstupanja koji ne pokriva injektiranja ili povlačenja.
6. Uz odstupanje se navodi veličina i smjer obračunske transakcije između subjekta odgovornog za odstupanje i OPS-a; odstupanje može imati:
 - (a) negativan predznak, što označava manjak stranke odgovorne za odstupanje;
 - (b) pozitivan predznak, što označava višak stranke odgovorne za odstupanje.

Članak 55.

Cijena odstupanja

1. Svaki OPS uspostavlja pravila za izračun cijene odstupanja, koja može biti pozitivna, jednaka nuli ili negativna, kako je određeno u tablici 2.:

Tablica 2.

Plaćanje za odstupanje

	Pozitivna cijena odstupanja	Negativna cijena odstupanja
Pozitivno odstupanje	OPS plaća SOZO-u	SOZO plaća OPS-u
Negativno odstupanje	SOZO plaća OPS-u	OPS plaća SOZO-u

2. Pravilima u skladu sa stavkom 1. obuhvaća se definicija vrijednosti neizvedene aktivacije energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi.
3. Svaki OPS određuje cijenu odstupanja za:
 - (a) svako razdoblje obračuna odstupanja;
 - (b) svoja područja definiranja cijene odstupanja;
 - (c) svaki smjer odstupanja.
4. Cijena odstupanja za negativno odstupanje ne smije biti manja od:
 - (a) ponderirane prosječne cijene pozitivne aktivirane energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi; ili
 - (b) ako u razdoblju obračuna odstupanja nije bilo aktivacije energije uravnoteženja ni u jednom smjeru, vrijednosti neizvedene aktivacije energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi.
5. Cijena odstupanja za pozitivno odstupanje ne smije biti veća od:
 - (a) ponderirane prosječne cijene negativne aktivirane energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi; ili
 - (b) ako u razdoblju obračuna odstupanja nije bilo aktivacije energije uravnoteženja ni u jednom smjeru, vrijednosti neizvedene aktivacije energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi.
6. Ako su u istom razdoblju obračuna odstupanja aktivirane pozitivna i negativna energija uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi, obračunana cijena odstupanja za pozitivno i negativno odstupanje određuje se na temelju najmanje jednog načela u skladu sa stavicama 4. i 5.

POGLAVLJE 5.

Obračun rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava

Članak 56.

Nabava unutar područja planiranja razmjene

1. Svaki OPS s određenog područja planiranja razmjene koji upotrebljava ponude rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava utvrđuje pravila obračuna barem rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenskih rezervi u skladu sa zahtjevima iz članka 32.
2. Svaki OPS s određenog područja planiranja razmjene koji upotrebljava ponude rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava obračunava barem sve nabavljene rezerve za ponovnu uspostavu frekvencije ili zamjenske rezerve u skladu sa zahtjevima iz članka 32.

Članak 57.

Nabava izvan područja planiranja razmjene

1. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava utvrđuju pravila obračuna nabavljenog rezerviranog kapaciteta u skladu s člancima 33. i 35.
2. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava zajednički obračunavaju nabavljeni rezervirani kapacitet pomoću funkcije obračuna OPS-OPS u skladu s člankom 33. OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava na temelju modela OPS-PUU nabavljeni rezervirani kapacitet obračunavaju u skladu s člankom 35.
3. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava utvrđuju pravila obračuna dodjele prekozonskog kapaciteta u skladu s poglavljem 2. glave IV.
4. Svi OPS-ovi koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava obračunavaju prekozonski kapacitet u skladu s poglavljem 2. glave IV.

GLAVA VI.

ALGORITAM

Članak 58.

Algoritmi uravnoteženja

1. U prijedlozima u skladu s člancima od 19. do 21. svi OPS-ovi razvijaju algoritme koje optimizacijske funkcije za aktivaciju upotrebljavaju za aktivaciju ponuda energije uravnoteženja. Ti algoritmi moraju:
 - (a) poštovati metodu aktivacije ponuda energije uravnoteženja u skladu s člankom 29.;
 - (b) poštovati metodu određivanja cijene energije uravnoteženja u skladu s člankom 30.;
 - (c) uzimaju u obzir opisi procesa za razmjenu odstupanja i prekograničnu aktivaciju u skladu s dijelom IV. glave V. Uredbe (EU) 2017/1485.
2. U prijedlogu u skladu s člankom 22. svi OPS-ovi razvijaju algoritam koji upotrebljava funkcija za proces razmjene odstupanja. Taj algoritam provodi proces razmjene odstupanja u skladu s dijelom IV. Uredbe (EU) 2017/1485 kako bi se na najmanju mjeru svela suprotna aktivacija resursa za uravnoteženje.
3. U prijedlogu u skladu s člankom 33. dva OPS-a ili više njih koji razmjenjuju rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava razvijaju algoritme koje optimizacijske funkcije za nabavu kapaciteta upotrebljavaju za nabavu ponuda energije uravnoteženja. Ti algoritmi moraju:
 - (a) minimirati ukupne troškove nabave cijelog zajednički nabavljenog rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava;
 - (b) ako je primjenjivo, uzimati u obzir raspoloživost prekozonskog kapaciteta, uključujući moguće troškove njegova pružanja.
4. Svi algoritmi načinjeni u skladu s ovim člankom moraju:
 - (a) poštovati ograničenja pogonske sigurnosti;
 - (b) uzimati u obzir tehnička ograničenja i ograničenja mreže;
 - (c) ako je primjenjivo, uzimati u obzir prekozonski kapacitet.

GLAVA VII.

IZVJEŠĆIVANJE

Članak 59.

Europsko izvješće o integraciji tržišta uravnoteženja

1. ENTSO-E objavljuje europsko izvješće o praćenju u kojem se ponajprije govori o praćenju, opisivanju i analiziranju provedbe ove Uredbe te izvješćuje o napretku u integraciji tržišta uravnoteženja u Europi, a pritom poštuje povjerljivost informacija u skladu s člankom 11.
2. Vrsta izvješća izmjenjuje se kako slijedi:
 - (a) dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe i zatim svake dvije godine objavljuje se detaljno izvješće;
 - (b) tri godine od stupanja na snagu ove Uredbe i zatim svake dvije godine objavljuje se kraća verzija izvješća u kojoj se preispituje učinjeni napredak i ažuriraju indikatori uspješnosti.
3. U izvješću se iz stavka 2. točke (a):
 - (a) opisuju i analiziraju proces usklađivanja i integracije te napredak koji je postignut u smislu usklađivanja i integracije tržišta uravnoteženja primjenom ove Uredbe;
 - (b) opisuju stanje provedbenih projekata u skladu s ovom Uredbom;
 - (c) ocjenjuje kompatibilnost provedbenih projekata i istražuje svaki mogući razvoj događaja koji može ugroziti buduću integraciju;
 - (d) analizira razvoj razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i dijeljenja rezervi te opisuju moguće prepreke, preduvjeti i mjere za njihovo dodatno poboljšanje;

- (e) opisuju postojeće i analiziraju potencijalne razmjene usluga uravnoteženja;
- (f) analizira prikladnost standardnih proizvoda s obzirom na najnovije promjene i razvoj različitih resursa za uravnoteženje i predlažu moguća poboljšanja standardnih proizvoda;
- (g) procjenjuje potreba za dodatnim usklađivanjem standardnih proizvoda i mogući učinci neusklađivanja na integraciju tržišta uravnoteženja;
- (h) ocjenjuje postojanje i opravdanost posebnih proizvoda koje upotrebljavaju OPS-ovi te njihov učinak na integraciju tržišta uravnoteženja;
- (i) ocjenjuje napredak usklađivanja glavnih elemenata obračuna odstupanja i posljedice te moguće poremećaje zbog neusklađivanja;
- (j) izvješćuje o rezultatima analize troškova i koristi u skladu s člankom 61.

4. ENTSO-E određuje pokazatelje uspješnosti tržišta uravnoteženja koji se upotrebljavaju u tim izvješćima. Iz pokazatelja uspješnosti moraju biti vidljivi:

- (a) raspoloživost ponuda energija uravnoteženja, uključujući ponude iz rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava;
- (b) financijske dobiti i uštede zbog razmjene odstupanja, razmjene usluga uravnoteženja i dijeljenja rezervi;
- (c) koristi od upotrebe standardnih proizvoda;
- (d) ukupni trošak uravnoteženja;
- (e) ekonomska učinkovitost i pouzdanost tržišta uravnoteženja;
- (f) moguće neučinkovitosti i poremećaji na tržištima uravnoteženja;
- (g) gubici učinkovitosti zbog posebnih proizvoda;
- (h) količina i cijena energije uravnoteženja, raspoložive i aktivirane, iz standardnih i posebnih proizvoda upotrijebljene za uravnoteženje;
- (i) cijene odstupanja i odstupanja sustava;
- (j) kretanje cijena usluge uravnoteženja u prethodnim godinama;
- (k) usporedba očekivanih i ostvarenih troškova i koristi od svih dodjela prekozonskog kapaciteta u svrhu uravnoteženja.

5. Prije predaje završnog izvješća ENTSO-E mora sastaviti prijedlog nacрта izvješća. U prijedlogu se, među ostalim, definiraju struktura izvješća, sadržaj te indikatori uspješnosti koji će se koristiti u izvješću. Prijedlog se mora dostaviti Agenciji, koja ima pravo zahtijevati izmjene u roku od dva mjeseca od dostavljanja prijedloga.

6. Izvješće iz stavka 2. točke (a) mora sadržavati i sažetak na engleskom jeziku za svako izvješće OPS-a o uravnoteženju u skladu s člankom 60.

7. U izvješćima se navode raščlanjeni podaci i indikatori za svako područje planiranja razmjene, svaku granicu zone trgovanja ili svaki LFC blok.

8. ENTSO-E mora objavljivati izvješća na internetu te ih dostavljati Agenciji u roku od šest mjeseci od kraja godine na koju se odnose.

9. Nakon isteka rokova do kojih svi OPS-ovi moraju početi upotrebljavati europske platforme u skladu s člankom 19. stavkom 5., člankom 20. stavkom 6., člankom 21. stavkom 6. i člankom 22. stavkom 5. svi OPS-ovi preispituju sadržaj i uvjete objave izvješća. ENTSO-E na temelju rezultata tog preispitivanja mora sastaviti prijedlog nove strukture i rasporeda objavljivanja izvješća te ga dostaviti Agenciji. Agencija ima pravo zahtijevati izmjene unutar tri mjeseca od dostave prijedloga.

Članak 60.

Izvješće OPS-a o uravnoteženju

1. Svaki OPS najmanje svake dvije godine objavljuje izvješće o uravnoteženju kojim obuhvaća prethodne dvije kalendarske godine, a pritom poštuje povjerljivost informacija u skladu s člankom 11.

2. Izvješće o uravnoteženju sadržava:
 - (a) informacije o količinama raspoloživih, nabavljenih i iskorištenih posebnih proizvoda te obrazloženje posebnih proizvoda prema uvjetima u skladu s člankom 26.;
 - (b) sažetak analize dimenzioniranja kapaciteta rezerve s obrazloženjem i objašnjenjem zahtjeva koji se odnose na izračunani kapacitet rezerve;
 - (c) sažetak analize optimalnog pružanja kapaciteta rezerve s obrazloženjem količine rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava;
 - (d) analizu troškova i koristi te mogućih neučinkovitosti i poremećaja zbog posebnih proizvoda u smislu konkurentnosti i rascjepkanosti tržišta, sudjelovanja upravljanja potrošnjom i energije iz obnovljivih izvora, integracije uravnoteženja tržišta te popratnih pojava na drugim tržištima električne energije;
 - (e) analizu mogućnosti razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i dijeljenja rezervi;
 - (f) objašnjenje i obrazloženje nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava bez razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenja rezervi;
 - (g) analizu učinkovitosti optimizacijskih funkcija za aktivaciju kad je posrijedi energija uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije i, ako je primjenjivo, energija uravnoteženja iz zamjenskih rezervi.
3. Izvješće o uravnoteženju mora biti na engleskom jeziku ili mora barem sadržavati sažetak na engleskom.
4. Mjerodavno regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ ima pravo na temelju prethodno objavljenih izvješća zahtijevati promjene u strukturi i sadržaju sljedećeg izvješća OPS-a o uravnoteženju.

GLAVA VIII.

ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI

Članak 61.

Analiza troškova i koristi

1. Kad su OPS-ovi dužni provesti analizu troškova i koristi u skladu s ovom Uredbom, oni utvrđuju kriterije i metodologiju za tu analizu te ih dostavljaju mjerodavnim regulatornim tijelima u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ u roku od šest mjeseci prije početka provođenja te analize. Mjerodavna regulatorna tijela imaju pravo zajednički zahtijevati izmjene kriterija i metodologije.
2. Analizom troškova i koristi u obzir se uzimaju barem:
 - (a) tehnička izvedivost;
 - (b) ekonomska učinkovitost;
 - (c) utjecaj na konkurenciju i integraciju tržišta uravnoteženja;
 - (d) troškovi i koristi od provedbe;
 - (e) utjecaj na europske i nacionalne troškove uravnoteženja;
 - (f) potencijalni utjecaj na cijene na europskom tržištu električne energije;
 - (g) sposobnost OPS-ova i subjekata odgovornih za odstupanje da ispunjavaju obveze;
 - (h) utjecaj na sudionike na tržištu u smislu dodatnih tehničkih ili informatičkih zahtjeva procijenjen u suradnji sa zahvaćenim dionicima.
3. Svi predmetni OPS-ovi dostavljaju svim mjerodavnim regulatornim tijelima rezultate analize troškova i koristi s obrazloženim prijedlozima za rješavanje problema koji su njome možda utvrđeni.

GLAVA IX.

ODSTUPANJA I PRAĆENJE

Članak 62.

Odstupanja

1. Regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ može, na zahtjev OPS-a ili na vlastitu inicijativu, odobriti relevantnim OPS-ovima odstupanje od odredaba ove Uredbe u skladu sa stavcima od 2. do 12.
2. OPS može zatražiti odstupanje od sljedećih zahtjeva:
 - (a) rokova do kojih OPS mora početi upotrebljavati europske platforme u skladu s člankom 19. stavkom 5. člankom 20. stavkom 6., člankom 21. stavkom 6. i člankom 22. stavkom 5.;
 - (b) definicije roka za ponude unutar integriranog sustava planiranja u središnjem dispečerskom modelu u skladu s člankom 24. stavkom 5. i mogućnosti promjene ponuda unutar integriranog sustava planiranja u skladu s člankom 24. stavkom 6.;
 - (c) maksimalne količine prekozonskog kapaciteta dodijeljenog tržišno utemeljenim postupkom u skladu s člankom 41. stavkom 2. ili postupkom na temelju analize ekonomske učinkovitosti u skladu s člankom 42. stavkom 2.;
 - (d) usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja iz članka 53. stavka 1.;
 - (e) provedbe zahtjeva u skladu s člancima od 45. do 51. i od 54. do 57.
3. Proces odobravanja odstupanja mora biti transparentan, nediskriminatoran, nepristran, potkrijepljen dokumentima i utemeljen na obrazloženom zahtjevu.
4. OPS-ovi podnose pisani zahtjev za odstupanje mjerodavnom regulatornom tijelu najmanje šest mjeseci prije dana primjene odredaba od kojih je zatraženo odstupanje.
5. Zahtjev za odstupanje sadržava sljedeće informacije:
 - (a) odredbe od kojih se traži odstupanje;
 - (b) traženo trajanje odstupanja;
 - (c) detaljan plan i raspored u kojem se navodi kako će se izvesti i osigurati provedba predmetnih odredaba ove Uredbe nakon što završi trajanje odstupanja;
 - (d) procjenu posljedica zatraženog odstupanja na susjedna tržišta;
 - (e) procjenu mogućih rizika za integraciju tržišta uravnoteženja u Europi zbog zatraženog odstupanja.
6. Mjerodavno regulatorno tijelo donosi odluku o svakom zahtjevu za odstupanje u roku od šest mjeseci od dana primitka zahtjeva. Taj se rok može produljiti za tri mjeseca prije njegova isteka ako mjerodavno regulatorno tijelo zatraži dodatne informacije od OPS-a koji zahtijeva odstupanje. Dodatno razdoblje počinje od primitka potpunih informacija.
7. OPS koji zahtijeva odstupanje dostavlja sve dodatne informacije koje zatraži mjerodavno regulatorno tijelo u roku od dva mjeseca od takvog zahtjeva. Ako OPS ne dostavi tražene informacije unutar tog roka, zahtjev za odstupanjem se povlači, osim ako prije isteka roka:
 - (a) mjerodavno regulatorno tijelo odluči odobriti produljenje;
 - (b) OPS obavijesti regulatorno tijelo obrazloženim podneskom da je zahtjev za odstupanje potpun.
8. Kad ocjenjuje zahtjev za odstupanje ili prije dodjele odstupanja na vlastitu inicijativu, mjerodavno regulatorno tijelo mora razmotriti sljedeće aspekte:
 - (a) teškoće u vezi s provedbom predmetnih odredaba;
 - (b) rizike i posljedice predmetnih odredaba u pogledu pogonske sigurnosti;
 - (c) mjere poduzete radi lakše provedbe predmetnih odredaba;
 - (d) utjecaj neprovođenja predmetnih odredaba na nediskriminaciju i konkurenciju s drugim sudionicima na europskom tržištu, osobito u pogledu upravljanja potrošnjom i energije iz obnovljivih izvora;

- (e) utjecaje na opću ekonomsku učinkovitost i pametnu mrežnu infrastrukturu;
 - (f) utjecaje na druga područja planiranja razmjene i opće posljedice na europsku tržišnu integraciju.
9. Mjerodavno regulatorno tijelo izdaje obrazloženu odluku o zahtjevu za odstupanje ili o odstupanju odobrenom na vlastitu inicijativu. Ako regulatorno tijelo odobri odstupanje, mora odrediti njegovo trajanje. Odstupanje se može odobriti samo jedanput i na najdulje dvije godine, osim odstupanja iz stavka 2. točaka (c) i (d) koja se mogu odobriti do 1. siječnja 2025.
10. Mjerodavno regulatorno tijelo o svojoj odluci obavješćuje OPS-a, Agenciju i Europsku komisiju. Odluku objavljuje i na svojim internetskim stranicama.
11. Mjerodavna regulatorna tijela vode registar svih odstupanja koja su odobrila ili odbila i najmanje jedanput svakih šest mjeseci dostavljaju Agenciji ažurirani i konsolidirani registar, pri čemu se jedan primjerak daje ENTSO-E-u.
12. Registar posebice sadržava:
- (a) odredbe za koje je odstupanje odobreno ili odbijeno;
 - (b) sadržaj odstupanja;
 - (c) razloge za odobrenje ili odbijanje odstupanja;
 - (d) posljedice odobrenja odstupanja.

Članak 63.

Praćenje

1. ENTSO-E prati provedbu ove Uredbe u skladu s člankom 8. stavkom 8. Uredbe (EZ) br. 714/2009. ENTSO -E praćenjem provedbe ove Uredbe obuhvaća barem sljedeće:
- (a) pripremu europskog izvješća o integraciji tržišta uravnoteženja u skladu s člankom 59.;
 - (b) pripremu izvješća o praćenju provedbe ove Uredbe, uključujući učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima se nastoji olakšati integracija tržišta.
2. U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe ENTSO-E mora dostaviti Agenciji na razmatranje plan praćenja za izvješća koja treba pripremiti i svaku izmjenu tog plana.
3. Agencija u suradnji s ENTSO-E-om mora u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe sastaviti popis relevantnih informacija koje ENTSO-E mora dostaviti Agenciji u skladu s člankom 8. stavkom 9. i člankom 9. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 714/2009. Popis relevantnih informacija može se ažurirati. ENTSO-E održava u standardiziranom formatu sveobuhvatnu digitalnu arhivu podataka koje zahtijeva Agencija.
4. Svi OPS-ovi moraju dostaviti ENTSO-E-u informacije potrebne za obavljanje dužnosti iz stavaka 1. i 3.
5. Na temelju zajedničkog zahtjeva Agencije i ENTSO-E-a, sudionici na tržištu i druge relevantne organizacije za integraciju tržišta električne energije uravnoteženja dostavljaju ENTSO-E-u informacije potrebne za praćenje u skladu sa stavcima 1. i 3., osim informacija koje su mjerodavna regulatorna tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ, Agencija ili ENTSO-E već pribavili u kontekstu svojih dužnosti praćenja provedbe.

GLAVA X.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 64.

Prijelazne odredbe za Irsku i Sjevernu Irsku

Osim u pogledu sudjelovanja u izradi odredaba i uvjeta ili metodologija, za što se primjenjuju odgovarajući rokovi, zahtjevi iz ove Uredbe primjenjuju se na Irsku i Sjevernu Irsku od 31. prosinca 2019.

Članak 65.

Stupanje na snagu

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Kad je riječ o člancima 14., 16., 17., 28., 32., od 34. do 36., od 44. do 49. i od 54. do 57., ova se Uredba počinje primjenjivati godinu dana od stupanja na snagu ove Uredbe.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 23. studenoga 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2196**od 24. studenoga 2017.****o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1228/2003 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 11.,

budući da:

- (1) Posve funkcionalno i međusobno povezano unutarnje tržište energije ključno je za održavanje sigurne opskrbe energijom, povećavanje konkurentnosti i osiguravanje da svi kupci mogu kupiti energiju po pristupačnim cijenama.
- (2) Uredbom (EZ) br. 714/2009 utvrđena su nediskriminirajuća pravila o pristupu mreži za prekograničnu razmjenu električne energije u cilju osiguravanja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta električne energije.
- (3) Uredbom Komisije (EU) 2017/1485 ⁽²⁾ utvrđuju se usklađena pravila o pogonu sustava za operatore prijenosnih sustava (OPS-ovi), regionalne koordinate sigurnosti (RKS-ovi), operatore distribucijskih sustava (ODS-ovi) i značajne korisnike mreže (ZKM-ovi). Njome su utvrđena različita ključna stanja sustava (normalni pogon, ugroženi normalni pogon, poremećeni pogon, stanje raspada sustava i stanje ponovne uspostave sustava). Osim toga, Uredba sadržava zahtjeve i načela za osiguravanje uvjeta za održavanje pogonske sigurnosti na razini Unije te načela za poticanje koordinacije vođenja sustava, zahtjeve i načela za procese operativnog planiranja i usuglašavanja ugovornih rasporeda prekogranične razmjene nužne za predviđanje poteškoća u pogonskoj sigurnosti u stvarnom vremenu te zahtjeve i načela, na razini Unije, za regulaciju frekvencije i snage razmjene te za rezerve.
- (4) Potrebno je razviti zajednički skup minimalnih zahtjeva i načela za postupke i mjere koje se provode, posebno u poremećenom pogonu, raspadu sustava i stanju ponovne uspostave sustava.
- (5) Iako je svaki operator prijenosnog sustava odgovoran za održavanje pogonske sigurnosti u svojem regulacijskom području, siguran i učinkovit rad elektroenergetskog sustava Unije zadaća je za koju su zaduženi svi OPS-ovi jer su svi nacionalni sustavi u određenoj mjeri međusobno povezani, pa kvar u jednom regulacijskom području može utjecati na rad u ostalim područjima. Osim toga, učinkovit rad elektroenergetskog sustava Unije zahtijeva blisku suradnju i koordinaciju dionika.
- (6) Stoga je nužno utvrditi usklađene zahtjeve za tehničke i organizacijske mjere u cilju sprečavanja širenja ili pogoršanja incidenata u nacionalnom sustavu i sprečavanja širenja poremećaja i raspada na ostale sustave. Također je nužno utvrditi usklađene postupke koje bi OPS-ovi trebali primjenjivati kako bi ponovno uspostavili ugroženi normalni pogon ili normalni pogon nakon širenja poremećaja ili raspada.
- (7) Svaki operator prijenosnog sustava trebao bi uspostaviti plan obrane sustava i plan ponovne uspostave sustava pristupom koji se sastoji od tri koraka: projektne faze u kojoj se utvrđuje detaljan sadržaj plana; provedbene faze, u kojoj se razvijaju i uspostavljaju sva potrebna sredstva i usluge za aktiviranje plana; faze aktiviranja u kojoj započinje operativna primjena najmanje jedne mjere iz plana.
- (8) Usklađivanjem zahtjeva kojih se OPS-ovi moraju pridržavati tijekom izrade svog plana obrane sustava i plana ponovne uspostave sustava trebalo bi osigurati opću učinkovitost tih planova na razini Unije.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 15.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (SL L 220, 25.8.2017., str. 1.).

- (9) OPS-ovi bi se trebali pobrinuti za kontinuitet elektroenergetskih transakcija tijekom poremećenog pogona, raspada sustava ili stanja ponovne uspostave sustava i samo kao posljednju preostalu mjeru obustaviti tržišne aktivnosti i s njima povezane procese. Potrebno je uspostaviti jasne, objektivne i usklađene uvjete pod kojima se provode obustave i ponovno pokretanje energetskih transakcija.
- (10) Kad je riječ o poremećenom pogonu, stanju raspada ili ponovne uspostave sustava, OPS-ovi bi na zahtjev trebali pomagati svakom OPS-u u tom stanju, pod uvjetom da se pružanjem pomoći ne uzrokuje prelazak sustava OPS-a kojem je zahtjev upućen u poremećeni pogon ili raspad sustava.
- (11) U onim državama članicama u kojima se upotrebljavaju javni komunikacijski sustavi, OPS-ovi, ODS-ovi, ZKM-ovi i pružatelji usluga ponovne uspostave sustava trebali bi od svojih pojedinačnih pružatelja telekomunikacijskih usluga ishoditi prioritetni telekomunikacijski status za svoje potrebe.
- (12) Agencija za suradnju energetskih regulatora (dalje u tekstu: Agencija) je 20. srpnja 2015. Komisiji preporučila donošenje Mrežnog kodeksa o uravnoteženju električne energije, podložno zahtjevima iz preporuke Agencije br. 3/2015.
- (13) Osim općih odredaba Uredbe (EU) 2017/1485, posebni zahtjevi potrebni su radi osiguravanja razmjene informacija i komunikacije tijekom poremećenog pogona, raspada sustava ili ponovne uspostave sustava, kao i raspoloživosti ključnih alata i infrastrukture nužnih za rad i ponovnu uspostavu sustava.
- (14) Ova je Uredba donesena na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009 koju dopunjuje i čiji je sastavni dio. Upućivanja na Uredbu (EZ) br. 714/2009 u drugim bi se pravnim dokumentima trebalo smatrati upućivanjima na ovu Uredbu.
- (15) Mjere propisane ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora iz članka 23. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 714/2009,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

U cilju održavanja pogonske sigurnosti, sprečavanja širenja ili pogoršanja incidenta radi izbjegavanja poremećaja na širokoj razini i stanja raspada sustava te radi omogućivanja učinkovite i brze ponovne uspostave elektroenergetskog sustava iz poremećenog pogona ili stanja raspada sustava ovom se Uredbom uspostavlja mrežni kodeks u kojem se utvrđuju zahtjevi za:

- (a) način na koji OPS-ovi upravljaju poremećenim pogonom, stanjima raspada sustava i stanjima ponovne uspostave sustava;
- (b) koordinaciju pogona sustava diljem Unije u uvjetima poremećenog pogona, raspada sustava i stanja ponovne uspostave sustava;
- (c) simulacije i testiranja za osiguravanje pouzdane, učinkovite i brze ponovne uspostave međusobno povezanih prijenosnih sustava u normalni pogon iz poremećenog pogona ili raspada sustava;
- (d) alate i infrastrukturu potrebne za osiguravanje pouzdane, učinkovite i brze ponovne uspostave međusobno povezanih prijenosnih sustava u normalni pogon iz poremećenog pogona ili raspada sustava.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na OPS-ove, ODS-ove, ZKM-ove, pružatelje usluge obrane sustava, pružatelje usluge ponovne uspostave sustava, subjekte odgovorne za odstupanje, pružatelje usluge uravnoteženja sustava, nominirane operatore tržišta električne energije i ostale subjekte imenovane za izvršavanje tržišnih aktivnosti u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2015/1222 ⁽¹⁾ i Uredbom Komisije (EU) 2016/1719 ⁽²⁾.

2. Konkretno, ova se Uredba primjenjuje na sljedeće ZKM-ove:

- (a) postojeće i nove proizvodne elektroenergetske module razvrstane u tip B, C i D u skladu s kriterijima utvrđenima u članku 5. Uredbe Komisije (EU) 2016/631 ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (SL L 197, 25.7.2015., str. 24.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (SL L 259, 27.9.2016., str. 42.).

⁽³⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu (SL L 112, 27.4.2016., str. 1.).

- (b) postojeće i nove proizvodne module razvrstane u tip B u skladu s kriterijima utvrđenima u članku 5. Uredbe (EU) 2016/631, ako su označeni kao ZKM-ovi u skladu s člankom 11. stavkom 4. i člankom 23. stavkom 4.;
- (c) postojeća i nova postrojenja kupca priključena na prijenosni sustav;
- (d) postojeće i nove zatvorene distribucijske sustave priključene na prijenosni sustav;
- (e) pružatelje redispčiranja proizvodnih modula ili postrojenja kupca agregiranjem i pružatelje rezerve djelatne snage u skladu s Glavom 8. Uredbe (EU) 2017/1485 i
- (f) postojeće i nove sustave za prijenos istosmjernom strujom visokog napona (ISVN) i istosmjerno priključene module elektroenergetskog parka u skladu s kriterijima iz članka 4. stavka 1. Uredbe Komisije (EU) 2016/1447 ⁽¹⁾.

3. Ova se Uredba primjenjuje na postojeće i nove proizvodne elektroenergetske module razvrstane u tip A, u skladu s kriterijima iz članka 5. Uredbe (EU) 2016/631, na postojeće i nove proizvodne elektroenergetske module razvrstane u tip B osim onih navedenih u stavku 2. točki (b), kao i na postojeća i nova postrojenja kupca, zatvorene distribucijske sustave i treće strane koje pružaju upravljanje potrošnjom ako su potvrđeni kao pružatelji usluge obrane sustava ili pružatelji usluge ponovne uspostave sustava u skladu s člankom 4. stavkom 4.

4. Proizvodni elektroenergetski moduli razvrstani u tip A i B navedeni u stavku 3., postrojenja kupca i zatvoreni distribucijski sustavi koji pružaju upravljanje potrošnjom mogu izravno ispunjavati zahtjeve ove Uredbe ili neizravno putem treće strane, pod uvjetima utvrđenima u skladu s člankom 4. stavkom 4.

5. Ova se Uredba primjenjuje na uređaje za pohranjivanje energije ZKM-a, pružatelja usluge obrane sustava ili pružatelja usluge ponovne uspostave sustava koji se upotrebljavaju za uravnoteženje sustava, pod uvjetom da su utvrđeni kao takvi u planovima obrane sustava, planovima ponovne uspostave sustava ili relevantnim ugovorima o pružanju usluge.

6. Ova se Uredba primjenjuje na sve prijenosne sustave, distribucijske sustave i interkonekcije u Uniji osim na prijenosne i distribucijske sustave ili dijelove prijenosnih i distribucijskih sustava otoka država članica čiji sustavi ne rade sinkrono sa sinkronim područjem kontinentalne Europe, Velike Britanije, Irske i Sjeverne Irske ili nordijskim ili baltičkim sinkronim područjem, pod uvjetom da takav nesinkroni rad nije uzrokovan poremećajem.

7. U državama članicama u kojima postoji više od jednog operatora prijenosnog sustava ova se Uredba primjenjuje na sve operatore prijenosnog sustava u toj državi članici. Ako operator prijenosnog sustava nema funkciju bitnu za neku obvezu na temelju ove Uredbe, države članice mogu propisati da se odgovornost za ispunjavanje tih obveza prenese na jednog ili više različitih, pojedinačnih operatora prijenosnog sustava.

8. Sve dok i u mjeri u kojoj djeluju na sinkroni način u sinkronom području u kojem postoje države koje nisu obvezne pridržavati se zakonodavstva Unije, OPS-ovi Litve, Latvije i Estonije izuzeti su od primjene članaka 15., 29. i 33., osim ako je drukčije predviđeno u sporazumu o suradnji s OPS-ovima trećih zemalja koji su osnova za njihovu suradnju u pogledu sigurnog pogona sustava u skladu s člankom 10.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz članka 2. Direktive br. 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, članka 2. Uredbe (EZ) br. 714/2009, članka 2. Uredbe Komisije (EU) br. 543/2013 ⁽³⁾, članka 2. Uredbe (EU) 2015/1222, članka 2. Uredbe (EU) 2016/631, članka 2. Uredbe Komisije (EU) 2016/1388 ⁽⁴⁾, članka 2. Uredbe (EU) 2016/1447, članka 2. Uredbe (EU) 2016/1719 i članka 2. Uredbe (EU) 2017/1485.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka (SL L 241, 8.9.2016., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

⁽³⁾ Uredba Komisije (EU) br. 543/2013 od 14. lipnja 2013. o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 163, 15.6.2013., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za zahtjeve za priključivanje kupaca električne energije na mrežu (SL L 223, 18.8.2016., str. 10.).

Osim toga, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „pružatelj usluge obrane sustava” znači pravni subjekt s pravnim ili ugovornim obvezama pružanja usluge kojom se doprinosi jednoj ili više mjera plana obrane sustava;
- (2) „pružatelj usluge ponovne uspostave sustava” znači pravni subjekt s pravnim ili ugovornim obvezama pružanja usluge kojom se doprinosi jednoj ili više mjera plana ponovne uspostave sustava;
- (3) „značajni korisnik mreže visokog prioriteta” (dalje u tekstu: ZKM visokog prioriteta) znači značajni korisnik mreže na kojeg se primjenjuju posebni uvjeti za isključenje i ponovno stavljanje pod napon;
- (4) „netirana potrošnja” znači neto vrijednost djelatne snage u određenoj točki sustava, izračunana kao (opterećenje – proizvodnja), općenito izražena u kilovatima (kW) ili megavatima (MW), u određenom trenutku ili kao prosječna vrijednost u utvrđenom vremenskom intervalu;
- (5) „plan ponovne uspostave sustava” znači sve tehničke i organizacijske mjere nužne za ponovnu uspostavu normalnog pogona sustava;
- (6) „ponovno stavljanje pod napon” znači ponovni uklop proizvodnje i opterećenja kako bi se isključeni dijelovi sustava ponovno stavili pod napon;
- (7) „strategija za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje” znači strategija u kojoj je za ponovno stavljanje pod napon dijelova OPS-ovog sustava nužna pomoć drugih OPS-ova;
- (8) „strategija za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore” znači strategija u kojoj je dio OPS-ovog sustava moguće ponovno staviti pod napon bez pomoći ostalih OPS-ova;
- (9) „resinkronizacija” znači sinkronizacija i ponovno spajanje dvaju sinkroniziranih regija u točki resinkronizacije;
- (10) „voditelj frekvencije” znači OPS koji je imenovan i odgovoran za upravljanje frekvencijom sustava unutar sinkronizirane regije ili sinkronog područja radi vraćanja frekvencije sustava na razinu nazivne frekvencije;
- (11) „sinkronizirana regija” znači dio sinkronog područja obuhvaćen međusobno povezanim OPS-ovima sa zajedničkom frekvencijom sustava, a koji nije sinkroniziran s ostatkom sinkronog područja;
- (12) „voditelj resinkronizacije” znači OPS koji je imenovan i odgovoran za resinkronizaciju dvaju sinkroniziranih regija;
- (13) „točka resinkronizacije” znači uređaj koji se koristi za povezivanje dvije sinkronizirane regije, obično prekidač.

Članak 4.

Regulatorni aspekti

1. Pri primjeni odredaba ove Uredbe, države članice, regulatorna tijela, nadležni subjekti i operatori sustava:
 - (a) primjenjuju načela proporcionalnosti i nediskriminacije;
 - (b) osiguravaju transparentnost;
 - (c) primjenjuju načelo optimiranja između najveće ukupne učinkovitosti i najmanjih ukupnih troškova za sve uključene stranke;
 - (d) osiguravaju da operatori prijenosnih sustava u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste mehanizme temeljene na tržištu radi osiguravanja sigurnosti i stabilnosti mreže;
 - (e) pridržavaju se tehničkih, pravnih i sigurnosnih ograničenja, kao i ograničenja osobne zaštite;
 - (f) poštuju odgovornost dodijeljenu nadležnom OPS-u radi održavanja sigurnosti sustava, uključujući zahtjeve propisane nacionalnim zakonodavstvom;
 - (g) savjetuju se s nadležnim ODS-ovima i uzimaju u obzir moguće utjecaje na njihov sustav i
 - (h) uzimaju u obzir dogovorene europske norme i tehničke specifikacije.
2. Svi operatori prijenosnog sustava moraju u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ mjerodavnom regulatornom tijelu radi odobrenja dostaviti prijedloge za sljedeće:
 - (a) uvjete za rad kao pružatelji usluge obrane sustava na ugovornoj osnovi u skladu sa stavkom 4.;

- (b) uvjete za rad kao pružatelji usluge ponovne uspostave sustava na ugovornoj osnovi u skladu sa stavkom 4.;
- (c) popis ZKM-ova koji su na svojim postrojenjima dužni provesti mjere navedene u obveznim uvjetima iz uredaba (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 i (EU) 2016/1447 i/ili iz nacionalnog zakonodavstva te popis mjera koje moraju provesti ti ZKM-ovi, a koje su utvrdili OPS-ovi u skladu s člankom 11. stavkom 4. točkom (c) i člankom 23. stavkom 4. točkom (c);
- (d) popis ZKM-ova visokog prioriteta iz članka 11. stavka 4. točke (d) i članka 23. stavka 4. točke (d) ili načela njihova uvrštavanja na taj popis te popis uvjeta za njihovo isključenje i ponovno stavljanje pod napon, osim ako je to već uređeno nacionalnim zakonodavstvom država članica;
- (e) pravila za obustavu i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti u skladu s člankom 36. stavkom 1.;
- (f) posebna pravila za obračun odstupanja i obračun energije uravnoteženja u slučaju obustave tržišnih aktivnosti u skladu s člankom 39. stavkom 1.;
- (g) plan testiranja u skladu s člankom 43. stavkom 2.;

3. Ako je država članica propisala takvu mogućnost, prijedlozi iz stavka 2. točaka od (a) do (d) te (g) mogu se podnijeti na odobrenje nekom drugom tijelu osim regulatornom tijelu. Regulatorna tijela i subjekti koje su imenovale države članice na temelju ovog stavka odlučuju o prijedlozima navedenim u stavku 2. u roku od šest mjeseci od datuma na koji ih je OPS podnio.

4. Uvjeti za rad kao pružatelj usluge obrane sustava i pružatelj usluge ponovne uspostave sustava utvrđuju se nacionalnim zakonodavstvom ili na ugovornoj osnovi. Ako se utvrđuju na ugovornoj osnovi, svaki OPS mora do 18. prosinca 2018. izraditi prijedlog pravila za relevantne uvjete kojima se utvrđuje barem sljedeće:

- (a) karakteristike usluge koju će pružati;
- (b) mogućnosti i uvjete za agregaciju i
- (c) kad je riječ o pružateljima usluge ponovne uspostave sustava, ciljanu geografsku raspodjelu izvora električne energije sa sposobnostima crnog starta i otočnog pogona.

5. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS regulatornom tijelu ili subjektu kojeg imenuje država članica mora dostaviti plan obrane sustava izrađen u skladu s člankom 11. i plan ponovne uspostave sustava izrađen u skladu s člankom 23. ili barem sljedeće elemente tih planova:

- (a) ciljeve plana obrane sustava i plana ponovne uspostave sustava, uključujući pojave kojima se treba upravljati ili situacije koje treba riješiti;
- (b) uvjete za aktiviranje mjera plana obrane sustava i plana ponovne uspostave sustava;
- (c) obrazloženje svake mjere u kojem se objašnjava kako ta mjera doprinosi ciljevima plana obrane sustava i plana ponovne uspostave sustava, i strane odgovorne za provedbu tih mjera i
- (d) rokove za provedbu mjera utvrđene na temelju članaka 11. i 23.

6. Ako na temelju ove Uredbe OPS smije ili mora utvrditi ili uspostaviti zahtjeve, uvjete ili metodologije koje ne podliježu odobrenju u skladu sa stavkom 2., ili ako se smije ili mora dogovoriti o tim zahtjevima, uvjetima ili metodologijama, države članice mogu za te zahtjeve, uvjete ili metodologije zahtijevati prethodno odobrenje regulatornog tijela, subjekta kojeg je imenovala država članica ili drugog nadležnog tijela država članica.

7. Ako OPS smatra nužnom izmjenu dokumenata odobrenih u skladu sa stavkom 3., zahtjevi iz stavaka od 2. do 5. primjenjuju se na predložene izmjene. OPS-ovi koji predlažu izmjenu uzimaju u obzir opravdana očekivanja, ako je potrebno, proizvođača, vlasnika postrojenja kupca i drugih dionika na temelju prvobitno određenih ili dogovorenih zahtjeva ili metodologija.

8. Svaka strana može podnijeti pritužbu na nadležnog operatora sustava ili OPS-a u vezi s obvezama ili odlukama tog nadležnog operatora sustava ili OPS-a na temelju ove Uredbe i može je uputiti regulatornom tijelu koje, djelujući u svojstvu tijela za rješavanje sporova, donosi odluku u roku od dva mjeseca od primitka pritužbe. To se razdoblje može produljiti za još dva mjeseca ako regulatorno tijelo zatraži dodatne informacije. Taj se produljeni rok može dodatno produljiti uz suglasnost podnositelja pritužbe. Odluka regulatornog tijela obvezujuća je ako se i dok se ne pobije zbog žalbe.

Članak 5.

Savjetovanje i koordinacija

1. Kad je ovom Uredbom propisano da se OPS savjetuje sa zainteresiranim stranama o mjerama koje utvrđuje prije stvarnog vremena ili u stvarnom vremenu, primjenjuje se sljedeći postupak:

- (a) OPS se savjetuje barem sa stranama s kojima se mora savjetovati na temelju članka ove Uredbe;
- (b) OPS navodi obrazloženje i svrhu savjetovanja i odluke koju mora donijeti;
- (c) OPS od strana navedenih u točki (a) prikuplja sve relevantne informacije i njihove procjene;
- (d) OPS uzima u obzir stajališta, situacije i ograničenja savjetovanih strana;
- (e) prije donošenja odluke OPS savjetovanim stranama navodi razloge zbog kojih postupa ili ne postupa u skladu s njihovim stajalištima.

2. Kad je ovom Uredbom propisano da OPS koordinira s više strana zajedničku provedbu skupa mjera u stvarnom vremenu, primjenjuje se sljedeći postupak:

- (a) OPS se povezuje barem sa stranama s kojima se mora na temelju članka ove Uredbe koordinirati u stvarnom vremenu;
- (b) OPS navodi obrazloženje i svrhu koordinacije i mjera koje je potrebno provesti;
- (c) OPS iznosi početni prijedlog mjera koje pojedine strane moraju provesti;
- (d) OPS od strana navedenih u točki (a) prikuplja sve relevantne informacije i njihove procjene;
- (e) OPS iznosi konačni prijedlog mjera koje svaka strana mora provesti, uzimajući u obzir stajališta, situacije i ograničenja tih strana, u kojem je utvrđen rok unutar kojeg strane mogu izraziti svoje protivljenje mjerama koje predlaže OPS;
- (f) ako se zainteresirane strane ne protive provedbi mjera koje predlaže OPS, sve strane, uključujući OPS-a, provode mjere u skladu s prijedlogom;
- (g) ako unutar utvrđenog roka jedna ili više strana odbije mjeru koju predlaže OPS, OPS upućuje predloženu mjeru na odluku relevantnom tijelu, zajedno s obrazloženjem i svrhom predložene mjere te procjenom i stajalištem strana;
- (h) ako upućivanje relevantnom tijelu nije moguće u stvarnom vremenu, OPS provodi jednakovrijednu mjeru koja u najmanjoj mogućoj mjeri utječe na strane koje odbijaju provesti predloženu mjeru.

3. Strana može odbiti provedbu mjera u stvarnom vremenu koje je predložio OPS na temelju postupka koordinacije opisanog u stavku 2. ako obrazloži da bi se tim postupanjem prekršilo najmanje jedno tehničko ili pravno ograničenje, ili ograničenje u pogledu osobne sigurnosti ili zaštite.

Članak 6.

Regionalna koordinacija

1. Pri izradi svog plana obrane sustava na temelju članka 11. i svog plana ponovne uspostave sustava na temelju članka 23. ili prilikom preispitivanja plana obrane sustava na temelju članka 50. i plana ponovne uspostave sustava na temelju članka 51., svaki OPS mora osigurati dosljednost s odgovarajućim mjerama u planovima OPS-ova unutar svog sinkronog područja i u planovima susjednih OPS-ova koji pripadaju drugom sinkronom području, barem kad je riječ o sljedećim mjerama:

- (a) međusobna pomoć i koordinacija OPS-ova u poremećenom pogonu, u skladu s člankom 14.;
- (b) postupci za upravljanje frekvencijom, u skladu s člancima 18. i 28., osim utvrđivanja ciljane frekvencije za strategiju za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore prije svake resinkronizacije s međusobno povezanim prijenosnim sustavom;
- (c) postupak za pomaganje u pogledu djelatne snage, u skladu s člankom 21.;
- (d) strategija za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje, u skladu s člankom 27.

2. Procjena dosljednosti plana obrane sustava i plana ponovne uspostave sustava u skladu sa stavkom 1. obuhvaća sljedeće zadaće:

- (a) razmjenu informacija i podataka, koji se odnose na mjere iz stavka 1., među predmetnim OPS-ovima;
- (b) utvrđivanje nekompatibilnosti mjera iz stavka 1. navedenih u planovima uključenih OPS-ova;
- (c) utvrđivanje mogućih prijetnji pogonskoj sigurnosti u regiji za proračun kapaciteta. Te prijetnje među ostalim uključuju regionalne kvarove u uobičajenom pogonu koje mogu imati znatan utjecaj na prijenosne sustave uključenih OPS-ova;
- (d) procjenu učinkovitosti mjera iz stavka 1., navedenih u planovima obrane sustava i planovima ponovne uspostave sustava uključenih OPS-ova, kad je riječ o rješavanju mogućih prijetnji iz točke (c);
- (e) savjetovanje s RKS-ovima radi procjene dosljednosti mjera iz stavka 1. u cjelokupnom predmetnom sinkronom području;
- (f) utvrđivanje mjera za ublažavanje u slučaju nekompatibilnosti u planovima obrane sustava i planovima ponovne uspostave uključenih OPS-ova ili u slučaju nepostojanja mjera u planovima obrane sustava i planovima ponovne uspostave sustava uključenih OPS-ova.

3. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora podnijeti mjere iz stavka 1. relevantnim RKS-ovima utvrđenim u skladu s člankom 77. Uredbe (EU) 2017/1485. U roku od tri mjeseca od datuma podnošenja mjera, RKS-ovi moraju izraditi tehničko izvješće o dosljednosti mjera na temelju kriterija iz stavka 2. Svaki OPS dužan je osigurati raspoloživost svog kvalificiranog osoblja za pomoć RKS-u u pripremi tog izvješća.

4. RKS ili RKS-ovi bez odgađanja upućuju tehničko izvješće iz stavka 3. svim uključenim OPS-ovima, a koji će ga zatim podnijeti mjerodavnom regulatornom tijelu, kao i ENTSO-u za električnu energiju (dalje u tekstu: ENTSO-E), u svrhe članka 52.

5. Svi OPS-ovi u svakoj regiji za proračun kapaciteta dogovaraju prag iznad kojeg se utjecaj mjera jednog ili više OPS-ova u poremećenom pogonu, raspadu sustava i stanju ponovne uspostave sustava smatra značajnim za ostale OPS-ove unutar regije za proračun kapaciteta.

Članak 7.

Javno savjetovanje

1. Relevantni OPS-ovi savjetuju se s dionicima, što uključuje nadležna tijela svih država članica, o prijedlozima koji podliježu odobrenjima u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkama (a), (b), (e), (f) i (g). Savjetovanje ne traje kraće od jednog mjeseca.

2. Prije upućivanja nacrta prijedloga relevantni OPS uzima u obzir stajališta dionika iskazana tijekom savjetovanja. U svim se slučajevima u podnesenom prijedlogu daje utemeljeno obrazloženje za uvrštavanje ili neuvrštavanje stajališta dionika koje se i pravodobno objavljuje – prije objave prijedloga ili istodobno s njom.

Članak 8.

Povrat troškova

1. Troškove koje snose operatori sustava koji podliježu propisima o mrežnoj tarifi, a koji proizlaze iz obveza utvrđenih u ovoj Uredbi, procjenjuju mjerodavna regulatorna tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ. Troškovi koji se ocijene kao razumni, učinkoviti i razmjerni vraćaju se u okviru mrežnih tarifa ili drugih odgovarajućih mehanizama.

2. Ako to zahtijevaju odgovarajuća regulatorna tijela, operatori sustava iz stavka 1. u roku od tri mjeseca od zahtjeva dostavljaju informacije potrebne da se olakša procjena nastalih troškova.

Članak 9.

Obveze o povjerljivosti

1. Sve povjerljive informacije koje su primljene, razmijenjene ili prosljeđene u skladu s ovom Uredbom podliježu uvjetima čuvanja profesionalne tajne koji su navedeni u stavcima 2., 3. i 4.

2. Obveza poslovne tajne primjenjuje se na sve osobe na koje se primjenjuju odredbe ove Uredbe.
3. Povjerljive informacije koje osobe iz stavka 2. prime tijekom obavljanja svojih dužnosti ne smiju se otkriti nijednoj drugoj osobi ni tijelu, ne dovodeći pritom u pitanje slučajeve obuhvaćene nacionalnim zakonodavstvom, ostalim odredbama ove Uredbe ili drugim relevantnim zakonodavstvom Unije.
4. Ne dovodeći u pitanje slučajeve obuhvaćene nacionalnim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Unije, regulatorna tijela, subjekti ili osobe koje primaju povjerljive informacije u skladu s ovom Uredbom mogu se njima koristiti samo za potrebe obavljanja svojih dužnosti u skladu s ovom Uredbom.

Članak 10.

Sporazum s OPS-om koji nije obuhvaćen obvezama iz ove Uredbe

Ako sinkrono područje obuhvaća OPS-ove iz Unije i trećih zemalja, do 18. lipnja 2019. svi OPS-ovi iz Unije u tom sinkronom području nastoje sklopiti sporazum s OPS-ovima trećih zemalja koje ne obvezuju odredbe ove Uredbe kojim se utvrđuje osnova za suradnju u području sigurnog pogona sustava i mehanizam za usklađivanje OPS-ova iz trećih zemalja s odredbama iz ove Uredbe.

POGLAVLJE II.

PLAN OBRANE SUSTAVA

ODJELJAK 1.

Opće odredbe

Članak 11.

Izrada plana obrane sustava

1. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora izraditi plan obrane sustava u dogovoru s relevantnim ODS-ovima, ZKM-ovima, nacionalnim regulatornim tijelima ili subjektima iz članka 4. stavka 3., susjednim OPS-ovima i ostalim OPS-ovima na njegovu sinkronom području.
2. Pri izradi svog plana obrane sustava svaki OPS mora uzeti u obzir barem sljedeće elemente:
 - (a) granične vrijednosti pogonskih veličina utvrđene u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) 2017/1485;
 - (b) ponašanje i sposobnosti tereta i proizvodnje unutar sinkronog područja;
 - (c) posebne potrebe ZKM-ova visokog prioriteta navedene u skladu sa stavkom 4. točkom (d) i
 - (d) karakteristike svojeg prijenosnog sustava i povezanih sustava ODS-ova.
3. Plan obrane sustava mora sadržavati barem sljedeće odredbe:
 - (a) uvjete pod kojima se aktivira plan obrane sustava, u skladu s člankom 13.;
 - (b) naloge OPS-a za plan obrane sustava i
 - (c) mjere koje ovise o dogovoru ili koordinaciji s utvrđenim stranama u stvarnom vremenu.
4. Konkretno, plan obrane sustava mora uključivati sljedeće:
 - (a) popis mjera koje OPS mora provesti na svojim postrojenjima;
 - (b) popis mjera koje ODS-ovi moraju provesti i popis ODS-ova odgovornih za provedbu tih mjera na svojim postrojenjima;
 - (c) popis ZKM-ova odgovornih za provedbu mjera na svojim postrojenjima koje proizlaze iz obveznih zahtjeva iz uređaba (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 i (EU) 2016/1447 ili nacionalnog zakonodavstva i popis mjera koje moraju provesti ti ZKM-ovi;
 - (d) popis ZKM-ova visokog prioriteta te uvjeta za njihovo isključivanje i
 - (e) rokove primjene svake mjere navedene u planu obrane sustava.

5. Plan obrane sustava mora sadržavati barem sljedeće tehničke i organizacijske mjere utvrđene u Odjeljku 2. Poglavlja II.:

- (a) planovi djelovanja sustavnih zaštita koji uključuju barem:
 - i. plan za automatsko djelovanje podfrekvencijske zaštite u skladu s člankom 15.;
 - ii. plan za automatsko djelovanje nadfrekvencijske zaštite u skladu s člankom 16. i
 - iii. plan za automatsko djelovanje zaštite od sloma napona u skladu s člankom 17.;
- (b) postupci plana obrane sustava koji uključuju barem:
 - i. postupak za upravljanje odstupanjem frekvencije u skladu s člankom 18.;
 - ii. postupak za upravljanje odstupanjem napona u skladu s člankom 19.;
 - iii. postupak za upravljanje tokom snage u skladu s člankom 20.;
 - iv. postupak za pomaganje u pogledu djelatne snage u skladu s člankom 21. i
 - v. plan hitnog rasterećenja u skladu s člankom 22.

6. Mjere koje sadržava plan obrane sustava moraju biti dosljedne sljedećim načelima:

- (a) njihov utjecaj na korisnike sustava mora biti najmanji mogući;
- (b) moraju biti ekonomski učinkovite;
- (c) aktiviraju se samo mjere koje su nužne i
- (d) tim se mjerama ne smije uzrokovati prelazak prijenosnog sustava OPS-a ili međusobno povezanih prijenosnih sustava u poremećeni pogon ili raspad sustava.

Članak 12.

Provedba plana obrane sustava

1. Do 18. prosinca 2019. svaki OPS mora provesti mjere plana obrane sustava koje je potrebno provesti na prijenosnom sustavu. Provedene mjere dužan je održavati.

2. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora obavijestiti ODS-ove priključene na prijenosni sustav o mjerama, uključujući rokove za njihovu provedbu, koje je potrebno provesti na:

- (a) postrojenjima ODS-ova u skladu s člankom 11. stavkom 4. ili
- (b) postrojenjima ZKM-ova utvrđenih u skladu s člankom 11. stavkom 4. priključenima na njihove distribucijske sustave ili
- (c) postrojenjima pružatelja usluge uravnoteženja sustava priključenima na njihove distribucijske sustave ili
- (d) postrojenjima ODS-ova priključenima na njihove distribucijske sustave.

3. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora obavijestiti ZKM-ove utvrđene u skladu s člankom 11. stavkom 4. točkom (c) ili pružatelje usluge obrane sustava izravno priključene na njegov prijenosni sustav o mjerama koje je potrebno provesti na njihovim postrojenjima, uključujući rokove za njihovu provedbu.

4. Ako je to predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, OPS mora izravno obavijestiti ZKM-ove utvrđene u skladu s člankom 11. stavkom 4. točkom (c), pružatelje usluge obrane sustava ili ODS-ove priključene na distribucijske sustave o mjerama koje je potrebno provesti na njihovim postrojenjima, uključujući rokove za njihovu provedbu. OPS o toj obavijesti izvješćuje predmetnog ODS-a.

5. Ako OPS obavijesti ODS-a u skladu sa stavkom 2., ODS bez odgađanja obavješćuje ZKM-ove, pružatelje usluge obrane sustava ili ODS-ove priključene na njegove distribucijske sustave o mjerama plana obrane sustava koje moraju provesti na svojim pojedinačnim postrojenjima, uključujući rokove za njihovu provedbu.

6. Svaki obaviješteni ODS, ZKM i pružatelj usluge obrane sustava dužan je:

- (a) primijeniti mjere upućene u skladu s ovim člankom najkasnije 12 mjeseci od datuma zaprimanja;
- (b) potvrditi provedbu mjera operatoru sustava koji je zatražio njihovu provedbu koji zatim, ako taj operator nije OPS, upućuje tu potvrdu OPS-u i
- (c) održavati mjere provedene na svojim postrojenjima.

Članak 13.

Aktiviranje plana obrane sustava

1. Svaki OPS aktivira postupke svojeg plana obrane sustava u skladu s člankom 11. stavkom 5. točkom (b) u koordinaciji s ODS-ovima i ZKM-ovima utvrđenima u skladu s člankom 11. stavkom 4. te s pružateljima usluge obrane sustava.
2. Osim automatski aktiviranih sastavnih planova iz plana obrane sustava, u skladu s člankom 11. stavkom 5. točkom (a), svaki OPS aktivira postupak plana obrane sustava:
 - (a) ako je sustav u poremećenom pogonu u skladu s kriterijima navedenim u članku 18. stavku 3. Uredbe (EU) 2017/1485 i nema raspoloživih korektivnih mjera za ponovnu uspostavu normalnog pogona ili
 - (b) ako, na temelju analize pogonske sigurnosti, stanje pogonske sigurnosti prijenosnog sustava zahtijeva aktiviranje mjere plana obrane sustava u skladu s člankom 11. stavkom 5. zajedno s dostupnim korektivnim mjerama.
3. Svaki ODS i ZKM utvrđen u skladu s člankom 11. stavkom 4. te svaki pružatelj usluge obrane sustava bez nepotrebnog odgađanja provode naloge iz plana obrane sustava koje je izdao OPS na temelju članka 11. stavka 3. točke (c), u skladu s postupcima plana obrane sustava utvrđenima u članku 11. stavku 5. točki (b).
4. Ako OPS aktivira postupke svojega plana obrane sustava u skladu s člankom 11. stavkom 5. točkom (b) koji imaju znatan prekogranični utjecaj, OPS ih aktivira u koordinaciji sa zahvaćenim OPS-ovima.

Članak 14.

Međusobna pomoć i koordinacija OPS-ova u poremećenom pogonu

1. Na zahtjev OPS-a u poremećenom pogonu svaki OPS putem interkonekcijskih vodova pruža svu moguću pomoć OPS-u koji je uputio zahtjev, pod uvjetom da se time ne uzrokuje prelazak njegova prijenosnog sustava ili međusobno povezanih prijenosnih sustava u poremećeni pogon ili raspad sustava.
2. Ako je pomoć nužno pružiti putem interkonekcijskih vodova istosmjerne struje, uzimajući u obzir tehničke karakteristike i sposobnosti ISVN sustava, pomoć može obuhvaćati sljedeće mjere:
 - (a) ručnu regulaciju prenesene djelatne snage čime se OPS-u u poremećenom pogonu pomaže u ponovnom vraćanju tokova snage unutar graničnih vrijednosti pogonskih veličina ili u vraćanju frekvencije susjednog sinkronog područja unutar graničnih vrijednosti frekvencije sustava za ugroženi normalni pogon utvrđen u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/1485;
 - (b) automatske regulacijske mjere za prenesenu djelatnu snagu na temelju signala i kriterija iz članka 13. Uredbe (EU) 2016/1447;
 - (c) automatsku regulaciju frekvencije u skladu s člancima od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/1447 u slučaju otočnog pogona;
 - (d) regulaciju napona i jalove snage u skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2016/1447 i
 - (e) sve druge odgovarajuće mjere.
3. Svaki OPS može poduzeti ručno isključenje bilo kojeg elementa prijenosnog sustava koji ima znatan prekogranični utjecaj, uključujući interkonekcijski vod, pod sljedećim uvjetima:
 - (a) OPS mora koordinirati djelovanje sa susjednim OPS-ovima i
 - (b) tom se mjerom ne smije uzrokovati prelazak preostalih međusobno povezanih prijenosnih sustava u poremećeni pogon ili raspad sustava.
4. Neovisno o stavku 3., kako bi spriječio ugrožavanje sigurnosti osoblja ili oštećenje opreme, u iznimnim okolnostima u kojima može doći do narušavanja graničnih vrijednosti pogonskih veličina OPS može ručno isključiti svaki element prijenosnog sustava koji ima znatan prekogranični utjecaj, uključujući interkonekcijski vod, bez prethodne koordinacije sa susjednim OPS-ovima. U roku od 30 dana od incidenta OPS mora sastaviti izvješće barem na engleskom jeziku koje sadržava detaljno obrazloženje, opis provedbe mjere i učinke te mjere, podnijeti ga mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ, kao i susjednim OPS-ovima, te ga staviti na raspolaganje znatno zahvaćenim korisnicima sustava.

ODJELJAK 2.

Mjere plana obrane sustava

Članak 15.

Plan za automatsko djelovanje podfrekvencijske zaštite

1. Plan podfrekvencijskog rasterećenja u planu obrane sustava uključuje plan za automatski isklon potrošnje pri pojavi podfrekvencije i postavke za ograničen frekvencijski osjetljiv način rada – podfrekvencijski, u OPS-ovu regulacijskom području frekvencije i snage razmjene (dalje u tekstu: LFC područje).

2. Pri izradi plana obrane sustava svaki OPS u planu propisuje aktiviranje ograničenog frekvencijski osjetljivog načina rada – podfrekvencijskog prije aktiviranja plana podfrekvencijskog rasterećenja, ako brzina promjene frekvencije to dopušta.

3. Prije aktiviranja plana podfrekvencijskog rasterećenja svaki OPS i ODS utvrđen u skladu s člankom 11. stavkom 4. pretpostavlja za uređaje za pohranjivanje energije u funkciji opterećenja priključenog na njegov sustav:

- (a) da se ti uređaji automatski prebacuju na proizvodnju unutar zadanog vremena i na razini postavnih vrijednosti djelatne snage koju je OPS utvrdio u planu obrane sustava ili
- (b) da se, u slučaju da neki uređaj za pohranjivanje energije u funkciji opterećenja nije sposoban za prebacivanje na proizvodnju unutar zadanog vremena koje je OPS utvrdio u planu obrane sustava, taj uređaj automatski isključuje.

4. Svaki OPS u svojem planu obrane sustava utvrđuje frekvencijske pragove za automatsko prebacivanje ili isključenje uređaja za pohranjivanje energije. Ti frekvencijski pragovi ne smiju biti viši od graničnih vrijednosti frekvencije sustava utvrđenih za poremećeni pogon u članku 18. stavku 3. Uredbe (EU) 2017/1485 te moraju biti viši od graničnih vrijednosti frekvencije za početnu obveznu razinu isklopa potrošnje navedenu u Prilogu.

5. Svaki OPS izrađuje plan podfrekvencijskog rasterećenja u skladu s parametrima rasterećenja u stvarnom vremenu navedenim u Prilogu. U planu je nužno predvidjeti isklon potrošnje na različitim frekvencijama unutar raspona primjene, od početne obvezne razine do završne obvezne razine, istodobno se pridržavajući minimalnog i maksimalnog broja razreda. Rasponom primjene definira se maksimalno dopušteno odstupanje netirane potrošnje koja se treba isključiti od ciljne netirane potrošnje koja se treba isključiti na određenoj frekvenciji, izračunanoj pomoću linearne interpolacije početnih i završnih obveznih razina. Zbog raspona primjene ne smije se dopustiti isklon manje količine netirane potrošnje od količine koja se treba isključiti na početnoj obveznoj razini. Razred se ne može smatrati razredom ako nikakva netirana potrošnja nije isključena kad je taj razred dosegnut.

6. Svaki OPS i ODS mora ugraditi releje potrebne za isklon potrošnje pri pojavi podfrekvencije uzimajući u obzir barem ponašanje opterećenja i raspodjelu proizvodnje.

7. Pri uvođenju plana podfrekvencijskog rasterećenja u skladu s obavijesti iz članka 12. stavka 2. svaki OPS i ODS:

- (a) izbjegava postavljanje namjerne odgode kojom se produljuje operativno vrijeme releja i prekidača;
- (b) u najvećoj mogućoj mjeri smanjuje isključivanje proizvodnih modula, posebno modula koji pružaju moment tromosti i
- (c) ograničava rizik da zbog plana nastanu odstupanja protoka snage i odstupanja napona izvan graničnih vrijednosti pogonskih veličina.

Ako ODS ne može ispuniti zahtjeve iz točaka (b) i (c), o tome obavješćuje OPS-a i predlaže zahtjev koji se primjenjuje. OPS u dogovoru s ODS-om utvrđuje primjenjive zahtjeve na temelju analize isplativosti.

8. Plan podfrekvencijskog rasterećenja u planu obrane sustava može sadržavati odredbu o isklopu netirane potrošnje koja se temelji na gradijentu frekvencije, pod uvjetom:

- (a) da je aktiviran samo:
 - i. ako je odstupanje frekvencije veće od maksimalnog odstupanja frekvencije u stacionarnom stanju i gradijent frekvencije je veći od gradijenta referentnog incidenta;
 - ii. dok frekvencija ne dosegne razinu frekvencije na početnoj obveznoj razini za isklon potrošnje;

(b) da je u skladu s Prilogom i

(c) da je to nužno i opravdano radi učinkovitog održavanja pogonske sigurnosti.

9. Ako je u planu podfrekvencijskog rasterećenja u planu obrane sustava predviđen isklon netirane potrošnje na temelju gradijenta frekvencije, kako je opisano u stavku 8., OPS mora u roku od 30 dana od primjene te mjere sastaviti izvješće koje sadržava detaljno obrazloženje, opis provedbe mjere i njezine učinke te ga podnijeti nacionalnom regulatornom tijelu.

10. OPS može u plan podfrekvencijskog rasterećenja svojeg plana obrane sustava uvrstiti dodatne korake za isklon potrošnje pri razini nižoj od završne obvezne razine za isklon potrošnje utvrđene u Prilogu.

11. Svakom OPS-u dopušteno je uvesti dodatne planove djelovanja sustavnih zaštita koji se aktiviraju na frekvenciji koja nije veća od frekvencije završne obvezne razine za isklon potrošnje u svrhu bržeg procesa ponovne uspostave sustava. OPS se mora pobrinuti da se takvim dodatnim planovima ne uzrokuje dodatno pogoršavanje frekvencije.

Članak 16.

Plan za automatsko djelovanje nadfrekvencijske zaštite

1. Plan za automatsko djelovanje nadfrekvencijske zaštite u planu obrane sustava rezultira automatskim smanjenjem ukupne djelatne snage injektirane u svakom LFC području.

2. U dogovoru s ostalim OPS-ovima u njegovu sinkronom području, svaki OPS utvrđuje sljedeće parametre svojeg plana za automatsko djelovanje nadfrekvencijske zaštite:

(a) frekvencijske pragove za aktiviranje plana i

(b) omjer smanjenja injekcije djelatne snage.

3. Svaki OPS izrađuje svoj plan za automatsko djelovanje nadfrekvencijske zaštite uzimajući u obzir sposobnosti proizvodnih modula u pogledu ograničenog frekvencijski osjetljivog načina rada – podfrekvencijskog i uređaja za pohranjivanje energije u svojem LFC području. Ako ne postoji ograničeni frekvencijski osjetljiv način rada – nadfrekvencijski ili ako je taj način rada nedostatan za ispunjavanje zahtjeva iz stavka 2. točaka (a) i (b), svaki OPS u svojem LFC području uspostavlja dodatni linearni isklon proizvodnje po razredima. U dogovoru s ostalim OPS-ovima u svojem sinkronom području, OPS utvrđuje maksimalnu veličinu razreda za isklon proizvodnih modula i/ili ISVN sustava.

Članak 17.

Plan za automatsko djelovanje zaštite od sloma napona

1. Ovisno o rezultatima OPS-ove procjene pogonske sigurnosti, plan za automatsko djelovanje zaštite od sloma napona u planu obrane sustava može sadržavati jedan ili više sljedećih planova:

(a) plan za isklon potrošnje pri pojavi podnapona u skladu s člankom 19. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/1388;

(b) plan za blokiranje regulacijskih sklopki u skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1388 i

(c) planovi djelovanja sustavnih zaštita za upravljanje naponom.

2. Osim ako se procjenom u skladu sa stavkom 1. dokaže da primjena plana za blokiranje regulacijskih sklopki nije nužna za sprečavanje sloma napona u regulacijskom području OPS-a, OPS utvrđuje uvjete u kojima se regulacijska sklopka blokira u skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1388, uključujući barem:

(a) metodu blokiranja (lokalno ili daljinskim upravljanjem iz dispečerskog centra);

(b) prag razine napona na mjestu priključenja;

(c) smjer protoka jalove snage i

(d) najveći dopušteni vremenski razmak između detektiranja praga i blokiranja.

Članak 18.**Postupak za upravljanje odstupanjem frekvencije**

1. Postupak za upravljanje odstupanjem frekvencije u planu obrane sustava sadržava skup mjera za upravljanje odstupanjem frekvencije izvan graničnih vrijednosti frekvencije utvrđenih za ugroženi normalni pogon u članku 18. stavku 2. Uredbe (EU) 2017/1485. Postupak za upravljanje odstupanjem frekvencije mora biti u skladu s postupcima utvrđenima za korektivne mjere kojima je potrebno upravljati na koordiniran način u skladu s člankom 78. stavkom 4. Uredbe (EU) 2017/1485 i mora ispunjavati barem sljedeće zahtjeve:

- (a) smanjenje proizvodnje mora biti manje od smanjenja opterećenja tijekom podfrekvencijskih događaja i
- (b) smanjenje proizvodnje mora biti veće od smanjenja opterećenja tijekom nadfrekvencijskih događaja.

2. Svaki OPS prilagođava način rada regulacije frekvencije i snage razmjene (dalje u tekstu: LFC) radi sprečavanja nekompatibilnosti s ručnim aktiviranjem ili deaktiviranjem djelatne snage kako je utvrđeno u stavcima 3. i 5.

3. Svakom OPS-u dopušteno je utvrditi postavne vrijednosti djelatne snage koje svaki ZKM utvrđen u skladu s člankom 11. stavkom 4. točkom (c) mora održavati, pod uvjetom da je postavna vrijednost u skladu s tehničkim ograničenjima ZKM-a. Svakom OPS-u dopušteno je utvrditi postavne vrijednosti djelatne snage koje svaki pružatelj usluge obrane sustava mora održavati, pod uvjetom da je pružatelj usluge obrane sustava na to obvezan uvjetima iz članka 4. stavka 4. te da je postavna vrijednost u skladu s tehničkim ograničenjima pružatelja usluge obrane sustava. ZKM-ovi i pružatelji usluge obrane sustava bez nepotrebnog odgađanja provode naloge koje im je OPS izdao, izravno ili neizravno putem ODS-ova, i ostaju u tom stanju sve dok ne prime daljnje upute. Ako su nalozi izravno upućeni, OPS bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje relevantne ODS-ove.

4. Svakom OPS-u dopušteno je isključiti ZKM-ove i pružatelje usluge obrane sustava, izravno ili neizravno putem ODS-ova. ZKM-ovi i pružatelji usluge obrane sustava ostaju isključeni sve dok ne prime daljnje upute. Ako su ZKM-ovi izravno isključeni, OPS bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje relevantne ODS-ove. U roku od 30 dana od incidenta OPS mora sastaviti izvješće koje sadržava detaljno obrazloženje, opis provedbe mjere i učinke te mjere, podnijeti ga mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ te ga staviti na raspolaganje znatno zahvaćenim korisnicima sustava.

5. Prije aktiviranja plana podfrekvencijskog rasterećenja iz članka 15. i pod uvjetom da je to moguće s obzirom na brzinu promjene frekvencije, svaki OPS, izravno ili neizravno putem ODS-a, kod relevantnih pružatelja usluge obrane sustava aktivira upravljanje potrošnjom i:

- (a) prebacuje uređaje za pohranjivanje energije u funkciji opterećenja na proizvodnju na postavnoj vrijednosti djelatne snage koju je OPS utvrdio u planu obrane sustava ili
- (b) u slučaju da neki uređaj za pohranjivanje energije u funkciji opterećenja nije sposoban za prebacivanje na proizvodnju dovoljno brzo za stabiliziranje frekvencije, ručno isključuje taj uređaj za pohranjivanje energije.

Članak 19.**Postupak za upravljanje odstupanjem napona**

1. Postupak za upravljanje odstupanjem napona u planu obrane sustava sadržava skup mjera za upravljanje odstupanjem napona izvan graničnih vrijednosti pogonskih veličina utvrđenih u članku 25. Uredbe (EU) 2017/1485.

2. Svakom OPS-u dopušteno je utvrditi raspon jalove snage ili raspon napona te ODS-ovima i ZKM-ovima utvrđenim za tu mjeru u skladu s člankom 11. stavkom 4. naložiti održavanje tog raspona u skladu s člancima 28. i 29. Uredbe (EU) 2017/1485.

3. Na zahtjev susjednog OPS-a u poremećenom pogonu, svaki OPS stavlja na raspolaganje svu dostupnu jalovu snagu u mjeri u kojoj to neće uzrokovati prelazak njegova prijenosnog sustava u poremećeni pogon ili raspad sustava.

Članak 20.**Postupak za upravljanje tokovima snage**

1. Postupak za upravljanje tokovima snage u planu obrane sustava sadržava skup mjera za upravljanje tokovima snage izvan graničnih vrijednosti pogonskih veličina utvrđenih u članku 25. Uredbe (EU) 2017/1485.

2. Svakom OPS-u dopušteno je utvrditi postavne vrijednosti djelatne snage koje svaki ZKM utvrđen u skladu s člankom 11. stavkom 4. točkom (c) mora održavati, pod uvjetom da je postavna vrijednost u skladu s tehničkim ograničenjima ZKM-a. Svakom OPS-u dopušteno je utvrditi postavne vrijednosti djelatne snage koje svaki pružatelj usluge obrane sustava mora održavati, pod uvjetom da je pružatelj usluge obrane sustava na to obvezan uvjetima iz članka 4. stavka 4. te da je postavna vrijednost u skladu s tehničkim ograničenjima pružatelja usluge obrane sustava. ZKM-ovi i pružatelji usluge obrane sustava bez nepotrebnog odgađanja provode naloge koje im je OPS izdao, izravno ili neizravno putem ODS-ova, i ostaju u tom stanju sve dok ne prime daljnje upute. Ako su nalozi izravno upućeni, OPS bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje relevantne ODS-ove.

3. Svakom OPS-u dopušteno je isključiti ZKM-ove i pružatelje usluge obrane, izravno ili neizravno putem ODS-ova. ZKM-ovi i pružatelji usluge obrane sustava ostaju isključeni sve dok ne prime daljnje upute. Ako su ZKM-ovi izravno isključeni, OPS bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje relevantne ODS-ove. U roku od 30 dana od incidenta OPS mora sastaviti izvješće koje sadržava detaljno obrazloženje, opis provedbe mjere i učinke te mjere te ga podnijeti mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.

Članak 21.

Postupak za pomaganje u pogledu djelatne snage

1. Ako ne postoji dostatnost u regulacijskom području u razdoblju za dan unaprijed ili unutardnevnom razdoblju, kako je utvrđeno u članku 107. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1485, i prije svake moguće obustave tržišnih aktivnosti u skladu s člankom 35., OPS može zatražiti pomoć u pogledu djelatne snage od:

- (a) bilo kojeg pružatelja usluge uravnoteženja sustava koji na zahtjev OPS-a mijenja svoj status raspoloživosti radi stavljanja na raspolaganje sve svoje djelatne snage, pod uvjetom da ta snaga nije prethodno aktivirana na tržištu uravnoteženja i da je u skladu s njegovim tehničkim ograničenjima;
- (b) bilo kojeg ZKM-a priključenog u njegovu LFC području koji OPS-u već ne pruža uslugu uravnoteženja i koji, u skladu sa svojim tehničkim ograničenjima, na zahtjev OPS-a stavlja na raspolaganje svu svoju raspoloživu djelatnu snagu i
- (c) ostali OPS-ovi koji su u normalnom pogonu ili ugroženom normalnom pogonu.

2. OPS može aktivirati pomoć u pogledu djelatne snage od pružatelja usluge uravnoteženja ili ZKM-a, na temelju stavka 1. točaka (a) i (b), samo ako je aktivirao sve raspoložive ponude energije uravnoteženja, uzimajući u obzir raspoloživi prekozonski kapacitet u trenutku u kojem ne postoji dostatnost u regulacijskom području.

3. Svaki OPS kojem je upućen zahtjev za pomoć u pogledu djelatne snage u skladu sa stavkom 1. točkom (c):

- (a) stavlja na raspolaganje svoje nepodijeljene ponude;
- (b) ima pravo aktivirati dostupnu energiju uravnoteženja kako bi pružio odgovarajuću energiju OPS-u koji je zatražio pomoć i
- (c) dopušteno mu je zatražiti pomoć u pogledu djelatne snage od svojih pružatelja usluge uravnoteženja sustava i bilo kojeg ZKM-a priključenog u njegovu LFC području koji OPS-u već ne pruža uslugu uravnoteženja kako bi OPS-u koji je uputio zahtjev pružio odgovarajuću pomoć u pogledu djelatne snage.

4. Pri aktiviranju djelatne snage zatražene u skladu sa stavkom 1. točkom (c), OPS koji upućuje zahtjev i OPS kojem je upućen zahtjev imaju pravo primijeniti:

- (a) raspoloživi prekozonski kapacitet ako je aktiviranje provedeno prije vremena zatvaranja unutardnevnog tržišta između zona i ako pružanje predmetnih prekozonskih kapaciteta nije obustavljeno u skladu s člankom 35.;
- (b) dodatni kapacitet koji je na raspolaganju zbog statusa sustava u stvarnom vremenu, ali se u tom slučaju OPS koji upućuje zahtjev i OPS kojem je upućen zahtjev moraju koordinirati s ostalim zahvaćenim OPS-ovima u skladu s člankom 6. stavkom 5.

5. Nakon što se OPS koji upućuje zahtjev i OPS kojem je upućen zahtjev dogovore o uvjetima za pružanje pomoći u pogledu djelatne snage, dogovorena količina djelatne snage i vrijeme predviđeno za njezino pružanje moraju biti nepromjenjivi, osim ako prijenosni sustav OPS-a koji pruža pomoć uđe u poremećeni pogon ili raspad sustava.

Članak 22.

Plan hitnog rasterećenja

1. Osim mjera navedenih u člancima od 18. do 21., svaki OPS može utvrditi količinu netirane potrošnje koju OPS treba ručno isključiti, izravno ili neizravno putem ODS-ova, ako je to nužno za sprečavanje širenja ili pogoršavanja poremećenog pogona. Ako se potrošnja izravno isključuje, OPS bez odgađanja obavješćuje relevantne ODS-ove.
2. OPS aktivira plan hitnog rasterećenja netirane potrošnje iz stavka 1. kako bi:
 - (a) riješio situacije preopterećenja ili podnapona ili
 - (b) riješio situacije u kojima je zatražena pomoć u pogledu djelatne snage u skladu s člankom 21., ali je nedostatna da bi se u njegovu regulacijskom području održala dostatnost za razdoblje dan unaprijed ili za unutardnevno razdoblje u skladu s člankom 107. Uredbe (EU) 2017/1485, što dovodi do rizika pogoršavanja frekvencije u sinkronom području.
3. OPS obavješćuje ODS-ove o količini netirane potrošnje utvrđenoj u skladu sa stavkom 1. koju se treba isključiti na njihovim distribucijskim sustavima. Svaki ODS bez nepotrebnog odgađanja isključuje količinu netirane potrošnje navedenu u zahtjevu.
4. U roku od 30 dana od incidenta OPS mora sastaviti izvješće koje sadržava detaljno obrazloženje, opis provedbe mjere i učinke te mjere te ga podnijeti mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.

POGLAVLJE III.

PLAN PONOVNE USPOSTAVE SUSTAVA

ODJELJAK 1.

Opće odredbe

Članak 23.

Izrada plana ponovne uspostave sustava

1. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora izraditi plan ponovne uspostave sustava u dogovoru s relevantnim ODS-ovima, ZKM-ovima, nacionalnim regulatornim tijelima ili subjektima iz članka 4. stavka 3., susjednim OPS-ovima i ostalim OPS-ovima na tom sinkronom području.
2. Pri izradi plana ponovne uspostave sustava svaki OPS mora uzeti u obzir barem sljedeće elemente:
 - (a) ponašanje i sposobnosti opterećenja i proizvodnje;
 - (b) posebne potrebe ZKM-ova visokog prioriteta navedenih u stavku 4. i
 - (c) karakteristike svoje mreže i povezanih mreža ODS-ova.
3. Plan ponovne uspostave sustava mora sadržavati barem sljedeće odredbe:
 - (a) uvjete pod kojima se aktivira plan ponovne uspostave sustava, kako su propisani u članku 25.;
 - (b) naloge iz plana ponovne uspostave sustava koje OPS treba izdati i
 - (c) mjere koje podliježu dogovoru ili koordinaciji u stvarnom vremenu s utvrđenim stranama.
4. Konkretno, plan ponovne uspostave sustava mora sadržavati sljedeće elemente:
 - (a) popis mjera koje OPS mora provesti na svojim postrojenjima;
 - (b) popis mjera koje ODS-ovi moraju provesti i popis ODS-ova odgovornih za provedbu tih mjera na svojim postrojenjima;
 - (c) popis ZKM-ova odgovornih za provedbu mjera na svojim postrojenjima koje proizlaze iz obveznih zahtjeva iz uredaba (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 i (EU) 2016/1447 ili nacionalnog zakonodavstva i popis mjera koje moraju provesti ti ZKM-ovi;
 - (d) popis ZKM-ova visokog prioriteta te uvjeta za njihovo isključenje i ponovno stavljanje pod napon;

- (e) popis stanica koje su ključne za postupke njegova plana ponovne uspostave sustava;
 - (f) broj izvora energije u OPS-ovom regulacijskom području nužnih za ponovno stavljanje njegova sustava pod napon u skladu sa strategijom za ponovno stavljanje pod napon koja uključuje i sposobnost crnog starta, sposobnost brzog ponovnog stavljanja pod napon (u radu na vlastitu potrošnju) i sposobnost otočnog pogona i
 - (g) rokove primjene svih navedenih mjera.
5. Plan ponovne uspostave sustava mora uključivati barem sljedeće tehničke i organizacijske mjere navedene u Poglavlju III:
- (a) postupak za ponovno stavljanje pod napon u skladu s Odjeljkom 2.;
 - (b) postupak za upravljanje frekvencijom u skladu s Odjeljkom 3. i
 - (c) postupak za resinkronizaciju u skladu s Odjeljkom 4.
6. Mjere uključene u plan ponovne uspostave sustava moraju ispunjavati sljedeće uvjete:
- (a) njihov utjecaj na korisnike sustava mora biti najmanji mogući;
 - (b) moraju biti ekonomski učinkovite;
 - (c) aktiviraju se samo mjere koje su nužne i
 - (d) tim se mjerama ne smije uzrokovati prelazak međusobno povezanih prijenosnih sustava u poremećeni pogon ili raspad sustava.

Članak 24.

Provedba plana ponovne uspostave sustava

1. Do 18. prosinca 2019. svaki OPS mora provesti mjere plana ponovne uspostave sustava koje je potrebno provesti na prijenosnom sustavu. Provedene mjere dužan je održavati na snazi.
2. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora obavijestiti ODS-ove priključene na prijenosni sustav o mjerama, uključujući rokove za njihovu provedbu, koje je potrebno provesti na:
 - (a) postrojenjima ODS-ova u skladu s člankom 23. stavkom 4. i
 - (b) postrojenjima ZKM-ova utvrđenih u skladu s člankom 23. stavkom 4. priključenima na njihove distribucijske sustave i
 - (c) postrojenjima pružatelja usluge uravnoteženja sustava priključenima na njihove distribucijske sustave i
 - (d) postrojenjima ODS-ova priključenima na njihove distribucijske sustave
3. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora obavijestiti ZKM-ove utvrđene u skladu s člankom 23. stavkom 4. i pružatelje usluge ponovne uspostave sustava izravno priključene na njegov prijenosni sustav o mjerama koje je potrebno provesti na njihovim postrojenjima, uključujući rokove za njihovu provedbu u skladu s člankom 23. stavkom 4. točkom (g).
4. Ako je to predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, OPS mora izravno obavijestiti ZKM-ove utvrđene u skladu s člankom 23. stavkom 4. i pružatelje usluge ponovne uspostave sustava i ODS-ove priključene na distribucijske sustave te o toj obavijesti izvijestiti predmetni ODS.
5. Ako OPS obavijesti ODS-a u skladu sa stavkom 2., ODS bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje ZKM-ove, pružatelje usluge ponovne uspostave sustava i ODS-ove priključene na njegov distribucijski sustav o mjerama plana ponovne uspostave sustava koje moraju provesti na svojim pojedinačnim postrojenjima, uključujući rokove za njihovu provedbu u skladu s člankom 23. stavkom 4. točkom (g).
6. Svaki obaviješteni ODS, ZKM i pružatelj usluge ponovne uspostave sustava dužan je:
 - (a) primijeniti upućene mjere u roku od najviše 12 mjeseci od datuma zaprimanja;
 - (b) potvrditi provedbu mjera operatoru sustava koji je zatražio njihovu provedbu koji zatim, ako to nije OPS, informira o tome OPS-a i
 - (c) održavati mjere provedene na njegovim postrojenjima.

Članak 25.**Aktiviranje plana ponovne uspostave**

1. Svaki OPS aktivira postupke svojeg plana ponovne uspostave sustava u koordinaciji s ODS-ovima i ZKM-ovima utvrđenim u skladu s člankom 23. stavkom 4. te s pružateljima usluge ponovne uspostave sustava, u sljedećim slučajevima:
 - (a) ako je sustav u poremećenom pogonu u skladu s kriterijima iz članka 18. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/1485 nakon što je sustav stabiliziran nakon aktiviranja mjera plana obrane sustava ili
 - (b) ako je sustav u stanju raspada u skladu s kriterijima u članku 18. stavku 4. Uredbe (EU) 2017/1485.
2. Tijekom ponovne uspostave sustava, svaki OPS utvrđuje i nadzire:
 - (a) opseg i granice sinkronizirane regije ili sinkroniziranih regija kojima njegovo regulacijsko područje pripada;
 - (b) OPS-ove s kojima dijeli sinkroniziranu regiju ili sinkronizirane regije i
 - (c) raspoložive rezerve djelatne snage u svojem regulacijskom području.
3. Svaki ODS i ZKM utvrđen u skladu s člankom 23. stavkom 4. te svaki pružatelj usluge ponovne uspostave sustava mora bez nepotrebnog odgađanja provesti naloge iz plana ponovne uspostave sustava koje je OPS izdao u skladu s člankom 23. stavkom 3. točkom (b) u skladu s postupcima plana ponovne uspostave sustava.
4. Ako postupci njegova plana obrane sustava imaju znatan prekogranični utjecaj, OPS aktivira te postupke u koordinaciji sa zahvaćenim OPS-ovima.

ODJELJAK 2.**Ponovno stavljanje pod napon****Članak 26.****Postupak za ponovno stavljanje pod napon**

1. Postupak za ponovno stavljanje pod napon u planu obrane sustava sadržava skup mjera kojima se OPS-u omogućuje primjena:
 - (a) strategije za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje i
 - (b) strategije za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore.
2. Kad je riječ o strategiji za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore, postupak za ponovno stavljanje pod napon sadržava barem sljedeće:
 - (a) upravljanje odstupanjima napona i frekvencije nastalim zbog ponovnog stavljanja pod napon;
 - (b) praćenje otočnog pogona i upravljanje njime i
 - (c) resinkronizaciju područja otočnog pogona.

Članak 27.**Aktiviranje postupka za ponovno stavljanje pod napon**

1. Pri aktiviranju postupka za ponovno stavljanje pod napon, svaki OPS priprema strategiju koju treba primijeniti, uzimajući u obzir:
 - (a) raspoloživost izvora energije u njegovu regulacijskom području sposobnih za provedbu ponovnog stavljanja pod napon;
 - (b) očekivano trajanje i rizike mogućih strategija ponovnog stavljanja pod napon;
 - (c) stanja elektroenergetskih sustava;
 - (d) stanja izravno priključenih sustava, uključujući barem stanja interkonekcijskih vodova;
 - (e) popis ZKM-ova visokog prioriteta u skladu s člankom 23. stavkom 4. i
 - (f) mogućnost kombiniranja strategija za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje i odozdo prema gore.

2. Pri primjeni strategije za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje svaki OPS upravlja priključenjem opterećenja i proizvodnje u cilju reguliranja frekvencije prema razini nazivne frekvencije s najvećom tolerancijom maksimalnog odstupanja frekvencije u stacionarnom stanju. Svaki OPS primjenjuje uvjete za priključenje opterećenja i proizvodnje koje je utvrdio voditelj frekvencije, kada je imenovan u skladu s člankom 29.
3. Pri primjeni strategije za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore svaki OPS upravlja priključenjem opterećenja i proizvodnje u cilju reguliranja frekvencije prema razini ciljane frekvencije definirane u skladu s člankom 28. stavkom 3. točkom (c).
4. Tijekom ponovnog stavljanja pod napon OPS nakon savjetovanja s ODS-ovima određuje količinu netirane potrošnje koju treba ponovno priključiti na distribucijske mreže te obavješćuje o toj količini. Svaki ODS ponovno priključuje naloženu količinu netirane potrošnje istodobno se pridržavajući ograničenja opterećenja bloka i uzimajući u obzir automatsko ponovno priključivanje opterećenja i proizvodnje u svojoj mreži.
5. Svaki OPS obavješćuje susjedne OPS-ove o svojoj sposobnosti za potporu strategiji za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje.
6. Za aktiviranje strategije za ponovno stavljanje pod napon odozgo prema dolje, OPS traži od susjednih OPS-ova pomoć za ponovno stavljanje pod napon. Ta pomoć može uključivati pomoć u pogledu djelatne snage u skladu s člankom 21. stavcima od 3. do 5. OPS-ovi kojima je upućen zahtjev pružaju pomoć u pogledu ponovnog stavljanja pod napon, osim ako bi to uzrokovalo poremećeni pogon ili raspad sustava. U tom slučaju OPS koji upućuje zahtjev primjenjuje strategiju za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore.

ODJELJAK 3.

Upravljanje frekvencijom

Članak 28.

Postupak za upravljanje frekvencijom

1. Postupak za upravljanje frekvencijom u planu obrane sustava sadržava skup mjera za ponovnu uspostavu frekvencije sustava na razinu nazivne frekvencije.
2. Svaki OPS aktivira svoj postupak za upravljanje frekvencijom:
 - (a) kao predradnju prije resinkronizacije, kada je sinkrono područje podijeljeno na više sinkroniziranih regija;
 - (b) u slučaju odstupanja frekvencije u sinkronom području ili
 - (c) u slučaju ponovnog stavljanja pod napon.
3. Postupak za upravljanje frekvencijom uključuje najmanje:
 - (a) popis mjera o uspostavljanju regulacije frekvencije i snage razmjene prije imenovanja voditelja frekvencije;
 - (b) imenovanje voditelja frekvencije;
 - (c) utvrđivanje ciljanih frekvencija za strategiju za ponovno stavljanje pod napon odozdo prema gore;
 - (d) upravljanje frekvencijom nakon odstupanja frekvencije; i
 - (e) upravljanje frekvencijom nakon podjele sinkronog područja i
 - (f) određivanje količine opterećenja i proizvodnje za ponovno priključivanje, uzimajući u obzir raspoložive rezerve djelatne snage u sinkroniziranoj regiji kako bi se izbjegla veća odstupanja frekvencije.

Članak 29.

Imenovanje voditelja frekvencije

1. Tijekom ponovne uspostave sustava, ako je sinkrono područje podijeljeno na više sinkroniziranih regija, voditelji frekvencije svake sinkronizirane regije imenuju voditelja frekvencije u skladu sa stavkom 3.
2. Tijekom ponovne uspostave sustava, ako sinkrono područje nije podijeljeno, ali frekvencija sustava premašuje granične vrijednosti frekvencije za ugroženi normalni pogon kako je definirano u članku 18. stavku 2. Uredbe (EU) 2017/1485, svi OPS-ovi sinkronog područja imenuju voditelja frekvencije u skladu sa stavkom 3.

3. Za dužnost voditelja frekvencije imenuje se OPS s najvišom regulacijskom konstantom K procijenjenom u stvarnom vremenu, osim ako se OPS-ovi sinkronizirane regije ili sinkronog područja dogovore o imenovanju drugog OPS-a kao voditelja frekvencije. U tom slučaju OPS-ovi sinkronizirane regije ili sinkronog područja u obzir uzimaju sljedeće kriterije:

- (a) količinu raspoloživih rezervi djelatne snage, a posebno rezerve za ponovnu uspostavu zadane frekvencije;
- (b) raspoložive kapacitete na interkonekcijskim vodovima;
- (c) raspoloživost mjerenja frekvencije OPS-ova sinkronizirane regije ili sinkronog područja i
- (d) raspoloživost mjerenja ključnih elemenata unutar sinkronizirane regije ili sinkronog područja.

4. Neovisno o odredbama stavka 3., gdje je to moguće uzimajući u obzir veličinu predmetnog sinkronog područja i stvarnu situaciju, OPS-ovi sinkronog područja mogu imenovati unaprijed utvrđenog voditelja frekvencije.

5. OPS koji je imenovan kao voditelj frekvencije u skladu sa stavcima 1. i 2. o svom imenovanju bez odgađanja obavješćuje ostale OPS-ove sinkronizirane regije ili sinkronog područja.

6. Imenovani voditelj frekvencije obavlja tu dužnost sve do:

- (a) imenovanja drugog voditelja frekvencije za njegovu sinkroniziranu regiju;
- (b) imenovanja novog voditelja frekvencije zbog resinkronizacije njegove sinkronizirane regije s drugom sinkroniziranom regijom ili
- (c) dovršetka potpune resinkronizacije sinkronog područja, vraćanja frekvencije sustava unutar standardnog frekvencijskog raspona i vraćanja LFC-a svakog OPS-a sinkronog područja u normalni pogon u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1485.

Članak 30.

Upravljanje frekvencijom nakon odstupanja frekvencije

1. Tijekom ponovne uspostave sustava, ako je imenovan voditelj frekvencije u skladu s člankom 29. stavkom 3., OPS-ovi iz tog sinkronog područja koji nisu voditelj frekvencije najprije obustavljaju ručnu aktivaciju rezervi za ponovnu uspostavu zadane frekvencije i zamjenskih rezervi.

2. Voditelj frekvencije nakon savjetovanja s ostalim OPS-ovima sinkronog područja uspostavlja način rada koji se primjenjuje na LFC kojim upravlja svaki OPS u sinkronom području.

3. Voditelj frekvencije upravlja ručnom aktivacijom rezervi za ponovnu uspostavu zadane frekvencije i zamjenskih rezervi unutar sinkronog područja kako bi regulirao frekvenciju sinkronog područja prema nazivnoj frekvenciji, uzimajući u obzir granične vrijednosti pogonskih veličina utvrđene u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) 2017/1485. Svaki OPS sinkronog područja na zahtjev pruža pomoć voditelju frekvencije.

Članak 31.

Upravljanje frekvencijom nakon podjele sinkronog područja

1. Tijekom ponovne uspostave sustava, ako je imenovan voditelj frekvencije u skladu s člankom 29. stavkom 3., OPS-ovi svake sinkronizirane regije, osim voditelja frekvencije, najprije obustavljaju ručnu aktivaciju rezervi za ponovnu uspostavu zadane frekvencije i zamjenskih rezervi.

2. Voditelj frekvencije nakon savjetovanja s ostalim OPS-ovima sinkronizirane regije uspostavlja način rada koji se primjenjuje na LFC kojim upravlja svaki OPS u sinkroniziranoj regiji.

3. Voditelj frekvencije upravlja ručnom aktivacijom rezervi za ponovnu uspostavu zadane frekvencije i zamjenskih rezervi unutar sinkronizirane regije kako bi regulirao frekvenciju sinkronizirane regije prema ciljanoj frekvenciji koju utvrđuje voditelj resinkronizacije, ako je imenovan, u skladu s člankom 34. stavkom 1. točkom (a) i uzimajući u obzir granične vrijednosti pogonskih veličina utvrđene u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) 2017/1485. Ako za sinkroniziranu regiju nije imenovan voditelj resinkronizacije, voditelj frekvencije regulira frekvenciju prema nazivnoj frekvenciji. Svaki OPS sinkronizirane regije na zahtjev pruža pomoć voditelju frekvencije.

ODJELJAK 4.

Resinkronizacija

Članak 32.

Postupak za resinkronizaciju

Postupak za resinkronizaciju u planu obrane sustava sadržava barem sljedeće:

- (a) imenovanje voditelja resinkronizacije;
- (b) mjere kojima se OPS-u omogućuje primjena strategije resinkronizacije i
- (c) maksimalne granične vrijednosti za razlike u pogledu faznog kuta, frekvencije i napona za spojne vodove.

Članak 33.

Imenovanje voditelja resinkronizacije

1. Ako je tijekom ponovne uspostave sustava moguća resinkronizacija dvaju sinkroniziranih regija, a da se pri tome ne ugrozi pogonska sigurnost prijenosnih sustava, voditelji frekvencije tih sinkroniziranih regija imenuju voditelja resinkronizacije barem u dogovoru s OPS-ovima određenima kao potencijalnim voditeljima resinkronizacije i u skladu sa stavkom 2. Svaki voditelj frekvencije bez odgađanja obavješćuje ostale OPS-ove njegove sinkronizirane regije o imenovanom voditelju resinkronizacije.
2. Za svaki par sinkroniziranih regija koje se resinkroniziraju, na dužnost voditelja resinkronizacije imenuje se OPS koji:
 - (a) na granici dvaju sinkroniziranih regija koje se resinkroniziraju u pogonu ima barem jednu stanicu opremljenu prekidačem s uređajem za provjeru sinkronizma;
 - (b) ima pristup frekvencijskim mjerenjima iz obje sinkronizirane regije;
 - (c) ima pristup mjerenjima napona na stanicama između kojih su smještene potencijalne točke resinkronizacije i
 - (d) u mogućnosti je upravljati naponom potencijalnih točaka resinkronizacije.
3. Ako više od jednog OPS-a ispunjava kriterije iz stavka 2., na dužnost voditelja resinkronizacije imenuje se OPS s najvećim brojem potencijalnih točaka resinkronizacije između dvaju sinkroniziranih regija, osim ako se voditelji frekvencije dvaju sinkroniziranih regija dogovore o imenovanju drugog OPS-a kao voditelja resinkronizacije.
4. Imenovani voditelj resinkronizacije obavlja tu dužnost sve do:
 - (a) imenovanja drugog voditelja resinkronizacije za te dvije sinkronizirane regije; ili
 - (b) završetka resinkronizacije te dvije sinkronizirane regije i provedbe svih koraka iz članka 34.

Članak 34.

Strategija resinkronizacije

1. Prije resinkronizacije, voditelj resinkronizacije:
 - (a) u skladu s maksimalnim graničnim vrijednostima iz članka 32. utvrđuje:
 - i. ciljanu vrijednost frekvencije za resinkronizaciju;
 - ii. najveću razliku frekvencije između dviju sinkroniziranih regija;
 - iii. najveću razmjenu djelatne i jalove snage i
 - iv. način rada koji se primjenjuje na LFC;
 - (b) odabire točku resinkronizacije uzimajući u obzir granične vrijednosti pogonskih veličina u sinkroniziranim regijama;
 - (c) uspostavlja i priprema sve potrebne mjere za resinkronizaciju dviju sinkroniziranih regija u točki resinkronizacije;
 - (d) uspostavlja i priprema niz mjera u cilju stvaranja dodatnih točki priključenja između dvije sinkronizirane regije i
 - (e) procjenjuje pripremljenost sinkroniziranih regija za resinkronizaciju uzimajući u obzir uvjete navedene u točki (a).

2. Tijekom obavljanja dužnosti popisanih u stavku 1. voditelj resinkronizacije savjetuje se s voditeljima frekvencije uključenih sinkroniziranih regija i, za dužnosti iz točaka od (b) do (e), s OPS-ovima koji upravljaju stanicama koje se upotrebljavaju za resinkronizaciju.
3. Svaki voditelj frekvencije bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje ostale OPS-ove unutar njegove sinkronizirane regije o planiranoj resinkronizaciji.
4. Ako su ispunjeni svi uvjeti utvrđeni u skladu sa stavkom 1. točkom (a), voditelj resinkronizacije provodi resinkronizaciju aktiviranjem mjera utvrđenih u skladu sa stavkom 1. točkama (c) i (d).

POGLAVLJE IV.

TRŽIŠNE INTERAKCIJE

Članak 35.

Postupak za obustavu tržišnih aktivnosti

1. OPS može privremeno obustaviti jednu ili više tržišnih aktivnosti navedenih u stavku 2.:
 - (a) ako je OPS-ov prijenosni sustav u stanju raspada ili
 - (b) ako je OPS iscrpio sve mogućnosti koje mu pruža tržište te bi se nastavkom tržišnih aktivnosti u poremećenom pogonu narušio jedan ili više uvjeta iz članka 18. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/1485 ili
 - (c) ako bi se nastavkom tržišnih aktivnosti znatno smanjila djelotvornost procesa ponovne uspostave normalnog pogona ili ugroženog normalnog pogona ili
 - (d) ako nisu dostupni alati i komunikacijska sredstva koja su OPS-u nužna za olakšavanje tržišnih aktivnosti.
2. Sljedeće tržišne aktivnosti mogu se obustaviti u skladu sa stavkom 1.:
 - (a) pružanje prekozonskog kapaciteta za dodjelu kapaciteta na odgovarajućim granicama zone trgovanja, za svaku tržišnu vremensku jedinicu u kojoj se očekuje da prijenosni sustav neće biti vraćen u normalni pogon ili ugroženi normalni pogon;
 - (b) pružanje kapaciteta uravnoteženja i ponude uravnoteženja energije unutar predmetnih regija za proračun kapaciteta koje provodi pružatelj usluge uravnoteženja;
 - (c) pružanje uravnotežene pozicije na kraju razdoblja dan unaprijed, ako je to propisano uvjetima koji se odnose na uravnoteženje, koje pruža subjekt odgovoran za odstupanje;
 - (d) mijenjanje pozicija subjekata odgovornih za odstupanje;
 - (e) dostavljanje rasporeda navedenih u članku 111. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1485 i
 - (f) druge relevantne tržišne aktivnosti čija se obustava smatra nužnom za obranu i/ili ponovnu uspostavu sustava.
3. U slučaju obustave tržišnih aktivnosti na temelju stavka 1. svaki ZKM na zahtjev OPS-a mora raditi na razini postavne vrijednosti djelatne snage koju utvrdi OPS, ako je to tehnički moguće.
4. Pri obustavi tržišnih aktivnosti na temelju stavka 1. OPS može potpuno ili djelomično obustaviti rad svojih procesa zahvaćenih takvom obustavom.
5. Pri obustavi tržišnih aktivnosti na temelju stavka 1. OPS provodi koordinaciju barem sa sljedećim stranama:
 - (a) OPS-ovima unutar regija za proračun kapaciteta kojima OPS pripada;
 - (b) OPS-ovima s kojima OPS ima dogovorene mehanizme koordinacije uravnoteženja;
 - (c) nominiranim operatorima tržišta električne energije i ostalim subjektima zaduženim ili ovlaštenim za izvršavanje tržišnih funkcija u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222 unutar njegova regulacijskog područja;
 - (d) OPS-ovima regulacijskog bloka frekvencije i snage razmjene kojima OPS pripada i
 - (e) izvođačem koordiniranog proračuna kapaciteta za regije za proračun kapaciteta kojima OPS pripada;
6. U slučaju obustave tržišnih aktivnosti svaki OPS aktivira komunikacijski postupak iz članka 38.

Članak 36.

Pravila za obustavu i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti

1. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora izraditi prijedlog pravila za obustavu i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti.
2. Nakon što regulatorno tijelo odobri ta pravila OPS ih objavljuje na svojem web-mjestu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.
3. Pravila za obustavu i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti moraju u najvećoj mogućoj mjeri biti dosljedna s:
 - (a) pravilima o pružanju prekozonskog kapaciteta unutar predmetnih regija za proračun kapaciteta;
 - (b) pravilima u skladu s kojima pružatelj usluge uravnoteženja pruža kapacitet uravnoteženja i ponude uravnoteženja energije unutar predmetnih regija uravnoteženja;
 - (c) pravilima u skladu s kojima subjekt odgovoran za odstupanje sustava pruža uravnoteženu poziciju na kraju razdoblja dan unaprijed, ako je to propisano uvjetima koji se odnose na uravnoteženje;
 - (d) pravilima za mijenjanje pozicija subjekata odgovornih za odstupanje i
 - (e) pravilima za dostavljanje rasporeda navedenih u članku 111. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1485.
4. Tijekom izrade pravila za obustavu i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti, svaki OPS opisuje situacije navedene u članku 35. stavku 1. objektivno definiranim parametrima, uzimajući u obzir sljedeće:
 - (a) postotak isklopa opterećenja u LFC području OPS-a, to jest:
 - i. nemogućnost znatnog dijela subjekata odgovornih za odstupanje da održavaju svoju uravnoteženost ili
 - ii. nužnost da se OPS ne pridržava uobičajenih procesa uravnoteženja radi provedbe učinkovitog ponovnog stavljanja pod napon;
 - (b) postotak isklopa proizvodnje u LFC području OPS-a koja odgovara manjku sposobnosti znatnog dijela subjekata odgovornih za odstupanje da održavaju svoju uravnoteženost;
 - (c) udio i geografsku raspodjelu neraspoloživih elemenata prijenosnog sustava, to jest:
 - i. desinkronizaciju znatnog dijela LFC područja zbog čega su uobičajeni procesi uravnoteženja kontraproductivni ili
 - ii. smanjenje prekozonskog kapaciteta na nulu na granicama zone trgovanja;
 - (d) manjak sposobnosti sljedećih zahvaćenih subjekata u izvršavanju svojih tržišnih aktivnosti zbog uzroka koji su izvan njihove kontrole:
 - i. subjekata odgovornih za odstupanje;
 - ii. pružatelja usluge uravnoteženja sustava;
 - iii. nominiranih operatora tržišta električne energije i ostalih subjekata zaduženih ili ovlaštenih za izvršavanje tržišnih funkcija u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222;
 - iv. ODS-ova priključenih na prijenosni sustav;
 - (e) nepostojanje alata i komunikacijskih sredstava nužnih za:
 - i. jedinstveno povezivanje za dan unaprijed ili jedinstveno unutardnevno povezivanje ili bilo koji izričiti mehanizam dodjele kapaciteta ili
 - ii. proces ponovne uspostave frekvencije ili
 - iii. proces zamjene rezerve, ili
 - iv. pružanje uravnotežene pozicije na kraju razdoblja dan unaprijed koje pruža subjekt odgovoran za odstupanje te pružanje promjene te pozicije ili
 - v. dostavljanje rasporeda navedenih u članku 111. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1485.
5. Pravilima za obustavu i ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti utvrđuje se odgoda koju je potrebno poštovati za svaki parametar definiran u skladu sa stavkom 4. prije pokretanja postupka za obustavu tržišnih aktivnosti.

6. Predmetni OPS u stvarnom vremenu procjenjuje parametre u skladu sa stavkom 4. na temelju informaciju kojima raspolaže.
7. Do 18. prosinca 2020. ENTSO-E-mora Agenciji podnijeti izvješće o procjeni razine usklađenosti pravila o obustavi i ponovnom pokretanju tržišnih aktivnosti koja su utvrdili OPS-ovi te utvrditi područja u kojima je nužno usklađivanje.
8. Do 18. lipnja 2019. svaki OPS mora ENTSO-E-u dostaviti podatke potrebne za pripremanje i podnošenje izvješća u skladu sa stavkom 7.

Članak 37.

Postupak za ponovno pokretanje obustavljenih tržišnih aktivnosti

1. Predmetni OPS u koordinaciji s nominiranim operatorima tržišta električne energije aktivnima na njegovu regulacijskom području i sa susjednim OPS-ovima pokreće postupak za ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti obustavljenih u skladu s člankom 35. stavkom 1.:
 - (a) ako je situacija koja je uzrokovala obustavu prestala, a nema drugih situacija na koje se primjenjuje članak 35. stavak 1. i
 - (b) ako su subjekti navedeni u članku 38. stavku 2. o tome propisno unaprijed obaviješteni u skladu s člankom 38.
2. Predmetni OPS u dogovoru sa susjednim OPS-ovima aktivira ponovnu uspostavu OPS-ovih procesa zahvaćenih obustavom tržišnih aktivnosti kad se ispune uvjeti iz stavka 1. ili prije ako je to nužno za ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti.
3. Nakon što prime obavijest od OPS-ova da su procesi OPS-ova ponovno pokrenuti, predmetni nominirani operatori tržišta električne energije u koordinaciji s OPS-ovima i subjektima navedenim u članku 35. stavku 5. bez odgađanja počinju ponovno pokretanje relevantnih procesa jedinstvenog povezivanja za dan unaprijed i/ili jedinstvenog unutardnevnog povezivanja.
4. Ako je pružanje prekozonskog kapaciteta obustavljeno i zatim ponovno pokrenuto, svaki predmetni OPS ažurira prekozonske kapacitete za dodjelu kapaciteta primjenom najizvedivije i najučinkovitije od sljedećih mogućnosti za svaku tržišnu vremensku jedinicu:
 - (a) upotrebom najnovijih raspoloživih prekozonskih kapaciteta koje izračunava izvođač koordiniranog proračuna kapaciteta;
 - (b) aktiviranjem procesa regionalnog proračuna kapaciteta primjenjivog u skladu s člancima 29. i 30. Uredbe (EU) 2015/1222 ili
 - (c) određivanjem prekozonskih kapaciteta na temelju stvarnog fizičkog stanja mreža u koordinaciji s OPS-ovima regije za proračun kapaciteta.
5. Ako je na dijelu povezanog područja na kojem su tržišne aktivnosti obustavljene ponovno uspostavljen normalni pogon ili ugroženi normalni pogon, nominiranim operatorima tržišta električne energije s tog područja dopušteno je provesti tržišno povezivanje na dijelu ili cijelom povezanom području, u dogovoru s OPS-om i subjektima navedenim u članku 35. stavku 5., pod uvjetom da je OPS ponovno uspostavio proces izračuna kapaciteta.
6. Najkasnije 30 dana od ponovnog pokretanja tržišnih aktivnosti, OPS-ovi koji su obustavili i ponovno pokrenuli tržišne aktivnosti moraju sastaviti izvješće barem na engleskom jeziku koje sadržava detaljno obrazloženje, opis provedbe mjere i učinke te mjere zajedno s upućivanjem na usklađenost s pravilima obustave i ponovnog pokretanja tržišnih aktivnosti, podnijeti to izvješće mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ te ga staviti na raspolaganje subjektima navedenim u članku 38. stavku 2.
7. Regulatorna tijela država članica i Agencija mogu izdati preporuku predmetnim OPS-ovima o poticanju dobre prakse i sprečavanju sličnih incidenata u budućnosti.

Članak 38.

Komunikacijski postupak

1. Pravila o obustavi i ponovnom pokretanju tržišnih aktivnosti razvijena u skladu s člankom 36. moraju sadržavati i komunikacijski postupak kojim su detaljno opisane zadaće i mjere koje se očekuju od svih strana koje imaju različite uloge tijekom obustave i ponovnog pokretanja tržišnih aktivnosti.

2. Komunikacijskim postupkom pružaju se informacije istodobno upućene sljedećim subjektima:
 - (a) stranama navedenima u članku 35. stavku 5.;
 - (b) subjektima odgovornima za odstupanje;
 - (c) pružateljima usluge uravnoteženja;
 - (d) ODS-ovima priključenima na prijenosni sustav i
 - (e) mjerodavnim regulatornim tijelima predmetnih država članica u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ.
3. Komunikacijski postupak mora sadržavati barem sljedeće korake:
 - (a) OPS obavješćuje da su tržišne aktivnosti obustavljene u skladu s člankom 35.;
 - (b) OPS obavješćuje o svojoj najboljoj procjeni vremena i datuma ponovne uspostave prijenosnog sustava;
 - (c) Nominirani operatori tržišta električne energije i ostali subjekti imenovani za izvršavanje tržišnih funkcija u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222 i Uredbom (EU) 2016/1719 obavješćuju o obustavi svojih aktivnosti, ako takve obustave postoje;
 - (d) OPS-ovi upućuju ažuriranja o procesu ponovnog uspostavljanja prijenosnog sustava;
 - (e) subjekti navedeni u stavku 2. točkama od (a) do (d) obavješćuju o ispravnosti tržišnih alata i komunikacijskih sredstava;
 - (f) OPS-ovi obavješćuju da je ponovno uspostavljen normalni pogon ili ugroženi normalni pogon prijenosnog sustava;
 - (g) Nominirani operatori tržišta električne energije i ostali subjekti zaduženi ili ovlašteni za izvršavanje tržišnih funkcija u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222 obavješćuju o najboljoj procjeni vremena i datuma ponovnog pokretanja tržišnih aktivnosti i
 - (h) Nominirani operatori tržišta električne energije i ostali subjekti zaduženi ili ovlašteni za izvršavanje tržišnih funkcija u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222 potvrđuju ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti.
4. Sve obavijesti i novosti koje pošalju nominirani operatori tržišta električne energije i ostali subjekti zaduženi ili ovlašteni za izvršavanje tržišnih funkcija navedeni u stavku 3. objavljuju se na *web*-mjestima tih subjekata. Ako nije moguće objaviti obavijesti ili novosti na *web*-mjestu, subjekt koji podliježe obvezi obavješćivanja putem e-poruke, ili putem drugih sredstava koja su mu na raspolaganju, obavješćuje barem one strane koje izravno sudjeluju u obustavljenim tržišnim aktivnostima.
5. Obavješćivanje na temelju stavka 3. točke (e) provodi se upućivanjem e-poruke predmetnim OPS-ovima ili putem drugih sredstava koja su mu na raspolaganju.

Članak 39.

Pravila za obračun u slučaju obustave tržišnih aktivnosti

1. Do 18. prosinca 2018. svaki OPS mora izraditi prijedlog pravila za obračun odstupanja te obračun rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i energije uravnoteženja koja se primjenjuju za razdoblja obračuna uravnoteženja tijekom kojih su tržišne aktivnosti obustavljene. OPS može predložiti ista pravila koja primjenjuje za normalni rad.

Nakon što regulatorno tijelo odobri ta pravila u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ., OPS ih objavljuje na svojem *web*-mjestu.

OPS može delegirati zadaće OPS-a navedene u ovom članku jednoj ili više trećih strana, pod uvjetom da treća strana može obaviti konkretnu zadaću barem jednako djelotvorno kao i OPS-ovi. Država članica ili regulatorno tijelo, ako je primjenjivo, može delegirati zadaće navedene u ovom članku jednoj ili više trećih strana, pod uvjetom da treća strana može obaviti konkretnu zadaću barem jednako djelotvorno kao i OPS-ovi.

2. Pravilima navedenima u stavku 1. uređuje se obračun OPS-ova i trećih strana, prema potrebi, sa subjektima odgovornim za odstupanje i pružateljima usluge uravnoteženja sustava.

3. Pravilima izrađenima u skladu sa stavkom 1. se:

- (a) osigurava financijska nepristranost svakog OPS-a i relevantne treće strane navedene u stavku 1.;
- (b) izbjegava narušavanje poticaja ili nastanak kontraproduktivnih poticaja za subjekte odgovorne za odstupanje, pružatelje usluge uravnoteženja i OPS-ove;

- (c) potiče subjekte odgovorne za odstupanje na vlastito uravnoteženje ili na pomaganje pri uravnoteženju sustava;
- (d) izbjegavaju financijske kazne koje se propisuju subjektima odgovornim za odstupanje i pružateljima usluge uravnoteženja sustava zbog mjera koje od njih zahtijeva OPS;
- (e) odvraća OPS-ove od obustave tržišnih aktivnosti, osim ako je ta obustava potpuno nužna, i potiče OPS-ove na ponovno pokretanje tržišnih aktivnosti što je prije moguće i
- (f) potiče pružatelje usluge uravnoteženja sustava na to da OPS-u koji se priključuje nude usluge kojima se pomaže ponovna uspostava normalnog pogona sustava.

POGLAVLJE V.

RAZMJENA INFORMACIJA I KOMUNIKACIJA, KOMUNIKACIJSKI ALATI I INFRASTRUKTURA

Članak 40.

Razmjena informacija

1. Uz odredbe članka od 40. do 53. Uredbe (EU) 2017/1485 svaki OPS tijekom poremećenog pogona, raspada sustava ili stanja ponovne uspostave sustava ima pravo prikupljati sljedeće informacije:
 - (a) od ODS-ova utvrđenih u skladu s člankom 23. stavkom 4., barem nužne informacije o:
 - i. dijelu njihove mreže koji je u otočnom pogonu;
 - ii. sposobnosti sinkroniziranja dijelova njihove mreže koji su u otočnom pogonu i
 - iii. sposobnosti pokretanja otočnog pogona.
 - (b) od ZKM-ova utvrđenih u skladu s člankom 23. stavkom 4. i pružatelja usluge ponovne uspostave sustava, barem informacije o:
 - i. trenutačnom stanju postrojenja;
 - ii. graničnim vrijednostima pogona;
 - iii. vremenu za potpuno aktiviranje i vremenu za povećanje proizvodnje i
 - iv. procesima koji su vremenski kritični.
2. Tijekom poremećenog pogona, raspada sustava i stanja ponovne uspostave sustava, svaki OPS pravodobno i u svrhe postupaka plana obrane sustava i plana ponovne uspostave sustava dostavlja sve sljedeće informacije koje su mu na raspolaganju:
 - (a) susjednim OPS-ovima barem informacije o:
 - i. opsegu i granicama sinkronizirane regije ili sinkroniziranih regija kojima njegovo regulacijsko područje pripada;
 - ii. ograničenjima za pogon sinkronizirane regije;
 - iii. najdulje dopušteno trajanje i najveće dopuštene količine djelatne i jalove snage koje je moguće pružiti putem interkonekcijskih vodova; i
 - iv. svim ostalim tehničkim i organizacijskim ograničenjima;
 - (b) voditelju frekvencije njegove sinkronizirane regije, barem informacije o:
 - i. ograničenjima za održavanje otočnog pogona;
 - ii. raspoloživom dodatnom opterećenju i proizvodnji i
 - iii. raspoloživosti operativnih rezervi;
 - (c) ODS-ovima priključenim na prijenosni sustav utvrđenim u skladu s člankom 11. stavkom 4. i člankom 23. stavkom 4., barem nužne informacije o:
 - i. stanju njegova prijenosnog sustava;
 - ii. graničnim vrijednostima djelatne i jalove snage, opterećenju bloka, položaju regulacijske sklopke i prekidača na mjestima priključenja;

- iii. trenutačnom i planiranom stanju proizvodnih modula izravno priključenih na ODS-a, ako nisu izravno dostupne ODS-u i
 - iv. svim nužnim informacijama kojima se doprinosi daljnjoj koordinaciji sa stranama priključenim na distribuciju;
- (d) pružateljima usluge obrane sustava barem informacije o:
- i. stanju njegova prijenosnog sustava i
 - ii. planiranim mjerama koje zahtijevaju sudjelovanje pružatelja usluge obrane sustava;
- (e) svim ODS-ovima i ZKM-ovima utvrđenim u skladu s člankom 23. stavkom 4. i pružateljima usluge ponovne uspostave sustava barem informacije o:
- i. stanju njegova prijenosnog sustava
 - ii. mogućnostima i planovima povezivanja za ponovno stavljanje pod napon i
 - iii. predviđenim mjerama koje podrazumijevaju njihovo sudjelovanje;
3. OPS-ovi tijekom poremećenog pogona, raspada sustava ili stanja ponovne uspostave sustava međusobno razmjenjuju barem informacije o:
- (a) okolnostima koje su uzrokovale trenutačno stanje njihova prijenosnog sustava, u mjeri u kojoj im je to poznato i
 - (b) mogućim poteškoćama zbog kojih pomoć u pogledu djelatne snage može biti nužna.
4. OPS u poremećenom pogonu, raspadu sustava i stanju ponovne uspostave sustava, pravodobno pruža sve informacije o stanju njegova prijenosnog sustava i sve dodatne informacije koje su mu na raspolaganju kojima se objašnjava situacija u kojoj se nalazi prijenosni sustav:
- (a) Nominiranim operatorima tržišta električne energije koji će te informacije dati na raspolaganje svojim tržišnim subjektima, kako je predviđeno člankom 38.;
 - (b) mjerodavnom regulatornom tijelu u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ, ili ako je to izričito predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, subjektima navedenim u članku 4. stavku 3. i
 - (c) svim ostalim relevantnim stranama, prema potrebi.
5. OPS-ovi obavješćuju sve zahvaćene strane o planu testiranja izrađenom u skladu s člankom 43. stavcima 2. i 3.

Članak 41.

Komunikacijski sustavi

1. Svaki ODS i ZKM utvrđen u skladu s člankom 23. stavkom 4. točkama (b) i (c), svaki pružatelj usluge ponovne uspostave sustava i svaki OPS moraju imati raspoloživ sustav glasovne komunikacije s dovoljno redundantne opreme i pričuvnih izvora napajanja kojim se, u slučaju potpune nedostupnosti vanjskog napajanja električnom energijom ili u slučaju kvara bilo kojeg pojedinačnog dijela opreme sustava za glasovnu komunikaciju, omogućuje razmjena informacija nužnih za plan ponovne uspostave sustava u trajanju od najmanje 24 sata. Države članice mogu zahtijevati napajanje električnom energijom iz pričuvnih izvora u trajanju duljem od 24 sata.
2. Svaki OPS u dogovoru s ODS-ovima i ZKM-ovima utvrđenim u skladu s člankom 23. stavkom 4. te s pružateljima usluge ponovne uspostave sustava uspostavlja tehničke zahtjeve koje njihovi sustavi glasovne komunikacije, kao i OPS-ov sustav glasovne komunikacije, moraju ispunjavati kako bi se omogućila njihova interoperabilnost i zajamčilo da druga strana može identificirati i odmah odgovoriti na OPS-ove dolazne pozive.
3. Svaki OPS u dogovoru sa susjednim OPS-ovima i ostalim OPS-ovima njegova sinkronog područja uspostavlja tehničke zahtjeve koje njihovi sustavi glasovne komunikacije, kao i OPS-ov sustav glasovne komunikacije, moraju ispunjavati kako bi se omogućila njihova interoperabilnost i zajamčilo da druga strana može identificirati i odmah odgovoriti na OPS-ove dolazne pozive.
4. Neovisno o stavku 1., uz prethodno odobrenje OPS-a, ZKM-ovima utvrđenima u skladu s člankom 23. stavkom 4. koji su proizvodni moduli tipa B i pružateljima usluge ponovne uspostave sustava koji su proizvodni moduli tipa A ili B dopušteno je na raspolaganju imati samo sustav podatkovne komunikacije umjesto sustava glasovne komunikacije. Taj sustav podatkovne komunikacije mora ispunjavati zahtjeve navedene u stavcima 1. i 2.
5. Države članice mogu zahtijevati da se uz glasovni komunikacijski sustav upotrebljava dodatni komunikacijski sustav u cilju potpore planu ponovne uspostave sustava; u tom slučaju dodatni komunikacijski sustav mora ispunjavati zahtjeve navedene u stavku 1.

Članak 42.

Alati i infrastruktura

1. U slučaju gubitka primarnog izvora napajanja svaki OPS dužan je imati na raspolaganju u najkraćem trajanju od 24 sata ključne alate i infrastrukturu iz članka 24. Uredbe (EU) 2017/1485.
2. U slučaju gubitka primarnog izvora napajanja svaki OPS i ZKM utvrđen u skladu s člankom 23. stavkom 4. te svaki pružatelj usluge ponovne uspostave sustava dužan je imati na raspolaganju u najkraćem trajanju od 24 sata ključne alate i infrastrukturu iz članka 24. Uredbe (EU) 2017/1485 koja se upotrebljava u planu ponovne uspostave sustava.
3. Svaki OPS mora imati barem jedan geografski izdvojeni pričuveni dispečerski centar. Pričuveni dispečerski centar mora sadržavati barem ključne alate i infrastrukturu iz članka 24. Uredbe (EU) 2017/1485. Svaki OPS mora osigurati pričuveno napajanje za pričuveni dispečerski centar koje može napajati najmanje 24 sata u slučaju gubitka primarnog izvora napajanja.
4. Svaki OPS mora pripremiti postupak za najbrži mogući prijenos funkcija glavnog dispečerskog centra na pričuveni dispečerski centar, a taj prijenos ne smije trajati dulje od tri sata. Taj postupak obuhvaća upravljanje sustavom tijekom prijenosa.
5. Stanice koje su utvrđene kao ključne za postupke plana ponovne uspostave sustava u skladu s člankom 23. stavkom 4. moraju nastaviti s radom najmanje 24 sata u slučaju gubitka primarnog izvora napajanja. Trajanje rada stanica u sinkronim područjima Irske i Latvije u slučaju gubitka primarnog izvora napajanja može biti kraće od 24 sata i odobrava ga regulatorno tijelo ili drugo nadležno tijelo države članice, na prijedlog OPS-a.

POGLAVLJE VI.

SUKLADNOST I PREISPITIVANJE

ODJELJAK 1.

Ispitivanje sukladnosti sposobnosti OPS-ova, ODS-ova i ZKM-ova

Članak 43.

Opća načela

1. Svaki OPS redovito procjenjuje ispravno funkcioniranje sve opreme i sposobnosti uzetih u obzir u planu obrane sustava i planu ponovne uspostave sustava. U tu svrhu svaki OPS redovito provjerava sukladnost te opreme i tih sposobnosti u skladu sa stavkom 2. te s člankom 41. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/631, člankom 35. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/1388 i člankom 69. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2016/1447.
2. Do 18. prosinca 2019. svaki OPS mora izraditi plan ispitivanja u dogovoru s ODS-ovima, ZKM-ovima utvrđenim u skladu s člankom 11. stavkom 4. i člankom 23. stavkom 4., pružateljima usluge obrane sustava i pružateljima usluge ponovne uspostave sustava. Planom ispitivanja utvrđuju se oprema i sposobnosti koji su relevantni za plan obrane sustava i plan ponovne uspostave sustava i koje je nužno testirati.
3. Planom ispitivanja utvrđuju se učestalost i uvjeti testiranja u skladu s minimalnim zahtjevima iz članaka od 44. do 47. Kad je riječ o odgovarajućim ispitanim sposobnostima, u planu ispitivanja primjenjuje se metodologija iz Uredbe (EU) 2016/631, Uredbi (EU) 2016/1388 i Uredbe (EU) 2016/1447. Kad je riječ o ZKM-ovima koji ne podliježu odredbama Uredbe (EU) 2016/631, Uredbe (EU) 2016/1388 i Uredbe (EU) 2016/1447, plan ispitivanja temelji se na odredbama nacionalnog zakonodavstva.
4. Tijekom ispitivanja nijedan OPS, ODS, ZKM, pružatelj usluge obrane sustava ni pružatelj usluge ponovne uspostave sustava ne smije ugroziti pogonsku sigurnost prijenosnog sustava i međusobno povezanih prijenosnih sustava. Ispitivanje se provodi na način kojim se u najmanjoj mogućoj mjeri utječe na korisnike sustava.
5. Ispitivanje se smatra uspješnim ako su ispunjeni kriteriji koje je utvrdio relevantni operator sustava u skladu sa stavkom 3. Ako se u ispitivanju utvrdi da ti kriteriji nisu ispunjeni, OPS, ODS, ZKM, pružatelj usluge obrane sustava i pružatelj usluge ponovne uspostave sustava ponavljaju ispitivanje dok se ti kriteriji ne ispune.

Članak 44.**Ispitivanje sukladnosti sposobnosti proizvodnih modula**

1. Svaki pružatelj usluge ponovne uspostave sustava koji je proizvodni modul koji pruža uslugu crnog starta provodi ispitivanje sposobnosti crnog starta najmanje svake tri godine, u skladu s metodologijom iz članka 45. stavka 5. Uredbe (EU) 2016/631.
2. Svaki pružatelj usluge ponovne uspostave sustava koji je proizvodni modul koji pruža uslugu brze resinkronizacije provodi ispitivanje ispada vlastite potrošnje nakon svake promjene opreme koja ima utjecaj na sposobnost rada na vlastitu potrošnju ili nakon dva uzastopna neuspješna ispada u stvarnom pogonu, u skladu s metodologijom iz članka 45. stavka 6. Uredbe (EU) 2016/631.

Članak 45.**Ispitivanje sukladnosti postrojenja kupca koja pružaju upravljanje potrošnjom**

1. Svaki pružatelj usluge obrane sustava koji pruža upravljanje potrošnjom provodi ispitivanje promjene potrošnje nakon dva uzastopna neuspješna isklopa u stvarnom pogonu ili najmanje jednom godišnje u skladu s metodologijom iz članka 41. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/1388.
2. Svaki pružatelj usluge obrane sustava koji pruža isključivanje potrošnje u okviru upravljanja potrošnjom pri pojavi podfrekvencije provodi ispitivanje isključivanja potrošnje pri pojavi podfrekvencije unutar razdoblja koje se utvrđuje na nacionalnoj razini u skladu s metodologijom iz članka 37. stavka 4. Uredbe (EU) 2016/1388 za postrojenja kupca priključena na prijenosni sustav ili u skladu sa sličnom metodologijom koju utvrđuje relevantni operator sustava za ostala postrojenja kupca.

Članak 46.**Ispitivanje sukladnosti sposobnosti ISVN-a**

Svaki pružatelj usluge ponovne uspostave sustava koji je ISVN sustav koji pruža uslugu crnog starta provodi ispitivanje sposobnosti crnog starta najmanje svake tri godine u skladu s metodologijom iz članka 70. stavka 11. Uredbe (EU) 2016/1447.

Članak 47.**Ispitivanje sukladnosti releja za isklup potrošnje pri pojavi podfrekvencije**

Svaki ODS i OPS provodi ispitivanje releja za isklup potrošnje pri pojavi podfrekvencije unutar razdoblja koje se utvrđuje na nacionalnoj razini u skladu s metodologijom iz članka 37. stavka 6. i članka 39. stavka 5. Uredbe (EU) 2016/1388.

Članak 48.**Ispitivanje komunikacijskih sustava**

1. Svaki ODS i ZKM utvrđen u skladu s člankom 23. stavkom 4. te svaki OPS i pružatelj usluge ponovne uspostave sustava najmanje jednom godišnje provodi ispitivanje komunikacijskih sustava iz članka 41.
2. Svaki ODS i ZKM utvrđen u skladu s člankom 23. stavkom 4. te svaki OPS i pružatelj usluge ponovne uspostave sustava najmanje svakih pet godina provodi ispitivanje pričuvnog napajanja svojih komunikacijskih sustava.
3. Do 18. prosinca 2024. svaki OPS u suradnji s drugim OPS-ovima mora utvrditi plan ispitivanja međusobne komunikacije OPS-ova.

Članak 49.**Ispitivanje alata i infrastrukture**

1. Svaki OPS najmanje jednom godišnje provodi ispitivanje sposobnosti glavnih i pričuvnih izvora napajanja u pogledu napajanja glavnog i pričuvnog dispečerskog centra iz članka 42.

2. Svaki OPS najmanje svake tri godine provodi ispitivanje funkcionalnosti ključnih alata i infrastrukture iz članka 24. Uredbe (EU) 2017/1485, kojim se obuhvaćaju glavni i pričuvni alati i infrastruktura. Ako ti alati i infrastruktura uključuju ODS-ove ili ZKM-ove, te strane sudjeluju u ispitivanju.
3. Svaki OPS najmanje svakih pet godina provodi ispitivanje sposobnosti pričuvnih izvora napajanja za napajanje ključnih usluga stanica koje su utvrđene kao ključne za postupke plana ponovne uspostave sustava u skladu s člankom 23. stavkom 4. Ako su te stanice u distribucijskim sustavima, ODS-ovi provode to ispitivanje.
4. Svaki OPS najmanje jednom godišnje isprobava postupak za prijenos iz glavnog u pričuvni dispečerski centar, kako je propisano u članku 42. stavku 4.

ODJELJAK 2.

Ispitivanje sukladnosti i preispitivanje planova obrane sustava i planova ponovne uspostave sustava

Članak 50.

Ispitivanje sukladnosti i redovito preispitivanje plana obrane sustava

1. Svaki ODS odgovoran za provedbu isklopa potrošnje pri pojavi podfrekvencije na svojim postrojenjima jednom godišnje ažurira komunikaciju za operatora sustava koji je uputio zahtjev, kako je propisano u članku 12. stavku 6. točki (b). Ta komunikacija mora sadržavati postavke frekvencije na kojima se aktivira isključivanje netirane potrošnje i postotak netirane potrošnje isključen na svakoj takvoj vrijednosti.
2. Svaki OPS nadzire pravilnu provedbu isključivanja potrošnje pri pojavi podfrekvencije na temelju godišnje pisane komunikacije iz stavka 1. i na temelju provedbenih detalja OPS-ovih postrojenja, ako je primjenjivo.
3. Svaki OPS provodi preispitivanje cijelog plana obrane sustava radi procjene njegove djelotvornosti najmanje svakih pet godina. OPS tijekom preispitivanja u obzir uzima barem sljedeće:
 - (a) razvoj i evoluciju svoje mreže od zadnjeg preispitivanja ili prvog projektiranja;
 - (b) sposobnosti nove opreme ugrađene u prijenosne i distribucijske sustave od zadnjeg preispitivanja ili prvog projektiranja;
 - (c) ZKM-ove puštene u pogon od zadnjeg preispitivanja ili prvog projektiranja, njihove sposobnosti i relevantne pružene usluge;
 - (d) provedena ispitivanja i analize incidenata sustava u skladu s člankom 56. stavkom 5. Uredbe (EU) 2017/1485 i
 - (e) operativne podatke prikupljene tijekom normalnog pogona i nakon poremećaja.
4. Prije svake znatne promjene konfiguracije mreže, svaki OPS provodi preispitivanje relevantnih mjera svog plana obrane sustava u skladu sa stavkom 3.
5. Ako OPS utvrdi potrebu za prilagodbom plana obrane sustava, uvodi izmjene u taj plan i primjenjuje ih u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkama (c) i (d) te člancima 11. i 12.

Članak 51.

Ispitivanje sukladnosti i redovito preispitivanje plana ponovne uspostave sustava

1. Najmanje svakih pet godina svaki OPS provodi preispitivanje mjera svojeg plana ponovne uspostave sustava primjenom ispitivanja računalnom simulacijom pri čemu upotrebljava podatke ODS-ova utvrđenih u skladu s člankom 23. stavkom 4. i podatke pružatelja usluge ponovne uspostave sustava. OPS definira ta simulacijska ispitivanja u posebnom postupku ispitivanja koji obuhvaća barem:
 - (a) put ponovne uspostave napona od pružatelja usluge ponovne uspostave sustava sa sposobnostima crnog starta ili otočnog pogona;
 - (b) napajanje glavnih pomoćnih uređaja proizvodnih modula;
 - (c) postupak za ponovni uklop potrošnje i
 - (d) proces resinkronizacije mreža u otočnom pogonu.

2. Osim toga, ako OPS to smatra nužnim za djelotvornost plana ponovne uspostave sustava, svaki OPS provodi pogonska ispitivanja dijelova plana ponovne uspostave sustava u koordinaciji s ODS-ovima utvrđenim u skladu s člankom 23. stavkom 4. i pružateljima usluge ponovne uspostave sustava. OPS u dogovoru s ODS-ovima i pružateljima usluge ponovne uspostave sustava priprema ta pogonska ispitivanja u okviru namjenskog postupka ispitivanja.
3. Svaki OPS preispituje svoj plan ponovne uspostave sustava radi procjenjivanja njegove djelotvornosti barem svakih pet godina.
4. Prije svake znatne promjene konfiguracije mreže svaki OPS u skladu sa stavkom 1. provodi preispitivanje relevantnih mjera svog plana ponovne uspostave sustava i njihove djelotvornosti.
5. Ako OPS utvrdi potrebu za prilagodbom plana ponovne uspostave sustava, uvodi izmjene u taj plan i primjenjuje ih u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkama (c) i (d) te člancima 23. i 24.

POGLAVLJE VII.

PROVEDBA

Članak 52.

Praćenje

1. ENTSO-E prati provedbu ove Uredbe u skladu s člankom 8. stavkom 8. Uredbe (EZ) br. 714/2009. Praćenjem se obuhvaćaju posebno sljedeća pitanja:
 - (a) utvrđivanje bilo kakvih odstupanja u nacionalnoj provedbi ove Uredbe kad je riječ o stavkama iz članka 4. stavka 2.;
 - (b) procjena dosljednosti planova obrane sustava i planova ponovne uspostave sustava koju provode OPS-ovi u skladu s člankom 6.;
 - (c) pragovi iznad kojih se utjecaj mjera jednog ili više OPS-ova u poremećenom pogonu, raspadu sustava ili stanju ponovne uspostave sustava smatra znatnim za ostale OPS-ove unutar regije za proračun kapaciteta u skladu s člankom 6.;
 - (d) razina usklađenosti pravila za obustavu i ponovnu uspostavu tržišnih aktivnosti koje OPS-ovi utvrđuju u skladu s člankom 36. stavkom 1. i u svrhe izvješćivanja iz članka 36. stavka 7.;
 - (e) razina usklađenosti pravila za obračun odstupanja i obračun energije uravnoteženja u slučaju obustave tržišnih aktivnosti, kako je navedeno u članku 39.
2. Agencija, u suradnji s ENTSO-E-om, najkasnije 18. prosinca 2018. mora sastaviti popis važnih informacija koji ENTSO-E dostavlja Agenciji u skladu s člankom 8. stavkom 9. i člankom 9. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 714/2009. Popis važnih informacija može se ažurirati. ENTSO za električnu energiju održava u standardiziranom formatu sveobuhvatnu digitalnu arhivu podataka koje zahtijeva Agencija.
3. Nadležni OPS-ovi moraju dostaviti ENTSO-E-u informacije potrebne za obavljanje dužnosti iz stavaka 1. i 2.
4. Na temelju zahtjeva mjerodavnog regulatornog tijela u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ, ODS-ovi i subjekti iz članka 39. stavka 1. moraju OPS-ovima dostaviti informacije iz stavka 2., osim ako su te informacije već dostupne regulatornim tijelima, OPS-ovima, Agenciji ili ENTSO-E-u u vezi s njihovim dužnostima praćenja provedbe, kako se informacije ne bi slale dvaput.

Članak 53.

Sudjelovanje dionika

Agencija u bliskoj suradnji s ENTSO-E-om organizira sudjelovanje dionika u vezi s provedbom ove Uredbe. To sudjelovanje obuhvaća redovite sastanke s dionicima radi identificiranja problema i predlaganja poboljšanja u vezi sa zahtjevima ove Uredbe.

POGLAVLJE VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 54.

Izmjene ugovora i općih uvjeta

Sve odgovarajuće odredbe u ugovorima i općim uvjetima i odredbama OPS-ova, ODS-ova i ZKM-ova koje se odnose na pogon sustava moraju biti u skladu sa zahtjevima iz ove Uredbe. U tu se svrhu ti ugovori i opći uvjeti i odredbe moraju prikladno izmijeniti.

Članak 55.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 15. stavci od 5. do 8., članak 41. i članak 42. stavci 1., 2. i 5. primjenjuju se od 18. prosinca 2022.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. studenoga 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Karakteristika plana podfrekvencijskog rasterećenja:

Parametar	Vrijednosti SP kontinentalne Europe	Vrijednosti nordijskog SP	Vrijednosti SP Velike Britanije	Vrijednosti SP Irske	Mjerna jedinica
Početna obvezna razina za isključivanje potrošnje: Frekvencija	49	48,7 – 48,8	48,8	48,85	Hz
Početna obvezna razina za isključivanje potrošnje: Potrošnja koju treba isključiti	5	5	5	6	% ukupnog opterećenja na nacionalnoj razini
Konačna obvezna razina za isključivanje potrošnje: Frekvencija	48	48	48	48,5	Hz
Konačna obvezna razina za isklop kupca: Kumulativna potrošnja koju treba isključiti	45	30	50	60	% ukupnog opterećenja na nacionalnoj razini
Provedbeni raspon	± 7	± 10	± 10	± 7	% ukupnog opterećenja na nacionalnoj razini, za određenu frekvenciju
Najmanji broj razreda do konačne obvezne razine	6	2	4	6	broj razreda
Maksimalno isključivanje potrošnje za svaki razred	10	15	10	12	% ukupnog opterećenja na nacionalnoj razini, za pojedinačni razred

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2197**od 27. studenoga 2017.****o nadoknadi odobrenih sredstava prenesenih iz financijske godine 2017. u skladu s člankom 26. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 26. stavak 6.,

nakon savjetovanja s Odborom za poljoprivredne fondove,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 169. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ odobrena sredstva za koja nije preuzeta obveza, a koja se odnose na aktivnosti financirane iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) iz članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1306/2013, mogu se prenijeti u sljedeću financijsku godinu. Takav prijenos ograničen je na 2 % početnih odobrenih sredstava i iznos prilagodbe izravnih plaćanja iz članka 8. Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ koji je primijenjen tijekom prethodne financijske godine. Kao rezultat toga može doći do dodatnog plaćanja krajnjim korisnicima koji podliježu toj prilagodbi.
- (2) U skladu s člankom 26. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1306/2013, odstupajući od članka 169. stavka 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, države članice vraćaju prijenos iz članka 169. stavka 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 krajnjim korisnicima koji podliježu stopi prilagodbe u financijskoj godini na koju se odobrena sredstva prenose. Ta nadoknada primjenjuje se isključivo na krajnje korisnike u državama članicama u kojima se financijska disciplina primjenjivala ⁽⁴⁾ prethodne financijske godine.
- (3) Pri utvrđivanju iznosa prijenosa koji treba vratiti, u skladu s člankom 26. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 1306/2013 treba uzeti u obzir iznose pričuve za krize u poljoprivrednom sektoru iz članka 25. te Uredbe, koji nisu stavljeni na raspolaganje za krizne mjere do kraja financijske godine.
- (4) U skladu s člankom 1. stavkom 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2016/1948 ⁽⁵⁾ financijska disciplina primjenjuje se na izravna plaćanja za kalendarsku godinu 2016. radi utvrđivanja pričuve za krize u iznosu od 450,5 milijuna EUR. U financijskoj godini 2017. pričuva za krize nije upotrijebljena.
- (5) Kako bi se osiguralo da nadoknada neiskorištenih odobrenih sredstava krajnjim korisnicima kao rezultat primjene financijske discipline ostane proporcionalna iznosu prilagodbe financijske discipline, primjereno je da Komisija utvrdi iznose koji su na raspolaganju državama članicama za nadoknadu. No, u slučaju Rumunjske u detaljnoj izjavi o rashodima nije u potpunosti uzet u obzir prag od 2 000 EUR koji se primjenjuje na financijsku disciplinu u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013. Stoga se u cilju dobrog financijskog upravljanja u ovoj fazi Rumunjskoj ne bi smio staviti na raspolaganje nikakav iznos za nadoknadu.

⁽¹⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 549.

⁽²⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013., str. 608.).

⁽⁴⁾ Financijska disciplina ne primjenjuje se u financijskoj godini 2017. u Hrvatskoj u skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

⁽⁵⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1948 od 7. studenoga 2016. o promjeni stope prilagodbe za izravna plaćanja iz Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća za kalendarsku godinu 2016. i stavljanju izvan snage Provedbene uredbe Komisije (EU) 2016/1153 (SL L 300, 8.11.2016., str. 10.).

- (6) Kako države članice ne bi morale izvršiti dodatno plaćanje te nadoknade, ova bi se Uredba trebala primjenjivati od 1. prosinca 2017. Slijedom toga, iznosi utvrđeni ovom Uredbom konačni su i primjenjuju se, ne dovodeći u pitanje primjenu smanjenja u skladu s člankom 41. Uredbe (EU) br. 1306/2013, na sve druge ispravke koji su uzeti u obzir u odluci o mjesečnim plaćanjima za rashode koje su agencije za plaćanja država članica ostvarile u listopadu 2017., u skladu s člankom 18. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1306/2013, na sve odbitke i dodatna plaćanja u skladu s člankom 18. stavkom 4. te Uredbe te na sve odluke koje će se donijeti u okviru postupka poravnjanja računa.
- (7) U skladu s člankom 169. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 odobrena sredstva za koja nije preuzeta obveza mogu se prenijeti samo na sljedeću financijsku godinu. Stoga je primjereno da Komisija utvrdi datume prihvatljivosti za rashode država članica povezane s nadoknadom u skladu s člankom 26. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1306/2013, uzimajući u obzir poljoprivrednu financijsku godinu kako je definirana u članku 39. te Uredbe.
- (8) Kako bi se uzeli u obzir kratko razdoblje između obavješćivanja o izvršenju odobrenih sredstava EFJP-a za 2017. u okviru podijeljenog upravljanja za razdoblje od 16. listopada 2016. do 15. listopada 2017. koje provode države članice i potreba da se ova Uredba počne primjenjivati od 1. prosinca 2017., ova bi Uredba trebala stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Iznosi odobrenih sredstava koji će se prenijeti iz financijske godine 2017. u skladu s člankom 169. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, a koji su u skladu s člankom 26. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1306/2013 stavljeni na raspolaganje državama članicama za nadoknadu krajnjim korisnicima koji u financijskoj godini 2018. podliježu stopi prilagodbe, utvrđeni su u Prilogu ovoj Uredbi.

Iznosi koji će biti preneseni podliježu odluci Komisije o prijenosu u skladu s člankom 169. stavkom 3. petim podstavkom Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.

Članak 2.

Rashodi država članica povezani s nadoknadom prenesenih odobrenih sredstava prihvatljivi su za financiranje Unije samo ako su odgovarajući iznosi korisnicima plaćeni prije 16. listopada 2018.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. prosinca 2017.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. studenoga 2017.

Za Komisiju,
u ime predsjednika,
Jerzy PLEWA
Glavni direktor

PRILOG

Iznosi raspoloživi za nadoknadu prenesenih odobrenih sredstava

(iznosi u EUR)

Belgija	6 129 769
Bugarska	7 720 511
Češka	10 764 025
Danska	10 476 968
Njemačka	58 035 302
Estonija	1 288 878
Irska	13 229 176
Grčka	16 182 344
Španjolska	54 860 187
Francuska	89 884 134
Italija	37 765 185
Cipar	355 813
Latvija	1 952 848
Litva	3 923 157
Luksemburg	406 406
Mađarska	14 828 231
Malta	33 643
Nizozemska	8 821 818
Austrija	6 908 717
Poljska	24 870 087
Portugal	6 699 290
Slovenija	931 120
Slovačka	5 554 196
Finska	5 885 783
Švedska	7 897 927
Ujedinjena Kraljevina	37 930 754

ODLUKE

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/2198

od 27. studenoga 2017.

o određenim privremenim zaštitnim mjerama povezanim s afričkom svinjskom kugom u Poljskoj

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8039)

(Vjerodostojan je samo tekst na poljskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 89/662/EEZ od 11. prosinca 1989. o veterinarskim pregledima u trgovini unutar Zajednice s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 3.,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 90/425/EEZ od 26. lipnja 1990. o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima unutar Zajednice s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta ⁽²⁾, a posebno njezin članak 10. stavak 3.,

budući da:

- (1) Afrička svinjska kuga zarazna je virusna bolest koja pogađa domaće i divlje svinje i koja može ozbiljno utjecati na profitabilnost svinjogojstva te omesti trgovinu unutar Unije i izvoz u treće zemlje.
- (2) U slučaju izbijanja afričke svinjske kuge postoji opasnost da se uzročnik bolesti proširi na druga svinjogojska gospodarstva i na divlje svinje. Kao rezultat toga može se proširiti iz jedne države članice u drugu državu članicu i treće zemlje trgovinom živim svinjama ili njihovim proizvodima.
- (3) Direktivom Vijeća 2002/60/EZ ⁽³⁾ utvrđuju se minimalne mjere koje se primjenjuju unutar Unije za kontrolu afričke svinjske kuge. Člankom 15. Direktive 2002/60/EZ predviđa se utvrđivanje zaraženog područja nakon potvrde jednog slučaja ili više slučajeva afričke svinjske kuge kod divljih svinja.
- (4) Poljska je obavijestila Komisiju o trenutačnoj situaciji povezanoj s afričkom svinjskom kugom na svojem državnom području te je u skladu s člankom 15. Direktive 2002/60/EZ utvrdila zaraženo područje na kojemu se primjenjuju mjere iz članka 15. te direktive.
- (5) Kako bi se spriječili nepotrebni poremećaji trgovine unutar Unije i izbjeglo da treće zemlje nametnu neopravdane prepreke trgovini, potrebno je, u suradnji s predmetnom državom članicom, na razini Unije utvrditi područje zaraženo afričkom svinjskom kugom u Poljskoj.
- (6) U skladu s tim, do sljedećeg sastanka Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje trebalo bi u Prilogu ovoj Odluci navesti zaraženo područje u Poljskoj i utvrditi vrijeme trajanja te regionalizacije.
- (7) Ova će se odluka preispitati na sljedećem sastanku Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

⁽¹⁾ SL L 395, 30.12.1989., str. 13.

⁽²⁾ SL L 224, 18.8.1990., str. 29.

⁽³⁾ Direktiva Vijeća 2002/60/EZ od 27. lipnja 2002. o utvrđivanju posebnih odredaba za kontrolu afričke svinjske kuge i o izmjeni Direktive 92/119/EEZ koja se odnosi na tješinsku bolest i afričku svinjsku kugu (SL L 192, 20.7.2002., str. 27.).

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Poljska osigurava da zaraženo područje utvrđeno u skladu s člankom 15. Direktive 2002/60/EZ obuhvaća barem područja navedena kao zaražena u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova se Odluka primjenjuje do 15. prosinca 2017.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Republici Poljskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. studenoga 2017.

Za Komisiju
Vytenis ANDRIUKAITIS
Član Komisije

PRILOG

Područja iz članka 1. utvrđena kao zaražena područja u Poljskoj	Datum do kada se primjenjuje
Općine (gminy) Brochów, Kampinos, Leoncin, Leszno, Stare Babice, Izabelin, Czosnow, Lomianki (obszar wiejski) i Lomianki (miasto)	15. prosinca 2017.

ODLUKA (EU) 2017/2199 EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE**od 20. studenoga 2017.****o izmjeni Odluke ESB/2014/40 o provedbi trećeg programa kupnje pokrivenih obveznica (ESB/2017/37)**

UPRAVNO VIJEĆE EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno prvu alineju njegoa članka 127. stavka 2.,

uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, a posebno njegov članak 12. stavak 1. drugi podstavak zajedno s člankom 3. stavkom 1. prvom alinejom te člankom 18. stavkom 1.,

budući da:

- (1) Odlukom ESB/2014/40 ⁽¹⁾ uspostavljen je treći program kupnje pokrivenih obveznica (dalje u tekstu „CBPP3”). Pored programa kupnje vrijednosnih papira osiguranih imovinom, programa kupnje vrijednosnih papira javnog sektora na sekundarnim tržištima i programa kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora, CBPP3 je dio proširenog programa kupnje vrijednosnih papira (APP). Cilj APP-a jest unaprijediti prijenos monetarne politike, olakšati odobravanje kredita gospodarstvu europodručja, olakšati uvjete kreditiranja kućanstava i pravnih osoba i doprinijeti vraćanju stopa inflacije na razine koje su ispod, ali blizu 2 % u srednjoročnom razdoblju, u skladu s očuvanjem stabilnosti cijena kao primarnim ciljem Europske središnje banke (ESB).
- (2) Upravno vijeće je 4. listopada 2017. odlučilo dodatno precizirati pravila koja se primjenjuju na prihvatljivost za kupnju pokrivenih obveznica u okviru trećeg programa kupnje pokrivenih obveznica, koje se uobičajeno nazivaju obveznice s rokom dospijea koji se može produljiti kako bi bio istovjetan dospijeaću odnosne imovine (eng. conditional pass-through covered bonds), s obzirom na mogući viši rizik kojem izlažu Eurosustav.
- (3) Odluku ESB/2014/40 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.**Izmjena**

U članku 2. Odluke ESB/2014/40 dodaje se sljedeća točka 9.:

- „9. Pokrivene obveznice izuzete su iz kupnje u okviru trećeg programa kupnje pokrivenih obveznica, u slučajevima kada: (a) imaju rok dospijea koji se može produljiti kako bi bio istovjetan dospijeaću odnosne imovine (eng. pass through), pri čemu prethodno određeni događaji dovode do produljenja dospijeaću obveznice i prelaska na strukturu plaćanja koja prvenstveno ovisi o novčanim tokovima koje ostvaruje imovina u odnosnom skupu; i (b) izdane su u cijelosti od strane subjekta koji ima prvi najbolji rejting izdavatelja ispod CQS3.”

Članak 2.**Stupanje na snagu**

Ova Odluka stupa na snagu 1. veljače 2018.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 20. studenoga 2017.

Upravno vijeće ESB-a

Predsjednik ESB-a

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ Odluka ESB/2014/40 od 15. listopada 2014. o provedbi trećeg programa kupnje pokrivenih obveznica (SL L 335, 22.11.2014., str. 22.).

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR